

ONDERZOEK & LECTORATEN IN HET KUNSTVAKONDERWIJS

TASKFORCE KUO ONDERZOEK

oktober 2014

Deelnemende hogescholen Taskforce KUO Onderzoek

Gerrit Rietveld Academie

Windesheim

ArtEZ

inholland
hogeschool

akv|stjoost

avans
hogeschool

Zuyd Hogeschool **ZU
YD**

Deze publicatie werd met zorg samengesteld.

Desondanks kunnen er fouten of onjuistheden in zitten.

Verbeteringen en opmerkingen kunnen gericht worden aan: Tamara Rumiantsew, Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, secretaris Taskforce KUO Onderzoek.

email: tamara.rumiantsew@hku.nl

Oktober 2014

Copyright © Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

Niets van deze uitgave mag worden veeveelvoudigd in enige vorm of op enige wijze zonder schriftelijke toestemming vooraf.

Inhoudsopgave

•	Inleiding	7
•	Overzicht lectoraten	8
•	Lectoraatsbeschrijvingen	11
▶	Architectuur	11
▶	BKV, Mode	18
▶	Film	20
▶	Podiumkunsten	22
▶	Muziek	29
▶	Kunst & Technologie	36
▶	Kunst & Educatie	47
▶	Kunst & Economie	53
▶	Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk	61
•	Onderzoeksmissie hogescholen	84
•	Contactgegevens lectoren/ lectoraten	90
•	Contactgegevens van hogescholen	92
•	Colofon	94

Inleiding

Onderzoek in kunstvakonderwijs

“Onderzoek is een kernwoord in de huidige kunsten geworden. In beeldende kunst, in ontwerpen, in podiumkunsten, in kunsteducatie staat *research* centraal. De artistieke praktijk wordt steeds meer als onderzoekend begrepen. Er is daarom een urgente behoefte aan onderzoek als integraal, professioneel verzorgd onderdeel van het kunstvakonderwijs. Naast artistiek (ontwerp-)onderzoek is er ook behoefte aan nieuwe verbindingen met wetenschappelijke onderzoeksdisciplines en methodologieën: cultuurwetenschappelijk, maatschappelijk, economisch en technologisch. In deze ontwikkelingen vervullen de lectoraten in het kunstvakonderwijs de initiërende en centrale rol.”

Dit statement is tot stand gekomen op basis van individuele bijdragen van lectoren, die tijdens de Lectorendag (6 juni 2014) gebundeld werden.

De lectoren was gevraagd een antwoord te formuleren op de vraag wat de belangrijkste karakteristiek is van onderzoek in kunstvakonderwijs.

De indeling in de hier gepresenteerde domeinen is discutabel; andere indelingen zijn mogelijk. Er is op dit moment gekozen voor een deels traditionele indeling in disciplines, en deels een thematische indeling. Hierdoor zijn er enkele lectoraten die onder twee domeinen ingedeeld zouden kunnen worden, maar bij één domein worden vermeld. Mogelijk wordt in het volgende jaar van de Taskforce de huidige indeling heroverwogen.

Leeswijzer

Deze gids is een resultaat van de Taskforce KUO Onderzoek, en tot stand gekomen op basis van de individuele bijdragen van lectoren: zij maakten beschrijvingen van hun lectoraat, en verzorgden per domein gezamenlijk een domeinbeschrijving.

foto's:
Helsinki project ///
artistic research in
action

European Platforms
for Artistic
Research in Music
2011-2013 (AEC)

- theorie/
onderzoek/
kunstpraktijk
- kunst &
technologie
- kunst &
economie
- bkv
- bouwkunst/
architectuur
- educatie
- podiumkunsten
- muziek
- film

Lifelong Learning in Music
 HAN Hogeschool
 University of Applied Sciences
 Image in Context
 Popcultuur, Duurzaamheid en Innovatie

holland
 Media, Cultuur &
 Burgerschap
 Art & Public Space
 Gerrit Rijkveld Academie

Windesheim
 Didactiek en inhoud van de kunstvakken

Kunst- en Cultuureducatie
 Design in Urbanism
 Cultureel Erfgoed
 Podiumkunsten in transitie
 Muziek
 Foodscares
 Film

Kunsteducatie
 ArtEZ
 Modevormgeving
 Theorie in de Kunsten

HK Hogeschool der Kunsten
 Den Haag University
 of The Arts The Hague
 Interieurarchitectuur
 Onderzoek in de Kunsten
 Kunstenaarstheorieën en de artistieke Praktijk
 Innovatieve visualisatietechnieken in het kunstonderwijs

Play Design & Development
 Artistiek Onderzoek
 HKU
 Muziekontwerp
 Creatieve Economie
 Performatieve Maakprocessen
 Kunst en Professionalisering

New Performing Practices
 codarts
 One of a Kind

ER HOGESCHOOL
 ROTTERDAM
 Cultural Diversity
 Communication in a Digital Age
 Creative Business
 The Revolution of Manufacturing

Fontys Hogeschool voor de Kunsten
 Kunstpraktijk in de Samenleving
 Stedelijke Strategieën
 Strategic Creativity

akv|stijoot
 Mensgericht Creëren in Kunst en Ontwerp
 avans Hogeschool
 Autonom Maken in Kunst en Ontwerp

City and Countryside

Zuyd Hogeschool
 ZUYD
 Technology Driven Art
 Autonomie en Openbaarheid in de Kunsten

Overzicht lectoraten

Domein	Hogeschool	Lectoraat	Lector
Architectuur	AHK	Design in Urbanism	Ton Schaap
Architectuur	AHK	Foodscapes	Prof. Dr. Han Wiskerke
Architectuur	Artez	Future Urban Regions	Ir. Eric Frijters
Architectuur	HdK	Interieurarchitectuur Inside Flows	Jan Jongert
Architectuur	Fontys	Stedelijke Strategieën	Dr. Ir. Marc Glaudemans
Artistiek Onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk	ArTEZ	Theorie in de Kunsten	Dr. Peter Sonderen
Artistiek Onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk	AHK	Kunstpraktijk en artistieke ontwikkeling	Drs. Marijke Hoogenboom
Artistiek Onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk	Avans	Autonoom Maken in Kunst en Ontwerp	vacature
Artistiek Onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk	Fontys	Kunstpraktijk in de Samenleving	Dr. Pascal Gielen
Artistiek Onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk	Gerrit Rietveld Academie	Kunst en Publieke Ruimte	Dr. Jeroen Boomgaard
Artistiek Onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk	HdK	Onderzoek in de Kunsten	Dr. Henk Borgdorff
Artistiek Onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk	HdK	Kunst Theorie en Praktijk	Dr. Janneke Wesseling
Artistiek Onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk	Zuyd Hogeschool	Autonomie en openbaarheid in de Kunsten	Dr. Ruth Benschop
Artistiek Onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk	AHK	Cultureel Erfgoed	Dr. Riemer Knoop
Artistiek Onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk	AHK	Cultureel Erfgoed	Dr. Hester Dibbits
Artistiek Onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk	Design Academy	City and Countryside	Dr. David Hamers
Artistiek Onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk	Hanzehogeschool	Image in Context	Dr. Anke Coumans
Artistiek Onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk	HKU	Artistiek Onderzoek	Dr. Henk Slager
Artistiek Onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk	HR	Cultural Diversity	Nana Adusei-Poku
Beeldende Kunsten, Mode, Vormgeving	ArTEZ	Modevormgeving	Drs. José Teunissen
Beeldende Kunsten, Mode, Vormgeving	HKU	Kleur in Context	Frank Koolen
Film	AHK	Film	Drs. Mieke Bernink
Kunst & Economie	Design Academy	Strategic Creativity	Dr. Bas Raijmakers
Kunst & Economie	HKU	Creative Economy	Prof. Dr. Dany Jacobs
Kunst & Economie	HR	Creative Business	Prof. Dr. Paul Rutten
Kunst & Economie	Inholland	Media, Cultuur & Burgerschap	Dr. Koos Zwaan, associate lector
Kunst & Economie	ArTEZ	Kunst, Cultuur en Economie	vacature
Kunst & Educatie	HKU	Kunst & Professionalisering	Bart van Rosmalen
Kunst & Educatie	AHK	Kunst & Cultuureducatie	Dr. Folkert Haanstra
Kunst & Educatie	ArTEZ	Kunsteducatie	Dr. Jeroen Lutters
Kunst & Educatie	Windesheim	Didactiek en Inhoud van de Kunstvakken	Dr. Jeroen Lutters
Kunst & Technologie	Avans	Mensgericht Creëren in Kunst en ontwerp	vacature
Kunst & Technologie	Hanzehogeschool	Popular Culture, Sustainability & Innovation	Dr. Anne Nigten
Kunst & Technologie	HR	Communication in a Digital Age	Dr. Florian Cramer
Kunst & Technologie	HR	Revolutie van de Maakindustrie	Dr. Peter Troxler
Kunst & Technologie	HdK	Innovatieve visualisatietechnieken in het kunstonderwijs	Drs. Yolande Kolstee
Kunst & Technologie	HKU	Play Design & Development	Dr. Marinka Copier

Overzicht lectoraten

Kunst & Technologie	Zuyd Hogeschool	Technology Driven Art	Peter Missotten
Muziek	AHK	Muziek	Dr. Michiel Schuijjer
Muziek	Codarts	New Performance Practice	Micha Hamel
Muziek	HKU	Muziekontwerp	Dr. Jan IJzermans
Muziek	Hanzehogeschool	Lifelong Learning in Music	Dr. Rineke Smilde
Muziek	Hanzehogeschool	Lifelong Learning in Music	Dr. Evert Bisschop Boele
Podiumkunsten	Codarts	One of a Kind	Jiří Kylián
Podiumkunsten	AHK	Podiumkunsten in transitie	Drs. Marijke Hoogenboom
Podiumkunsten	HKU	Performatieve Maakprocessen	Drs. Nirav Christophe

Architectuur

→ AHK, Artez, Fontys, HdK

Domeinbeschrijving Architectuur

Tags:

Ruimtelijk ontwerp, interieur, gebouw, gebouwde omgeving, landschap

Lectoraten die onder dit domein vallen:

- Foodscapes, AHK, Han Wiskerke
- INSIDEflows, HdK, Jan Jongert
- Stedelijke strategien, Fontys, Marc Glaudemans
- Design in Urbanism, AHK, Ton Schaap

Domeinbeschrijving

Architectuur betreft het brede domein van het ontwerpen, realiseren en bestuderen van de gebouwde omgeving. Als discipline van studie voert zij terug tot het Handboek Bouwkunde (De Architecture Libri Decem) van de Romeinse auteur Vitruvius uit de 1e eeuw. Tegenwoordig betreft het een groot aantal subdisciplines, elk met hun eigen kennisbasis en onderzoekscontext. Architectuur is nog steeds het vakgebied waarin alle bouwkundige disciplines samenkomen, aangezien een architectonisch ontwerp de basis vormt waarin specialistische deelaspecten geïntegreerd worden. Voorbeelden daarvan zijn de constructieve, bouwfysische, ergonomische of uitvoeringstechnische aspecten. Bouwkunde is bijna per definitie een vakgebied waarin interdisciplinaire samenwerking essentieel is. Het put daarbij vooral impliciet uit resultaten uit fundamenteel onderzoek maar is zelf voornamelijk te typeren als een praktische toepassingsgerichte discipline. Het schaalniveau van dit domein reikt van interieur tot landschap. Hedendaagse aandachtsgebieden binnen het domein variëren van ambachtelijke, sterk op het maken gerichte studies, bijvoorbeeld voor renovatie en herbestemming, tot zeer

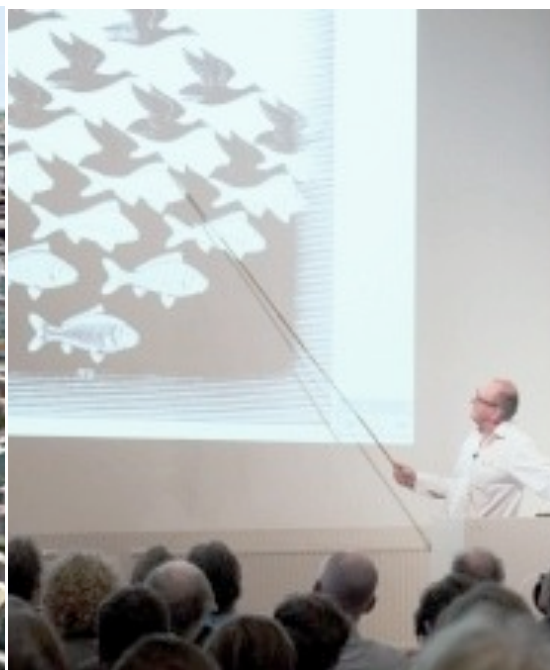
innovatief onderzoek naar nieuwe materialen en toepassing van high-tech in de bouwkunde. Duurzaamheid, aanpasbaarheid, veiligheid en gebruikersgericht zijn belangrijke kernwaarden over de volle breedte van de bouwkunde en architectuur. Het ontwikkelen van nieuwe organisatie- en verdienmodellen is eveneens een belangrijk aandachtsgebied. Bij het realiseren van een bouwwerk is vrijwel zonder uitzondering een groot aantal partijen betrokken en de vergroting van de efficiëntie en samenwerking binnen de 'keten' is een belangrijke bron voor verbetering van de bedrijfseconomische en de innovatieve prestaties binnen de bouw. Ontwerpen, de kerncompetentie van architecten, richt zich op het integreren of synthetiseren van de vele, vaak tegenstrijdige wensen en eisen die aan een bouwwerk worden gesteld vanuit de diverse betrokkenen. Aangezien enerzijds steeds vaker sprake is van (de noodzaak tot) creatief hergebruik van bestaand vastgoed en anderzijds voor nieuwe opgaven het programma van eisen in een intensieve samenwerking met gebruikers dient te worden verkend, wordt van ontwerpers ook verwacht dat zij zich scholen in een meer open en gebruikersgerichte benadering. Uit de organisatiekunde afkomstige benaderingen als 'design thinking' kunnen daarbij een rol spelen en verbreden het domein van het ontwerpen. Kortom, ofschoon de bouwkunst of bouwkunde al een duizenden jaren oud vakgebied is, spelen alle hedendaagse ontwikkelingen in technologie, sociologie, cultuur en economie een belangrijke rol in de veranderingen binnen het vakgebied en haar toepassingscontext.

Doelstelling

Van oudsher betreft het een tamelijk gefragmenteerd vakgebied waarbij de samenwerking binnen de keten en de integratie van kennis uit

Design in Urbanism, AHK

Sinds 1 september 2011 is stedenbouwkundige Ton Schaap als lector Design in Urbanism verbonden aan de Academie van Bouwkunst. Schaap studeerde in 1982 af aan de Academie en is sindsdien werkzaam bij de Dienst Ruimtelijke Ordening van de Gemeente Amsterdam. Schaap werd vooral bekend door de ontwikkeling van het Oostelijk Havengebied en IJburg. Sinds 2004 is hij stadsstedenbouwer van Enschede.

Architectuur

AHK, Artez, Fontys, HdK

aanpalende vakgebieden relatief traag en moeizaam verloopt. Gezien de uitdagingen waar het vak zich toe genoodzaakt ziet, is de noodzaak tot interdisciplinair onderzoek evident.

Afstemming en samenwerking

Nog geen, op incidentele basis kennisuitwisseling tussen de lectoraten foodscapes en INSIDEflows.

Contactgegevens van dit domein

dr.ir. Marc Glaudemans
 postadres: Fontys Hogeschool voor de Kunsten,
 Postbus 90907, 5000 GJ Tilburg
 email: m.glaudemans@fontys.nl
 telefoonnr: 08850-75380

AHK

Foodscapes (Voedsellandschappen)

Tags:

Voedsel, landschap, stad-platteland relaties, ontwerp

Lectoraatsopdracht of missie:

In het lectoraatsprogramma ligt de nadruk op het (cultuur)landschap gevormd door het voedselsysteem centraal. Het betreft zowel het urbane als het rurale cultuurlandschap en met name de interactie en samenhang tussen stad en platteland. Dynamiek en diversiteit in cultuurlandschappen en voedselsystemen en in de samenhang daartussen vormen daarbij het vertrekpunt voor onderzoek en onderwijs. In het lectoraatsprogramma worden, op basis van onderzoek naar de dynamiek en diversiteit van voedselsystemen en cultuurlandschappen, de mogelijkheden verkend om door middel van (her)ontwerp meer duurzame voedsellandschappen ('foodscapes') op stadsregionaal niveau te ontwikkelen. Daarmee beoogt het lectoraat ook de interactie tussen wetenschappelijk onderzoek en ruimtelijk ontwerp te versterken.

Lectoraatsbeschrijving:

In het lectoraat staat het (cultuur)landschap gevormd door het voedselsysteem centraal. Het betreft zowel het stedelijk landschap als het agrarisch cultuurlandschap en de interactie en samenhang daartussen. Typerend voor de ontwikkeling in de laatste decennia – in het bijzonder de naoorlogse modernisering van de samenleving – in met name de ontwikkelde / geïndustrialiseerde samenlevingen is de ruimtelijke scheiding van functies, resulterend in de ontwikkeling van sterk monofunctionele landschappen, zowel wat betreft het stedelijk landschap als het agrarische cultuurlandschap. Deze ontwikkeling ging (en gaat nog steeds) hand in hand met de totstandkoming en groei van een geïndustrialiseerd, geglobaliseerd en door de voedselindustrie en supermarkten gedomineerd voedselvoorzieningssysteem. Grootschalige monofunctionele landbouw, centrale distributiecentra voor voedsel, supermarkten, voorverpakt voedsel en monofunctionele woonwijken zijn onlosmakelijk met

elkaar verbonden en houden elkaar in stand. Alhoewel er allerlei voordelen aan deze ruimtelijke ordening en organisatie van de voedselvoorziening zijn verbonden (efficiënt, goedkoop, persoonlijke vrijheid, gemak), staan momenteel vooral de nadelige neveneffecten centraal in de discussies over kwaliteit van het cultuurlandschap en de duurzaamheid en gezondheid van het dominante voedselsysteem. Gezien de samenhang tussen landschappelijke kwaliteit en landschappelijke waarden enerzijds en de duurzaamheid en de sociale, economische en ruimtelijke organisatie van het voedselsysteem anderzijds zullen veranderingen in het systeem van voedselvoorziening landschappelijke implicaties hebben. Evenzeer zullen veranderingen van het cultuurlandschap consequenties hebben voor de sociaal-ruimtelijke organisatie en duurzaamheid van het voedselsysteem. Het lectoraatsonderzoek heeft een aantal inhoudelijke componenten die scharmieren rond de bovengenoemde relatie tussen voedsel en cultuurlandschap en een methodologische component gericht op de interactie tussen sociaalwetenschappelijk onderzoek en ruimtelijk ontwerp. De methodologische component wordt daarbij ontwikkeld door in de verschillende inhoudelijke componenten te experimenteren met verschillende relaties tussen onderzoek en ontwerp en daarop te reflecteren.

Typen onderzoek en gebruikte onderzoeksmethoden:

Het specifieke lectoraatsonderzoek gaat na de zomervakantie 2014 van start samen met de vorming van de kenniskring. Tot op heden is er vooral sprake geweest van het koppelen van ontwerp opdrachten voor studenten Architectuur, Stedenbouw en Landschapsarchitectuur aan lopend onderzoek van de lector, dat hij uitvoert en coördineert vanuit zijn hoofdfunctie als hoogleraar aan Wageningen Universiteit.

Leden kenniskring:

In ontwikkeling.

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

Publicaties

- Wiskerke, J.S.C. (2014) Stadslandbouw in het tijdperk van verstedelijking, *Ekoland* 04/2014, pp. 14-17.
- Wiskerke, J.S.C., M. Timmermans, M. Hendriks & M. Gadella (eds.) (2014). Winterschool 'Slim City', Academy of Architecture, Amsterdam, 200 pp. http://issuu.com/bouwkunst/docs/boekje_winterschool_2014?e=2025838/6804264

Lezingen

- Wiskerke, J.S.C. (2013) Urban food provisioning: characteristics, impacts and future challenges, SLIM course 'Food and the City', Library University of Amsterdam, Amsterdam, 14 January 2013
- Wiskerke, J.S.C. (2013) Future Foodscapes: towards smart metropolitan foodscapes, Academy of Architecture, 31 October 2013

Overige output

Architectuur

AHK, Artez, Fontys, HdK

- Organisatie van Capita Selecta lezingen reeks 'Food Futures' (<http://www.ahk.nl/bouwkunst/actueel/capita-selecta/2013-2014/foodfutures/>)
- Hoofdredacteurschap nieuw wetenschappelijke tijdschrift "SITOPOLIS – Journal of Urban Agriculture and Regional Food Systems" (www.sitopolis.org)
- Zaaien, oogsten en eten in de stad, interview door Kees de Vré gepubliceerd in Trouw (De Verdieping – Duurzaamheid & Natuur), 25 April 2013, pp. 8-9 (<http://www.trouw.nl/tr/nl/5009/Archief/archief/article/detail/3431441/2013/04/25/Zaaien-oogsten-en-eten-in-de-stad.dhtml>)

Samenwerkingspartners:

- Marc Wegerif MSc (Economic Justice Campaign Manager of Oxfam International / PhD research 'Modes of food provisioning in Dar es Salaam, Tanzania' supervised by Wageningen University and University of Dar es Salaam)
- Daniel Mbisso MA (Lecturer in Architecture, Department of Architecture, Ardhi University, Dar es Salaam, Tanzania)

Relevante nevenfuncties lector:

Hoogleraar Rurale Sociologie (Wageningen Universiteit)

Contactgegevens lector:

Prof.dr.ir. J.S.C. Wiskerke
postadres: Waterlooplein 211-213, 1011 PG Amsterdam
email: han.wiskerke@ahk.nl
telefoonnr: 020 5318218

Website of webpage lectoraat:

<http://www.ahk.nl/bouwkunst/lectoraten/foodscapes/>

AHK

Design in Urbanism

"Om dit lectoraat voor mijzelf te laten slagen zal ik veel variatie inbouwen. Zo heb ik afgelopen najaar een collegereeks georganiseerd voor studenten stedenbouw die even niets anders omhanden hadden. Een soort stoomcursus waarin ik een aantal belangrijke principes besproken heb die essentieel zijn voor stedenbouw. De kennis die nodig is voor stedenbouw, is vrij overzichtelijk. Het is geen raketwetenschap of nanotechnologie. Het is zonde van hun tijd als studenten daar zelf eindeloos naar op zoek moeten. Het kan geen kwaad om ze die kennis alvast aan te reiken.

De verhouding tussen concept en ontwerp bijvoorbeeld is een casus die ik graag met studenten bespreek. Hierin wordt heel veel door elkaar heen gerommeld. Welke concepten zijn zinrijk en heb je die voor stedenbouw überhaupt wel nodig? Een ander onderwerp is de straat. De straat is jarenlang in de ban gedaan. Maar de straat is bij uitstek een voorbeeld van generieke stedenbouw. Ik besprak bijvoorbeeld hoe je in Nederland een straat kunt maken en waar je dan op moet letten, op ons klimaat bijvoorbeeld en op de specifieke bodemgesteldheid in een gebied. Daarmee

bouw ik voort op het lectoraat van mijn voorganger Henk Hartzema. De studenten die hij onder zijn hoede had zijn helaas alweer weg. Daarmee is ook de kennis die hij heeft overgebracht voor een groot deel weer verdwenen. Dat hoort ook bij de Academie, het gaat allemaal vrij snel en studenten worden onmiddellijk in het diepe gegooid. Om die reden houd ik me ook niet per se bezig met theoretiseren, ofschoon veel mensen stedenbouw vooral als een theoretische bezigheid zien. Stedenbouw gaat voor mij over ruimte, over ontwerpen en maquettes maken. Omdat studenten vaak uit uiteenlopende richtingen komen pleit ik er voor één theoretisch basispakket aan te bieden van waaruit ze aan het werk gaan. Als stedenbouwkundige moet je immers snel ter zake kunnen komen zonder al te veel getheoretiseer.

Het sluitstuk van mijn lectoraat zal een publicatie zijn van een onderzoek waarin ik aan de hand van zes steden een aantal wezenlijke noties van stedenbouw onder de aandacht wil brengen. Venetië, Tokyo en São Paulo zijn voorbeelden van steden waar de organische stedenbouw overheersend is. Sint-Petersburg, Peking en Brasilia zijn weer voorbeelden van top-down-planning op grote schaal. Amsterdam zou er ook in moeten voorkomen, als schoolvoorbeeld van een stad die vier grote paradigmaveranderingen heeft ondergaan die ook zijn uitgevoerd, van de grachtengordel en de realisatie van de Dam, tot het uitbreidingsplan van Van Eesteren en de ontwikkeling van de IJvoever."

Ton Schaap, MURB
Lector Design in Urbanism

<http://www.ahk.nl/lectoraten/design-in-urbanism/>

Artez

Future Urban Regions (FUR)

Tags:

Architectuur, stedenbouw, landschapsarchitectuur, regio, stad, gebouw, overheid, ontwerpend onderzoek, gezonde verstedelijking.

Lectoraatsopdracht of missie:

Het lectoraat FUR is een samenwerkingsproject van de 6 Academies van Bouwkunst en wordt voor vier jaar (1 januari 2013-31 december 2016) gefinancierd door het Ministerie van Infrastructuur en Milieu. Het is de uitwerking van het 'Netwerkprogramma Ontwerpopleiding', onderdeel van de actie 'Verbinden onderzoek, ontwerp en overheid' uit de Actie Agenda Architectuur en Ruimtelijk Ontwerp 2013-2016 (AAARO) van de Rijksoverheid: "Het doel van dit netwerkprogramma is samenwerkingsvormen te realiseren tussen onderwijsinstellingen en de concrete werkprijktijk in de ruimtelijke opgaven van de lokale en regionale overheid. Deze overheden krijgen daarmee direct toegang tot de expertise en creativiteit van jonge ontwerpers en studenten krijgen de kans om gerichte praktijkervaring op te doen. (...) De regionale binding (van de Academies van Bouwkunst) is de basis voor het

Architectuur

AHK, Artez, Fontys, HdK

netwerk Ontwerpopleidingen. In de periode 2013-2016 worden ateliers georganiseerd in lokale en regionale programma's en projecten om kennis en ervaring tussen overheden en de onderwijsinstellingen uit te wisselen."

Het lectoraat heeft deze opdracht vertaald in drie pijlers onder het onderzoeks- en samenwerkingsprogramma:

- Het ontwikkelen van kennis over en productieve strategieën voor gezonde verstedelijking;
- Het in kaart brengen en doorontwikkelen van methoden en technieken van ontwerpend onderzoek die relevant zijn voor de beroepspraktijk van ruimtelijk ontwerpers en dienstbaar zijn aan de productieve strategieën voor gezonde verstedelijking;
- Middels ontwerpend onderzoek werken aan concrete (ruimtelijke) opgaven van lokale en/of regionale overheden, teneinde voor die opgaven relevante denk- en oplossingsrichtingen te ontwikkelen.

Lectoraatsbeschrijving:

Het lectoraat Future Urban Regions onderzoekt stedelijke (eco)systemen en vernieuwende ontwerpmiddelen voor de bestaande stad. Doel daarbij is het streven naar een gezondere leefomgeving. Gezonde verstedelijking is het samenhangend ontwikkelen van sociaal-culturele, economische en ecologische doelen op de schaal van de regio, stad en straat, met een coalitie van burger, bedrijven en overheden. Vanuit een veranderend begrip van (ruimte)gebruik worden daarbij ambities geformuleerd die uit zijn op het optimaliseren van de uitwisseling van mensen, kennis en goederen, het verbeteren van de milieuperformance en het verhogen van de sociaal-culturele aansluiting en kansen voor gebruikers van stedelijke omgevingen. Deze agenda is leidend voor de opgaven van (specifieke vormen van) ontwerpend onderzoek, die in opdracht van lokale en regionale overheden zijn ingebed in het onderwijscurriculum van de zes Nederlandse Academies van Bouwkunst.

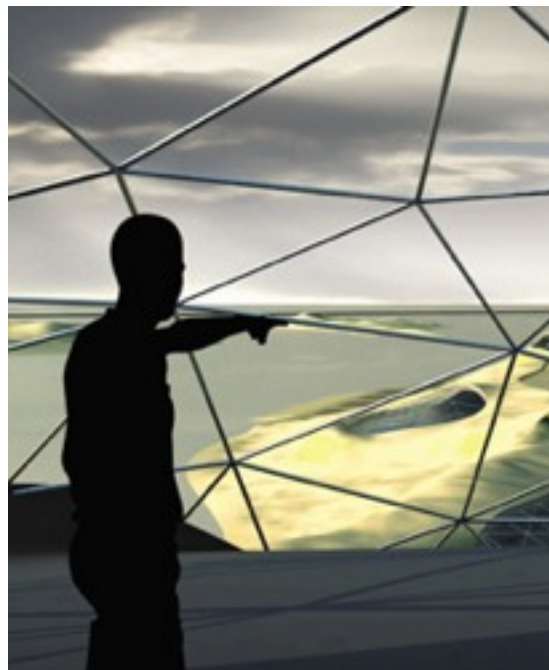
Aan de basis van het onderzoeks- en samenwerkingsprogramma staat de regionale en lokale inbedding van de afzonderlijke Academies, waar in totaal 18 ontwerpateliers (1 per jaar per Academie) gewerkt wordt aan concrete, samen met lokale en/of regionale overheden geformuleerde (ruimtelijke) opgaven. De resultaten van die ontwerpateliers dragen bij aan het onderzoek naar productieve strategieën voor gezonde verstedelijking en vormen de 'eerste laag' van de beantwoording van de vraag vanuit die overheden. Vervolgens worden de atelierresultaten, in het licht van de drie pijlers, door het lectoraat/de kenniskring geïnterpreteerd en bewerkt, waarbij de afzonderlijke resultaten niet alleen aan elkaar gerelateerd worden, maar ook gecombineerd worden met relevante praktijkkennis en theorievorming. Het resultaat van deze onderzoeksfase levert daarop inzichten en kennis op een hoger aggregatieniveau die relevant is voor de betrokken overheden bij het tegemoet treden van de bewerkte (en vergelijkbare) opgaven.

Aan het einde van de 4-jarige onderzoeksperiode zal dit uitmonden in:

- Relevante en bruikbare denk- en oplossingsrichtingen voor de door de lokale en/of regionale overheden aangeboden/geformuleerde (en aanverwante) opgaven;
- Inzicht in en (toepasbare, deels nieuw ontwikkelde) kennis over het brede palet aan methoden en technieken van ontwerpend onderzoek dat relevant is voor de beroepspraktijk van ruimtelijk ontwerpers;
- Een aantal productieve en inzetbare (ruimtelijke) strategieën voor gezonde verstedelijking.

Daarnaast zal de combinatie van deze uitkomsten leiden tot:

- Een groter inzicht in de rol, het nut en de betekenis van de inzet van ontwerpen en ontwerpend onderzoek bij het tegemoet treden van de opgaven en het invullen van de taken en verantwoordelijkheden van lokale en regionale overheden – waarbij de hypothese is dat met name ontwerpend onderzoek een belangrijk instrument is

Stadslab, onderdeel lectoraat Fontys

Stadslab was established in the summer of 2006 to create a European urban design laboratory where professionals and academia would meet to exchange knowledge and know-how, while addressing real time cases proposed by our hosting cities. After six years our track record consists of strategic design studies for cities and regions in Poland, Hungary, Ukraine, Georgia, Serbia, Japan and the Netherlands.

Architectuur

AHK, Artez, Fontys, HdK

binnen de 'nieuwe' rol van de overheid, waarbij het niet alleen gaat om het faciliteren, maar ook om het, vanuit het publieke belang, initiëren en definiëren van opgaves.

- Een helder kader voor de lokale en regionale overheden voor het formuleren van prioriteiten, een kader dat gedefinieerd is vanuit het perspectief van gezonde verstedelijking, hét belangrijkste uitgangspunt bij de continue transformatie van stad en regio de komende decennia.

In de eerste ronde (zes ontwerpateliers) is gewerkt aan een reeks ruimtelijke opgaven binnen het thema 'stedelijk metabolisme', variërend van ontwerpend onderzoek naar 'voedselstromen in de Spaanse Polder te Rotterdam' tot 'de stroom van generaties door en in de stad Amsterdam', van 'biota en waterstromen in Presikhaaf te Arnhem' tot 'de toekomst van Eindhoven anno 2050' en van 'energietransitie in de regio Groningen' tot 'het woondomein, energiedomein en sociaal domein in de woonwijk Vrieheide te Heerlen'.

Typen onderzoek en gebruikte onderzoeksmethoden:

Ontwerpend onderzoek (Research by Design).

Leden kenniskring:

- Sandra van Assen (AvBG, Sandra van Assen Stedenbouw)
- Marco Broekman (AvBA, Karres en Brands landschapsarchitecten)
- Willemijn Lofvers (RAvB, Bureau Lofvers)
- Ady Steketeer (ArtEZ, Marx & Steketeer Architecten)
- Caro van de Venne (MA+U, Barcode Architects)
- *Vacature* (MMA+)

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output):

- FUR dialoog #1, 17 januari 2014, Het Nieuwe Instituut, Rotterdam
- FUR dialoog #2, 2 juli 2014, Deprez Gebouw, Tilburg
- Website www.futureurbanregions.org
- Documentaire FUR (in ontwikkeling)

Samenwerkingspartners:

- Ministerie van Infrastructuur en Milieu
- Academie van Bouwkunst Amsterdam (AvBA)
- Academie van Bouwkunst Groningen (AvBG)
- ArtEZ Academie van Bouwkunst Arnhem (ArtEZ)
- Maastricht Master of Architecture (MMA+)
- Master Architecture + Urbanism Tilburg (MA+U)
- Rotterdamse Academie van Bouwkunst
- Gemeente Amsterdam / Afdeling Economische Zaken
- Gemeente Arnhem / DRO
- Gemeente Eindhoven / afdeling Stedenbouw en afdeling Strategie
- Gemeente Groningen
- Gemeente Heerlen
- Gemeente Rotterdam / Stadsontwikkeling Rotterdam
- Parkstad Limburg / IBA Parkstad
- Provincie Groningen
- Regio Groningen-Assen
- Kenniscentrum Noordruimte, Hanzehogeschool Groningen
- Lectoraat Demografische Krimp, Hogeschool Zuyd

- Lectoraat Gebouwde Omgeving en Regionale Ontwikkeling, Hogeschool Zuyd
- Lectoraat Stedelijke Strategieën, Fontys Hogescholen
- Lectoraat Sustainable Architecture and Urban (re)Design, Kenniscentrum RDM, Hogeschool Rotterdam
- Architectuur Lokaal
- ARUP
- IABR
- Superuse Studios
- &MAES
- Bergplaats
- Catalogtree
- POPOV Film

Relevante nevenfuncties lector:

Directeur/eigenaar .FABRIC

Contactgegevens lector:

ir. Eric Frijters

postadres: Postbus 49, 6800 AA, Arnhem

email: ef@futureurbanregions.org / ef@fabrications.nl

telefoonnr: +31646084744

Website of webpage lectoraat:

www.futureurbanregions.org

Fontys

Stedelijke en Regionale Strategieën

Tags:

Stedenbouw, transformatie, ontwerpend onderzoek, regio, stad.

Lectoraatsopdracht of missie:

Het is de inzet van het lectoraat 'Stedelijke en Regionale Strategieën' om de positie van ruimtelijk ontwerpers te heroverwegen. Er is behoefte aan nieuwe vaardigheden en competenties voor ontwerpers en een instrumentarium om in deze condities succesvol en invloedrijk als ruimtelijk ontwerper te opereren. Het lectoraat wil hieraan een bijdrage leveren en zal zich zowel richten op het ontwikkelen van concepten als op toegepast (ontwerpend) onderzoek naar transformatieopgaven in (Europese) steden.

Het kennisdomein dat het lectoraat beslaat is dat van de stedenbouwkunde. Meer specifiek gaat het om het ontwikkelen van concepten, strategieën en instrumenten voor stedelijke transformatie. Toegepast wetenschappelijk onderzoek levert een bijdrage aan de volgende kennisdomeinen:

- Europese stedelijke planvorming
- Stedenbouwtheorie
- Ontwerponderzoek

Lectoraatsbeschrijving:

Het kennisdomein dat het lectoraat beslaat is dat van de stedenbouwkunde. We richten ons op het ontwikkelen van concepten, strategieën en instrumenten voor stedelijke en regionale transformatie. Steden ondergaan in een overgang van een industriële naar een

Architectuur

AHK, Artez, Fontys, HdK

postindustriële fase, een economische maar ook een ruimtelijke transformatie. In de Europese context betekent verstedelijking eerder een kwalitatieve dan een kwantitatieve mutatie. De rol van de stedenbouwkunde wordt daarom sterker gericht op het herontwikkelen van bestaand stedelijk gebied om een complex en in de tijd flexibel functioneel programma te kunnen accommoderen. Deze vorm van kwalitatieve verstedelijking vergt een andere benadering en kennisbasis van de stedenbouwkundige en een intensievere oriëntatie op wisselende groepen betrokkenen. De rol van de stedenbouwkundige in het proces van transformatie is het analyserend, synthetiserend en vormgevend ordenen van het (her)gebruik en de (her)inrichting van de ruimte. Dit doet een stedenbouwkundige uitgaande van de onderlinge vervlechting van ruimtebehoevende activiteiten en gericht op het ontwikkelen en behoeden van de ruimtelijke kwaliteit van de stad. De culturele kant van de stadsontwikkeling is daarbij is nadrukkelijk ook opgenomen. Van het lectoraat wordt verwacht dat het een brug slaat tussen nieuwe inzichten, actuele ontwikkelingen in de (beroeps)praktijk en het onderwijs. Uiteindelijk zal het dus gaan om de regionale en lokale implicaties van globale ontwikkelingen. Anderzijds is het de vraag hoe deze ontwikkelingen de beroepspraktijk beïnvloeden en hoe derhalve het onderwijs moet worden ingericht om toekomstige beroepsbeoefenaren voor te bereiden op die taken. Aangezien het onze opvatting is dat een lector niet zozeer zelf aan de wieg staat van het genereren van een nieuw theoretisch kader, is het van belang dat het lectoraat zo veel mogelijk actief betrokken is in de professionele en praktische context van het vakgebied en het beroep, en daarbij studenten betreft.

Typen onderzoek en gebruikte

onderzoeksmethoden:

Ontwerpend onderzoek (Research by Design).

Leden kenniskring:

Wisselend.

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output):

- From Concepts to Action. Stadslab Expertmeeting Fukuoka 2013. Report. 46 pp. Tilburg, 2014.
- Urban Transportation and Mobility. Stadslab Master Class Fukuoka 2012. Report. 48 pp. Tilburg, 2013.
- Placemaking. Stadslab Master Class Fukuoka 2012. Report. 48 pp. Tilburg, 2012.
- Between the Bridges Stadslab Master Class Belgrade 2011. Report. 48 pp. Tilburg, 2012.
- ‘Ontwerpend denken over de stad; ervaringen vanuit het lectoraat stedelijke strategieën.’, in: Guido Walraven and Cees-Jan Pen (red.), Van de maakbare naar de lerende stad. De praktijkgerichte bijdrage van lectoraten. Uitgeverij Garant, Antwerpen/Apeldoorn, 2011, pp. 227-237.

Samenwerkingspartners:

- Fukuoka Directive Council, Fukuoka, Japan
- Kyushu University, Fukuoka, Japan
- Council of Europe, Intercultural Cities Program

•Gemeente Eindhoven

•INBO

Relevante nevenfuncties lector:

- Studieleider MA+U Master of Architecture // Master of Urbanism, Fontys Hogeschool voor de Kunsten, Tilburg
- Board Member INTA Urban Development Association
- Bestuurslid Archiprix International en Archiprix Nederland
- Bestuurslid CAST Centrum voor Architectuur en Stedenbouw Tilburg

Contactgegevens lector:

dr.ir. Marc Glaudemans

postadres: Fontys Hogeschool voor de Kunsten

Postbus 90907

5000 GJ Tilburg

email: m.glaudemans@fontys.nl

telefoonnr: 08850-75380

Website of webpage lectoraat:

www.stadslab.eu

HdK

Interieurarchitectuur Inside Flows

Dit lectoraat is per 1 november 2014 beëindigd.

Tags:

Design, flows, metabolism, interior, architecture

Lectoraatsopdracht of missie:

Het hedendaags interieur is in toenemende mate afhankelijk van een complex aan stromen waarop ze aanhaakt. Het lectoraat 'Inside Flows' onderzoekt de eigenschappen en het gedrag van deze stromen ten behoeve van de ontwikkeling van duurzame systemische ontwerpmethoden. Vanuit veertien verschillende stroomsoorten, van energie, water en voedsel tot kennis, geld en gebruikers wordt praktische kennis ontwikkeld voor ontwerp en onderzoek. Behalve naar de inhoud van stromen, onderzoekt 'Inside Flows' de middelen waarmee stroomsystemen worden gerepresenteerd. Tot slot faciliteert het lectoraat de kennisstroom binnen de master met behulp van een kennisdatabase / encyclopedie en verbindt de verschillende studentenprojecten door vanuit het perspectief van stromen de aan de opleiding opgebouwde kennis toegankelijk te maken.

Lectoraatsbeschrijving:

INSIDEflows bestaat voor de helft uit onafhankelijk onderzoek en voor de helft uit een bijdrage aan het onderwijsprogramma voor studenten van INSIDE de master Interieurarchitectuur aan de de KABK. Het onafhankelijke onderzoek betreft met name het uitdiepen van de thematiek en het concreet maken van de relatie tussen de kennis van stromen met het vormgeven van interieurs. Daarbij worden casestudies verzameld, visualisatietechnieken uitgetoetst en ontwikkeld en bronnen verzameld waarmee we per

Architectuur

AHK, Artez, Fontys, HdK

stroom vuistregels samenstellen om in analyse en ontwerp te kunnen toepassen. Het lectoraat gebruikt hiervoor naast eigen opgebouwde kennis, bestaande software en online hulpmiddelen maar ontwikkelt ook eigen software als visualisatiehulpmiddel.

In samenwerking met studenten wordt in intensieve periodes nieuwe kennis vergaard en geproduceerd die direct kan worden toegepast in het onderzoek of ontwerp van de student. Vanuit haar onderwijsrol faciliteert het lectoraat de accumulerende kennisstroom binnen de Master met behulp van een kennisdatabase/encyclopedie en verbindt de verschillende studentenprojecten door vanuit het perspectief van stromen de aan de opleiding opgebouwde kennis toegankelijk te maken. Door het lectoraat wordt de (eind-)productie van studenten verwerkt en gestructureerd. Het doel is studenten te ondersteunen bij het ontwikkelen van gereedschap om complexe opgaven op een samenhangende manier te benaderen; systemic design. Het is niet de bedoeling van het lectoraat om een uniforme ontwerpmethodiek te ontwikkelen.

www.insideflows.org

Typen onderzoek en gebruikte

onderzoeksmethoden:

- Casestudy onderzoek
- Stakeholder- onderzoek
- Material Flow analysis en Value Flow Analysis
- Life Cycle Analyse

Leden kenniskring:

- Drs. Marije van Zomeren, 100% zomer
- Charles van der Haeghen, Zeri Europe

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

- Publicatie INSIDEflows, mei 2013
- Tentoonstelling INSIDEflows Architecture Foundation London, juli 2013
- Artikel in The Guardian 5 jun 2013
- Twee-wekelijks lezingen in binnen- en buitenland
- Diverse workshops op opleidingen (oa Rietveld Academie)

Samenwerkingspartners:

- Lizanne Dirx, Upsyle, assistent van het Lectoraat
- Zeri/Blue Economy - kennispartner
- Marije van Zomeren 100% Zomer - ontwikkelingspartner
- Lettow Studios - Webontwikkeling

Relevante nevenfuncties lector:

Partner Superuse Studios, hoofd afdeling research

Contactgegevens lector:

Jan Jongert (MA)
 postadres: KABK, Prinsessegracht 4, 2514 AN Den Haag
 email: jan.jongert@superuse-studios.com
 telefoonnr: 06-18802774

Website of webpage lectoraat:

Beeldende Kunsten, Vormgeving, Mode

→ ArtEZ, HKU

ArtEZ

Mode

Tags:

Fashion Theory, innovatie, erfgoed

Lectoraatsopdracht of missie:

Modelectoraat ArtEZ stimuleert en ontwikkelt vanuit visual culture en cultuurtheorie modetheorie en onderzoek door de ontwikkeling van onderzoeksprojecten, theoretische werken over mode en een nieuw theoretisch curriculum voor mode onderwijs.

Lectoraatsbeschrijving:

Het Modelectoraat ArtEZ beschouwt mode als een van de belangrijkste culturele fenomenen binnen onze beeldcultuur. Door te graven onder de oppervlakkigheid van de veranderende modetrends proberen we de diepere lagen van betekenis in verband te brengen met veranderende maatschappelijke behoeften en nieuwe inzichten en concepten te vinden. Modelectoraat ArtEZ stimuleert en ontwikkelt modetheorie en onderzoek door de ontwikkeling van onderzoeksprojecten, theoretische werken over mode en een nieuw theoretisch curriculum voor mode onderwijs. Het Modelectoraat werkt nauw samen met de ArtEZ Fashion Masters en ArtEZ Press. Het Modelectoraat neemt ook plaats in ARCCI, Arnheems Centrum voor Creatieve economie en Innovatie.

Typen onderzoek en gebruikte onderzoeksmethoden:

Het onderzoek en de theorievorming rondom mode is cultuurtheoretisch en interdisciplinair en valt binnen het begrip Fashion Theory. Onder Fashion Theory wordt internationaal een interdisciplinair gebied gezien dat mode beschouwt als een betekenisstelsel waarbinnen de culturele en esthetische afbeeldingen van het geklede lichaam worden geproduceerd. Fashion Theory beschouwt mode als een systeem waarbinnen rollen, sociale hiërarchieën, modellen van verbeelding en lichaams gestalten worden geproduceerd.

Leden kenniskring:

- Drs. José Teunissen (lector Mode)
- Jan Brand (ArtEZ Press)
- Drs. Hanka van der Voet
- Drs. Maaïke Feitsma (bijna Dr)
- Dr. Bibi Straatman
- Drs. Jeroen van den Eijnde (bijna Dr)
- Drs Karin Schacknat
- Drs Jos Arts

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output):

Boeken:

- José Teunissen & Jan Brand, The New Male. D'jonge hond, ArtEZ press, 2010.
- José Teunissen & Hanka van der Voet, Spijkers en Spijkers, ArtEZ Press/W Books, mei 2011.
- Jos Arts, Vlisco, ArtEZ Press/W Books, 2012
- José Teunissen & Jan Brand, Mode Design hotel ModeZ, ArtEZ Press, 2013.
- José Teunissen, Jan Brand & Hanka van der Voet, Couturegraphique. Terralannoo/MOTI Breda, jan 2013.
- Hanka van der Voet, Piets Paris, ArtEZ Press, mei 2013.

Modevormgeving

The ArtEZ Modelectoraat sees fashion as one of the most important phenomena in today's visual culture. For this reason, its approach to the study of fashion is not so much as style history but as a discipline in which a combination of anthropological, sociological and semiotic insights reveal fashion's underlying cultural aspects.

Beeldende Kunsten, Vormgeving, Mode ArtEZ, HKU

• José Teunissen & Jan Brand, Fashion Odyssey. ArtEZ Press, 2013.

Tentoonstellingen:

- The Art of Fashion: Zwischen Haut und Kleid March (2011) in Kunstmuseum Wolfsburg in Germany.
- Couture Graphique: Over mode, grafisch ontwerp en het lichaam (2013) in Moti, Breda.

Symposia:

- A Fashion Odyssey, Arnhem, juni 2011.
- Modelab@Moti 3 expertmeetings rondom Mode en Technologie maart-mei 2013.
- The Future of Fashion is Innovation, Arnhem, juni 2013.

Samenwerkingspartners:

- Radboud Universiteit Nijmegen (2 NWO-onderzoeken)
- CLICKNL/NEXTFASHION
- Modekern
- ArtEZ Press

Relevante nevenfuncties lector:

- Trekker CLICKNL/NEXTFASHION
- Visiting Professor University of the Arts London
- Voorzitter Modekern
- Bestuurslid Het Nieuwe Instituut

Contactgegevens lector:

drs. José Teunissen
postadres: Onderlangs 9, 6812 CE, Arnhem
email: j.teunissen@artez.nl
telefoonnr: 026-3535771, 06-27063991

Website of webpage lectoraat:

www.modelectoraat.nl

HKU

Kleur in Context

Tags:

Kleur, ontwerp, experiment.

Lectoraatsopdracht of missie:

Kleur is bezig aan een nieuwe opmars binnen de kunsten. Door onder andere veranderende technologieën, een grotere invloed van niet-westerse kunst, en ontwikkelingen binnen de omgevingspsychologie lijkt een herwaardering van kleuronderzoek en kleurexperiment binnen het kunstonderwijs op zijn plaats.

Lectoraatsbeschrijving:

Het lectoraat Kleur in Context doet praktisch onderzoek naar mogelijkheden om kleur een grotere en bewustere rol in het kunstonderwijs te laten spelen. Door middel van een veelheid aan experiment in vorm en inhoud, en met een grote verscheidenheid aan in en externe partners, probeert het een nieuw draagvlak voor

een bewustere omgang met kleur tot stand brengen. Deze experimenten vinden plaats in de vorm van symposia, lezingen, exposities, gastlessen, workshops, residencies en publicaties en gaan uit van een direct contact met de student. Het lectoraat experimenteert, met medewerking van in- en externe experts, met vorm en inhoud binnen het onderwijs. Het werkt voornamelijk projectmatig.

Typen onderzoek en gebruikte onderzoeksmethoden:

Onderzoek door ontwerp.

Leden kenniskring:

Wisselend.

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output):

- Publicatie 'Colour Logics (2013). Kunstenaars en vormgevers over hun specifieke relatie met en denkbeelden over kleur. Met daaraan gekoppeld een serie lezingen en workshops. Het boek bevat bijdragen van vijfendertig in Nederland werkzame beeldend kunstenaars en vormgevers.
- Gastlessen van beeldend kunstenaars en vormgevers rondom hun specifieke werkmethoden op het gebied van kleur (verschillende afdelingen).
- Curator KAAP 2013 met o.a David Bade, Melanie Bonajo en Jonas Wijtenburg.
- Symposium 'The Weight of Colour', internationaal lezingen en masterclass programma over de relatie tussen kleur en materiaal. (In samenwerking met o.a. het Rijksmuseum, Het Materiaalfonds, Eye/Fiminstituut, 2012). www.weightofcolour.com
- Curator KAAP 2012, tentoonstelling van beeldende kunst bedoeld voor kinderen van 7-15 jaar. Met o.a Wim T. Schippers, Jos de Gruyter & Harals Thys en John Bock. (Fort Ruigenhoek, Groenekan, 2012) www.kaapweb.nl
- Publicatie 'Colour Logics, 5 questions on colour'. 50 kunstenaars en vormgevers over hun specifieke relatie met en denkbeelden over kleur (2012).

Relevante nevenfuncties lector:

Frank Koolen is beeldend kunstenaar, docent aan de HKU en sinds 2010 lector 'Kleur in Context'.

Contactgegevens lector:

Frank Koolen
postadres: HKU, BKV, Ina Boudier-Bakkerlaan 50, 3582 VA Utrecht
email: frank.koolen@hku.nl
telefoonnr: 030-2520334

Website of webpage lectoraat:

<http://www.hku.nl/web/Onderzoek/Lectoraten/KleurInContext.htm>

Film

→ AHK

AHK

Lectoraat Film

Tags:

Artistiek onderzoek; onderzoeksklimaat; masteropleiding

Lectoraatsopdracht of missie:

Doelstelling van het lectoraat Film aan de Nederlandse Filmacademie is om een klimaat te scheppen waarbinnen 'artistiek onderzoek in en door film' kan plaatsvinden. Door middel van onderzoek - als houding en als praktijk - kan een bijdrage geleverd worden aan de permanente afstemming van het onderwijs aan de academie op de dynamiek van het film- en mediaveld, en kan de academie fungeren als denktank en vraagbaak voor de sector.

Lectoraatsbeschrijving:

Het lectoraat Film bestaat sinds september 2008 en is nauw verbonden aan de masteropleiding van diezelfde academie (en is daarom een lectoraat zonder kenniskring). Het opzetten en leiden van die masteropleiding was en is nog steeds de belangrijkste opdracht van het lectoraat. Daarnaast, en daarmee direct verbonden, spelen Artists in Residence een belangrijke rol in het vormgeven van de missie van het lectoraat evenals het door het lectoraat geïnitieerde 'innovatielab'.

Masteropleiding

De tweejarige, internationale opleiding, die in maart 2009 van start ging, is een onderzoeksopleiding met als ambitie "een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling en vernieuwing van film en het filmveld door een context te creëren waarbinnen (jonge) makers hun professionele praktijk verder kunnen ontwikkelen via artistiek onderzoek in en door film".

Typen onderzoek en gebruikte onderzoeksmethoden:

Waar andere kunstvormen een traditie hebben waarin onderzoek als drijvende kracht van het creatieve proces wordt gezien, wordt een film of het filmverhaal door de makers veel minder vaak gezien als speculatief antwoord op een onderzoeksvraag.

Kern van 'artistiek onderzoek in en door film' is de intrinsieke verbondenheid van denken en doen, maken en reflecteren. Het is middels de praktijk van het maken dat kritisch denken wordt ontwikkeld en het is via die reflectie en conceptualisering dat de artistieke praktijk wordt verbreed en verdiept.

Deze notie van artistiek onderzoek onderscheidt zich tegelijk van academisch onderzoek – vanwege een veel sterkere nadruk op de subjectiviteit van de maker/ onderzoeker en vanwege het belang van de artistieke praktijk in het onderzoek – en van onderzoek ter voorbereiding van een concreet filmproject zoals dat in

de filmsector gebruikelijk is, vanwege de aandacht voor het proces en de noodzaak voor de articulatie en conceptualisering van de resultaten. Dit specifieke uitgangspunt, dat de basis vormt voor zowel de inhoud van het onderwijs als de wijze waarop dat onderwijs vorm krijgt, is min of meer uniek in de internationale wereld van het filmonderwijs.

•Artists in Residence

Behalve het onderzoek dat de masterstudenten doen initieert het lectoraat, deels in samenwerking met het lectoraat 'Kunstpraktijk en artistieke ontwikkeling' van de AHK ook onderzoek door 'artists in residence'. In principe jaarlijks wordt een interessante maker, wier werk of werkwijze aansluit bij het concept van artistiek onderzoek, uitgenodigd om een aantal maanden op de academie aan zijn of haar onderzoek te werken samen met studenten van de master- en, waar mogelijk ook van de bacheloropleiding.

•Innovatielab

'Artistiek onderzoek', zei beeldend kunstenaar, filmmaker en onderzoeker Lonnie van Brummelen ooit, 'is geen discipline maar een mentaliteit'. Om die mentaliteit ook binnen de academie als geheel verder te stimuleren, is een laboratoriumfunctie gecreëerd, onder leiding van het lectoraat, waarbinnen ook docenten onderzoek kunnen doen.

Jaarlijks wordt een call uitgeschreven voor kortlopend onderzoek binnen een gemeenschappelijk vastgesteld, maar breed, thema, waarop docenten kunnen inschrijven. Dat onderzoek kan van uiteenlopende aard zijn, technisch, conceptueel of artistiek, maar vindt zijn begin- en eindpunt altijd in de praktijk van het maken. Een commissie van interne en externe deskundigen beoordeelt de voorstellen op relevantie voor het onderwijs of de sector, op uitvoerbaarheid en op de verspreiding van de resultaten. Plannen zijn in ontwikkeling om de call eveneens open te stellen voor studenten, om een jaarlijkse, academiebrede onderzoekswEEK te organiseren en om meer de samenwerking met externe partijen te zoeken.

Leden kenniskring:

Het lectoraat is een lectoraat zonder kenniskring.

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

Jaarlijks presenteren de masterstudenten de resultaten van hun onderzoeksprojecten tijdens een publieke manifestatie in EYE, Amsterdam. Meerdere van deze eindwerken worden naderhand opgepikt door nationale en internationale filmfestivals. Op de website van de masteropleiding is daarover meer informatie te vinden.

De resultaten van het onderzoek van de Artists in Residence worden eveneens publiekelijk gepresenteerd. De residency van documentairemaker Eyal Sivan (2012) resulteerde in een brochure ('Framing Perpetrators: A Proposal'), een film met de deelnemende studenten ('Revisit') en een presentatie in Castrum Peregrini,

**Film
AHK**

Amsterdam. Een interview met Sivan en lector Mieke Bernink verscheen in On Air 5, december 2012.
Script consultant Franz Rodenkirchen (2013) presenteerde de uitkomsten van zijn onderzoek aan de academie in een lezing tijdens de opening van de Holland Film Meeting van het Nederlands Filmfestival. Tevens gaf hij zijn resultaten vorm door middel van een installatie die in december 2013 en januari 2014 in EYE heeft gestaan. Een artikel over Rodenkirchens residency verscheen in On Air 2014, 'Skills of the 21st Century'.

Uitkomsten van het LAB-onderzoek zullen vanaf 2015 jaarlijks worden gepresenteerd.

Samenwerkingspartners:

Lectoraat 'Kunstpraktijk en artistieke ontwikkeling' van de AHK.

Relevante nevenfuncties lector:

- Adviseur Mediafonds
- Adviseur Nederlands Filmfonds
- Voorzitter accreditatiecommissie Vlaamse filmscholen

Contactgegevens lector:

naam: Drs. Mieke Bernink
postadres: Markenplein 1; 1011 MV Amsterdam
email: m.bernink@ahk.nl
telefoonnr: 020 527 7333 (algemeen nummer)

Website of webpage lectoraat:

<http://www.ahk.nl/filmacademie/lectoraat/>
www.masterfilm.nl

Podiumkunsten: Theater & Dans

→ AHK, Codarts, HKU

Domeinbeschrijving Podiumkunsten

Tags:

Theater, dans, performance, uitvoeringspraktijken, multimediaal, multidisciplinair.

Lectoraten die onder dit domein vallen:

- Lectoraat Podiumkunsten in transitie, de Theaterschool, AHK, Marijke Hoogenboom (Amsterdam)
- Lectoraat One of a kind Jiri Kylián, Codarts, Desiree Staverman, Friederike Lampert (Rotterdam)
- Lectoraat Performatieve maakprocessen, HKU, Nirav Christophe (Utrecht)

Domeinbeschrijving

Het domein Podiumkunsten richt zich op de hele sector van de uitvoeringspraktijken. In de eerste plaats horen daar theater en dans bij, maar andere praktijken binnen bijvoorbeeld muziek en media, wanneer deze een performatief karakter hebben, worden ook tot dit domein gerekend. Het domein Podiumkunsten richt zich op het hele onderzoek in deze sector dat binnen én buiten lectoraten wordt verricht.

Doelstelling

De sector van de podiumkunsten verkeert in zwaar weer. Ingrijpende veranderingen van de infrastructuur hebben cruciale plekken en mogelijkheden voor praktijkonderzoek zoals productiehuisen, werkplaatsen en het sectorinstituut afgebouwd. Het aantal lectoraten binnen het domein Podiumkunsten is vooralsnog zeer beperkt, daarom willen de drie bestaande lectoraten juist in deze tijd van culturele en maatschappelijke veranderingen gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen voor onderzoek en ontwikkeling binnen de

sector. Ze willen de onmisbaarheid, de zichtbaarheid en de productiviteit van onderzoek voor het onderwijs en het werkveld agenderen en versterken.

Vanuit haar aard zijn de podiumkunsten multidisciplinair en multimediaal. Zij zijn een 'sociale praktijk' die als geen andere kunst tijd en plaats gebonden is en tot stand komt door en met de gemeenschap van kunstenaars en publiek. Ook om die reden zoekt het domein verbanden met onderzoek in andere domeinen en lectoraten. Wij strekken nadrukkelijk onze tentakels uit naar de kennisproductie in de wetenschap, media, technologie, educatie en economie. Er is de overtuiging dat in het praktijkonderzoek binnen de podiumkunsten alleen in die grensoverschrijdingen inhoudelijke agenda's, lacunes en overlappingsen geformuleerd kunnen worden.

Op dit moment gaat de aandacht van actueel onderzoek in de podiumkunsten vooral uit naar performativiteit en maakprocessen, de herdefinitie van de relatie van het theater met haar publiek, de invloed van digitale beeldcultuur en massamedia, de verbinding tussen artistieke en politieke strategieën, de opkomst van alternatieve productiemodellen en organisatievormen, en het behoud en de transmissie van theater- en danskennis.

Afstemming en samenwerking

De lectoraten binnen het domein Podiumkunsten werken de komende periode samen in twee gemeenschappelijke activiteiten:

1. Het met elkaar opzetten van een Landelijk Platform voor Onderzoek in de Podiumkunsten. Het platform verzamelt en inventariseert onderzoek in Nederland binnen lectoraten, academisch onderzoek aan universiteiten op het gebied van theater en dans, en onderzoek bij andere instellingen (zoals het Fonds

Lector Marijke Hoogenboom, AHK:

Onderzoek en ontwikkeling horen in mijn optiek bij elkaar. Activiteiten die een opleiding of faculteit ontvankelijk maken voor iets dat in potentie onderzoek is moet je niet uitsluiten. Bij de werkveldanalyses in het kader van het vernieuwingsproces van de school werden door de opleidingen al een heleboel thema's aangeraakt die aanknopingspunten bieden.

Theater & Dans

AHK, Codarts, HKU

Podiumkunsten, kunststichtingen, de Boekmanstichting en het Vlaams Theater Instituut). Het platform brengt de stakeholders van onderzoekseenheden bij elkaar en zorgt voor de uitwisseling van onderwerpen, onderzoeksmethoden en soorten kennisdisseminatie.

2. Het domein wil zich nadrukkelijker inspannen om een betere doorstroming en integratie van onderzoeksresultaten in de curricula van de kunstvakopleidingen te bewerkstelligen, juist ook buiten de eigen instelling. Tevens streven wij naar een kennisdeling op het gebied van (nieuwe modules voor) theorie en reflectie in het bachelor onderwijs, de profilering van onderzoek in masteropleidingen en mogelijkheden voor een 3de cyclus in de podiumkunsten. Afstemming en samenwerking liggen bij de overzichtelijkheid van het aanbod voor de hand, zowel nationaal als internationaal.

Contactgegevens van dit domein

Nirav Christophe
 postadres: HKU, Theater, Janskerkhof 18, 3512 BM
 Utrecht
 email: nirav.christophe@hku.nl
 telefoonnr: 030-2393300

AHK

Podiumkunsten in transitie

Tags:

Podiumkunsten, transitie, werkveld, samenleving, Graduate School.

Lectoraatsopdracht of missie:

Het lectoraat Podiumkunsten in transitie bestaat sinds 2013 en is het eerste lectoraat aan de Amsterdamse Theaterschool. De beleidsagenda staat expliciet in het teken om bij te dragen aan de vernieuwing van de Theaterschool en aan de ambitie om zich nog nadrukkelijker als kennisgemeenschap in de stad en als partner van de sector te profileren. De Theaterschool heeft zich gecommitteerd om haar onderwijs te actualiseren en haar studenten ook in de komende jaren een excellente onderwijsomgeving te bieden die de confrontatie aangaat met belangrijke bewegingen in het (internationale) culturele en professionele landschap en de samenleving. Het lectoraat opereert in het hart van deze ontwikkeling en heeft de opdracht om relevante vraagstukken vanuit de beroepspraktijk en vanuit het maatschappelijke veld op te pakken. Het lectoraat wil zo bijdragen aan een stevigere positie van het kunstonderwijs en van de podiumkunsten, ook binnen de innovatieagenda die landelijk op verschillende terreinen geformuleerd wordt.

Lectoraatsbeschrijving:

Het begrip 'transitie' is het Leidmotief voor het lectoraat aan de Theaterschool. Het opereert vanuit de urgentie om ingrijpende veranderingsprocessen in de maatschappij en in de podiumkunsten te traceren en te

duiden. Wij plaatsen vraagtekens bij de beperkte houdbaarheid van systemen, ideologieën en structuren en gaan op zoek naar de keuzes die kunstenaars, maar ook instellingen en het onderwijs vandaag maken. Met name de ethische potentie van kunst en cultuur om bij te dragen aan een duurzame samenleving heeft de aandacht.

Het lectoraat bevindt zich nog in een pionierende fase waarin vanuit de thematische focus mogelijke onderzoekstrajecten geïnventariseerd worden. Zoals de opkomst van alternatieve productiemodellen en organisatievormen, de herdefinitie van de relatie van het theater met haar publiek, de invloed van digitale beeldcultuur en massamedia, en de verbinding tussen artistieke en politieke strategieën.

Het lectoraat ondersteunt en initieert nieuwe (opleiding overstijgende) verbanden binnen de Theaterschool en investeert in een aantal kleinschalige onderzoeksprojecten waarin actuele ontwikkelingen, verdieping en behoud van hedendaagse theaterpraktijken en de betekenis van de kunsten in de samenleving centraal staan. Daarnaast speelt het lectoraat een belangrijke rol bij de versterking van het theorieonderwijs en bij de ontwikkeling van de nieuwe Amsterdam Graduate School for Performing Arts (AGSPA), de koepel voor de masteropleidingen aan de Theaterschool, met daaraan verbonden de DasArts Master of Theater, de Amsterdam Master of Choreography en de Local School. De AGSPA zal vanaf 2015 functioneren vanuit een gemeenschappelijk huis, het GrootLab in Amsterdam Noord.

Typen onderzoek en gebruikte onderzoeksmethoden:

Vanuit de verschillende werkterreinen engageert zich het lectoraat aan de Theaterschool met meerdere vormen van onderzoek: theater- en sociaalwetenschappelijk, experimenteel en praktisch, en ook de combinatie van de twee, waarin theorie en artistieke praktijk samen worden uitgewerkt (artistic research). Hoewel wij een onderscheid maken tussen onderzoek en ontwikkeling, is de productieve samenhang tussen deze twee domeinen evident. Artists in Residence, bijzondere projecten, symposia en publicaties geven belangrijke impulsen om de onderwijsomgeving ontvankelijk en vruchtbaar te maken voor relevante vraagstukken en het internationale veld. De aandacht voor actuele ontwikkelingen en de betrokkenheid bij het publieke debat zijn voor het lectoraat dan ook een voorwaarde voor de mogelijkheden van onderzoek.

Voor docenten is er naast projectonderzoek ook gelegenheid om (met ondersteuning van de AHK) promotieonderzoek te doen. Momenteel zijn er twee promoties gaande via de Universiteit Utrecht, Onderzoeksinstituut voor Geschiedenis en Cultuur, Media en Performance Studies: Marijn de Langen, SPELEN Een archeologie van drie discursieve uitspraken over de Nederlandse mimespeler. En Jeroen Fabius, Look at the movement not at the body.

Theater & Dans

AHK, Codarts, HKU

Leden kenniskring:

Het lectoraat werkt niet met een klassieke kenniskring maar met platforms en projecten, waar steeds tijdelijk docenten en externe onderzoekers aan verbonden zijn. Op dit moment zijn naast diverse projecten een drietal doorlopende verbanden operationeel: het Theaterschool brede Platform Theorie/dramaturgie, de Tafel van de transitie en de auteurs-redactie van de publicatiereeks Gesprekken met makers.

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output):

• 'Where do we go from here' 10 columns uitgesproken in HALf6, lectoraat Podiumkunsten in Transitie, de Theaterschool, Amsterdam 2014.

Publicaties Marijke Hoogenboom 2011-2014:

- Wie verändert der Bologna Prozess die künstlerische Ausbildung? In: Wie? Wofür? Wie weiter? Ausbildung für das Theater von morgen, Verlag Theater der Zeit, Berlin 2014.
- Skills of the 21st century, Introductie ON AIR, Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, Amsterdam 2014.
- Imagine things otherwise, A text for the 10th anniversary of the Hessische Theaterakademie, Frankfurt 2012.
- Alphabet der Transdisziplinären Forschung, Graduiertenkolleg Versammlung und Teilhabe, Urbane Öffentlichkeiten und performative Künste, www.versammlung-und-teilhabe.de, Hamburg 2012.
- Het lectoraat is een motor voor innovatie, interview door Moos van den Broek met Nirav Christophe, Marijke Hoogenboom en Pascal Gielen, in: Theatermaker October 2012, Amsterdam.

- How to proceed from here, Notes on AIR, the Amsterdam School of the Arts' artist in residence programme, in: TransArtists (eds.), Amsterdam 2012.
- Christoph Schlingensiefel: Fear at the Core of Things, Metropolis M, no3 June/July 2012, Amsterdam.
- Land unter in den Niederlanden, in: Schauplatz Ruhr, Theater der Zeit, Berlin, January 2012.
- Lautertal Lindenfelser Strasse 2, in: Zij aan zij, rug aan rug, Producers in de podiumkunsten, de Theaterschool, Amsterdam 2011.
- Comment vivre ensemble, Notes on Tele_Trust, RTRSRCH, Vol.3 No.2, Amsterdam 2011.
- We doen aan mensen, bij de uitreiking Prijs van de Kritiek aan de Nederlandse theater- en dansproductiehuizen, Frascati, Amsterdam 2011.
- Columns ON AIR, views and voices from the Artist in Residence programme at the Amsterdam School of the Arts. Vol. 1, September 2010, Vol. 2 March 2011, Vol. 3 October 2011, Vol. 4 June 2012, Vol. 5 December 2012.

Projecten/trajecten

- De Tafel van de transitie, een tijdelijke samenshooling onder leiding van de lector en Anoeck Nuyens, waarin kunstenaars en denkers de veranderingen in de maatschappij duiden, zich buigen over vormen van samenleven en de rol van kunst in de 21ste eeuw, i.s.m. Frascati. (2014)
- De nieuwe publicatiereeks Gesprekken met makers draagt bij aan de borging van praktijkkennis en is opgezet als samenwerking tussen theatermakers en schrijvers, in coproductie met De Nieuwe Toneelbibliotheek. De eerste uitgave verschijnt in juni 2014.
- The Local School, is een onderzoeksprogramma in ontwikkeling dat deel uit gaat maken van de AGSPA. Centraal staat de nieuwe plek van het instituut aan de Amsterdamse IJ-oever en vragen omtrent de herwaardering van lokaliteit, sociaal-artistieke praktijk en de betekenis van gentrification. (2014-15)

MAPLAB

Er is vanuit de kunstpraktijk een prangende vraag naar structuren, strategieën en werkvormen om in een werkplaatsachtige setting praktijkonderzoek te kunnen verrichten. Om die reden heeft het lectoraat Theatrale Maakprocessen en HKU Theater in 2011 een praktijkonderzoekslab oratorium ingericht: het Media- & Performance LAB (MAPLAB).

Theater & Dans

AHK, Codarts, HKU

- Het Platform dramaturgie/theorie functioneert als (Theaterschool breed) overleg van theorie-, dramaturgie-, filosofie- en dans- en theatergeschiedenis docenten. Het neemt het initiatief voor publieke evenementen zoals HALf6, of de eerste Theaterschool brede studenten manifestatie, de 24uur marathon. Vanaf 2014-15 wordt het platform gericht betrokken bij de inventarisatie en evaluatie van het onderwijs op haar terrein en de versterking van theorie en reflectie in de opleidingen. (2013, 2014)
- In het najaar van 2013 werd gestart met de openbare debatreeks HALf6. In de hal van de school gaan op dinsdagen gasten uit de stad, het werkveld, de opleidingen en de buurt met elkaar in gesprek over actuele onderwerpen en de podiumkunsten in tijden van transitie.
- BER-AMS-BXL was een driedaagse conferentie On the conditions and responsibilities for flourishing artistic biotopes in the city. Met het Vlaams Cultuurhuis de Brakke Grond, het Veem Theater en o.a. keynote speaker Pascal Gielen, Mark Fisher, Michiel van Iersel, Barbara Raes, Kathrin Tiedeman en studenten, kunstenaars en beleidsmakers uit Berlin, Amsterdam en Brussel. (2013)
- AN ACADEMY / WE LIVE HERE, is een jaarlijkse zomeracademie die reageert op de vraag van alumni en (jonge) professionals uit de podiumkunsten om in een peer-situatie uit te wisselen over de eigen praktijk en een zelfgestuurde scholing te organiseren. Samengesteld door Marijke Hoogenboom, Nicole Beutler en Andrea Bozic, in samenwerking met nbprojects, Tilt, Julidans festival, Frascati, ICKAmsterdam en Spaces. (2013, 2014).

Samenwerkingspartners:

Het lectoraat Podiumkunsten in transitie heeft de afgelopen periode samengewerkt met diverse BA en MA opleidingen aan de Theaterschool, de Interuniversity Center for Dance in Berlin en diverse (institutionele) partners uit het veld, o.a. Frascati, Het Veem Theater, Julidans, NB Projects, Tilt, Vlaams Cultuurhuis de Brakke Grond, ICKAmsterdam, De Nieuwe Toneelbibliotheek.

Relevante nevenfuncties lector:

De lector is aan de Theaterschool tevens voorzitter van het masteroverleg, maakt deel uit van het Management team en leidt het AHK brede Artist in Residence programma AIR. Buiten het onderwijs is zij bestuurslid van Omsk, Las Negras Productions, Infinite Endings en Interact in Space, adviseur bij het Fonds Podiumkunsten, redactielid van het internationale vakblad Performance Research (Routledge) en van de boekserie New Dramaturgies van Palgrave, neemt regelmatig zitting in internationale review en benoemings commissies, en was zij tot 2013 lid van de commissie Beurzen van het Prins Bernhard Cultuurfonds.

Contactgegevens lector:

Drs. Marijke Hoogenboom
 postadres: Lectoraat Podiumkunsten in transitie
 De Theaterschool, Postbus 15323, 1001 MH Amsterdam
 email: marijke.hoogenboom@ahk.nl

telefoonnr: 020-5277804

Website of webpage lectoraat:

www.ahk.nl/theaterschool/lectoraat/

HKU

Performatieve Maakprocessen

Tags:

Theater & Performance, Creatieve processen, Cocreatie, Mixed Reality, New Narratives

Lectoraatsopdracht of missie:

Het lectoraat Performatieve Maakprocessen onderzoekt maakprocessen in alle kunsten met een performatief karakter. Doel van het onderzoek is om creatieve processen in én buiten de kunsten te versnellen, versoepelen en vernieuwen door middel van het onderzoek naar performatieve maakprocessen. Het lectoraat beschrijft, analyseert en genereert nieuwe praktijken van performatieve maakprocessen in een hybride, transmediale en transdisciplinaire artistieke praktijk. Het lectoraat ontwikkelt manieren waarop het onderzoek hierover ten goede kan komen aan de kunstpraktijk, het kunstvakonderwijs en aan niet-artistieke domeinen. Gekaderd door de specifiek performatieve aard van de in dit lectoraat onderzochte praktijken, en geïnformeerd door de actuele ontwikkelingen, voert het lectoraat dit onderzoek uit langs drie onderzoeklijnen: Mixed Reality, New Narratives, en Co-creation. Er worden beschrijvingsmodellen, analysemethoden, maakstrategieën, didactische strategieën en samenwerkingsvormen ontwikkeld voor nieuwe praktijken. Kennisdisseminatie vindt plaats door middel van websites, workshops, lecture-performances, making-off presentaties, expertmeetings, proefopstellingen / prototypes en nieuwe talige, beeldende en transmediale vormen van reflectie en verslaglegging.

Lectoraatsbeschrijving:

Binnen en buiten de kunsten is een sterk groeiende behoefte aan het vertellen van verhalen met behulp van verschillende disciplines, media en platforms. Kunsten met een performatief karakter hebben een grote expertise op dit gebied. Het onderzoek speelt in op de actuele situatie waarin oude performatieve praktijken vervangen worden door nieuwe, die zich kenmerken door een hybride van disciplines, media en platforms. Het lectoraat heeft daarin expliciet de ambitie bij te dragen aan het laten ontstaan van nieuwe performatieve praktijken en processen. De focus die het lectoraat legt op maakprocessen sluit goed aan op het hedendaagse discours in de creatieve industrie, waar procesinnovatie (het creëren van ervaringen en het ontwerpen van gedrag) een steeds groter belang krijgt. Ook binnen het debat van het 'onderzoek naar de kunsten' is er in toenemende mate

Theater & Dans

AHK, Codarts, HKU

aandacht voor maakprocessen. De kunstenaar zondert zich niet langer af voor zijn kunstproduct maar is een samensteller van 'situaties', het kunstwerk is nooit af maar is een 'project in wording' en de toeschouwer is nu meer en meer een 'participant' of 'gebruiker'. Dit hangt nauw samen met de steeds meer hybride beroepspraktijk van de professional in het performatieve domein.

De drie gekozen onderzoekslijnen gaan over de omgang met nieuwe virtuele realiteiten in directe relatie met een fysieke 'live'-ervaring, over transmediaal vertellen, en over het proces van co-creatie waarmee vandaag de dag vrijwel elke performatief kunstenaar te maken heeft. In het proces van cocreatie worden zowel de toeschouwer, de technologie als de opdrachtgever ook als medemaker beschouwd.

Relevantie voor het kunstvakonderwijs is direct gegeven in de HKU-missie om 'de beroepsbeoefenaar voor de toekomst' op te leiden. De focus op maakprocessen betekent in de visie van de HKU een versterking van technologische innovatie, interdisciplinariteit en ondernemerschap.

Inhoudelijk en thematisch bouwt het lectoraat voort op het onderzoek van het HKU-lectorat Theaterale Maakprocessen (2006-2014).

Typen onderzoek en gebruikte onderzoeksmethoden:

Het Lectoraat Performatieve Maakprocessen doet drie soorten onderzoek:

- theoretisch onderzoek om nieuwe concepten en tools te ontwikkelen die maakprocessen binnen de gekozen focus kunnen beschrijven en analyseren;
- praktijkgericht onderzoek om actuele processen te beschrijven en te analyseren;
- artistiek onderzoek om nieuwe methoden, praktijken en tools te ontwikkelen.

Het Lectoraat hanteert daarbij een onderwijs-geïntegreerde benadering, waarbij 'toepasbaarheid' van het onderzoek een leidend criterium is:

- het onderzoek is gericht op (maak-) processen en niet op producten;
- het onderzoek is gerelateerd aan, reflecteert op en is toepasbaar in de theater- en performance (maak-)praktijk;
- De theorieën, modellen, methodes en tools dienen terug te vloeien in het onderwijs en leiden tot didactische strategieën.

Een substantieel deel van het onderzoek is experimenteel iteratief onderzoek dat plaatsvindt in het speciaal daarvoor ontwikkelde Media and Performance Laboratory. Dit MAPLAB is de combinatie van expertise, een fysieke studio en technologie voor onderzoeksprojecten op bachelor, master en PhD niveau naar interdisciplinaire maakprocessen en mixed reality-technologie. Experiment, deskundigheidsbevordering, studentenproject, onderzoekstraject, theorievorming, en didactische toepassing vinden er tegelijk en vervlochten met elkaar plaats.

Leden kenniskring:

•Dr Falk Hübner is componist, theatermaker en onderzoeker. Hij creëert experimenteel podiumwerk tussen concert, installatie en voorstelling in. Hij heeft recentelijk zijn PhD onderzoek afgerond bij het DocARTES instituut, en is research coach bij HKU Master of Music.

•Dr Kaisu Koski is kunstenares en onderzoeker en werkt met de dialoog tussen kunst en de biomedische wetenschappen en de methodologie van het arts-based onderzoek. Ze is gepromoveerd aan de University of Lapland met een dissertatie over interactieve performances en installaties.

•Joris Weijdom MA behaalde een European Media Master of Arts in Interactieve Multimedia aan de HKU, gevalideerd door Portsmouth University (UK). Hij is hoofd van het Media- en Performance Laboratory (MAPLAB), dat deel uitmaakt van het lectoraat.

•Henny Dörr MA is dramaturg, scenograaf en theaterwetenschapper. Ze is studieleider van de MA-opleiding Scenography.

•Daniela Moosmann MA is toneelschrijver, schrijfdocent, schrijfbegeleider en dramaturg. Ze heeft een BA Nieuwe Dans (AHK), een BA Schrijven (HKU) en een MA Theaterdramaturgie (UU/HKU). In haar onderzoek is zij gespecialiseerd in dramaschrijfprocessen.

•Jochem Naafs MA is onderzoeker, dramaturg en schrijver. Hij studeerde Theaterwetenschap en Nieuwe Media & Digitale Cultuur (UU). In zijn onderzoek richt hij zich met name op collectieve creatieve processen en de rol van de dramaturg.

•Pam de Sterke MA is dramaturg en projectmanager en ze host verandering naar een duurzame toekomst. In het lectoraat onderzoekt zij hoe kennisdisseminatie kan plaatsvinden richting het maatschappelijk domein van sociale innovatie.

•Marloke van der Vlucht MA maakt performatieve installaties die onderzoeken welke relatie men heeft met zijn/ haar eigen lichaam. Haar artistieke onderzoek richt zich op interactieve ruimtes, waarin het publiek interacteert met zichzelf en de performer door middel van zintuiglijke objecten.

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

•Jannemieke Caspers & Nirav Christophe (red.), De kern is overal; Schrijven voor de theaterpraktijk van nu, International Theatre & Film Books Amsterdam/ Utrecht 2011

•Anna-Maria Versloot, De goed voorbereide geest; Maakprocessen voor de opera van morgen, International Theatre & Film Books Amsterdam/ Utrecht 2011

•Marianne van Kerkhoven & Anoeck Nuyens, Listen to the bloody machine; Creating Kris Verdonck's END, International Theatre & Film Books Amsterdam/ Utrecht 2012

•Nienke Scholts, For this my body; A practice based research project by costume designer Joost van Wijmen, HKU Utrecht 2013

•Nelly van der Geest (red.), Creatief partnerschap, evenwicht tussen creativiteit en samenwerking,

Theater & Dans AHK, Codarts, HKU

International Theatre & Film Books Amsterdam/
Utrecht 2014

•Paul de Vries & Margit Odems, Mind your Step; Hoe studenten Theatereducatie hun weg vinden in het werkveld, HKU Utrecht 2014

Samenwerkingspartners:

- Universiteit Utrecht
- Het Huis Utrecht
- Spring Festival
- V2 Institute for the unstable media
- CREW Performance-collectief op de grens van kunst en wetenschap
- MATZER Theaterproducties
- Stichting z25.org ontwikkelingsinstelling van nieuwe media voor cultuur en innovatie
- Domein voor Kunstkritiek
- YO! Opera
- Deloitte Innovation BV

Relevante nevenfuncties lector:

Lector Nirav Christophe (1959) is een internationaal gerenommeerd creatief schrijfdocent en schrijfpedagoog. Hij publiceerde onder andere Het naakte schrijven; over de mythen van het schrijverschap (Utrecht/Amsterdam 2007)

Als professioneel schrijver voor toneel en radio is hij gespecialiseerd in de pedagogie van dramaschrijven, hetgeen ook zijn PhD-focus is. In 2010 verscheen bij International Theatre & Film Books Liedjes van verlangen; theaterteksten & hoorspelen met 12 van zijn dramateksten. Zijn hoorspelen werden uitgezonden in 12 landen.

Hij is een kenner op het gebied van creativiteitsprocessen, in het bijzonder theatrale maakprocessen. Op dit terrein is hij een autoriteit in het doen van praktijkgericht onderzoek.

Contactgegevens lector:

Drs. Nirav Christophe
postadres: Janskerkhof 18 3512 BM Utrecht
email: nirav.christophe@hku.nl
telefoonnr: 030-2393300

Website of webpage lectoraat:

<http://www.hku.nl/web/Onderzoek/Lectoraten.htm>

Codarts

One of a Kind

Tags:

Moderne dans, choreografie, interdisciplinariteit, awareness, film.

Lectoraatsopdracht of missie:

Het verkennen van de bredere context van de danser en de choreograaf. One of a Kind beoogt studenten en docenten van Codarts Rotterdam te stimuleren hun kennis te verbreden en uit te wisselen. Daarnaast wil het lectoraat de professionele danswereld en het academische veld aanspreken.

Lectoraatsbeschrijving:

In september 2010 is het lectoraat One Of A Kind van start gegaan. Het lectoraat stond onder leiding van choreograaf Jiří Kylián en is genoemd naar één van zijn spraakmakende balletten. Samen met kunstenaars en wetenschappers uit tal van disciplines heeft Jiří Kylián, met dr. Friederike Lampert en dr. Désirée Staverman als associate researchers, onderzoek gedaan naar een reeks thema's die gerelateerd zijn aan dans en choreografie. Tussen najaar 2010 en voorjaar 2013 hebben de volgende projecten plaatsgevonden:

Codarts One of a Kind

Centrale thema's in het onderzoeksproject waren Dance and Age, Dance and Voice, Dance and Music, Dance and Film en Dance and Design, Light & Architecture. Hierbij waren steeds kunstenaars en theoretici betrokken om workshops en lezingen te verzorgen. Vanuit deze grensoverschrijdende benadering mag een uitstraling worden verwacht op de professionele danseducatie, de beroepspraktijk en het wetenschappelijk veld.

Theater & Dans

AHK, Codarts, HKU

- Dance and Age
- Dance and Voice
- Dance and Music
- Dance and Film
- Dance and Design

Elk project bestond uit een symposium, workshops met studenten en een eindpresentatie.

Typen onderzoek en gebruikte onderzoeksmethoden:

Symposia met uitwisseling tussen kunstenaars en wetenschappers.

Experimentele workshops met studenten van diverse afdelingen van Codarts.

Film als research eye.

Leden kenniskring:

mevr. Dr. Friederike Lampert (danswetenschapper) en mevr. Dr. Désirée Staverman (musicoloog). De kenniskring bestond verder uit docenten en studenten (Codarts Rotterdam) en uit wisselende gastdocenten, waaronder danser en docent Michael Schumacher.

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

Symposia en presentaties.

De website van het lectoraat.

De publicatie One Of A Kind. The Kylián Research Project is verschenen in mei 2014.

Samenwerkingspartners:

Het filmteam van UMA-media (Breda) maakte gedurende de hele lectoraatsperiode deel uit van het research team.

Tijdens het project Dance and Visual Technology is samengewerkt met kunstacademie St. Joost uit Breda.

Relevante nevenfuncties lector:

Choreograaf.

Contactgegevens lector:

Jiri Kilyán

Codarts, Rotterdam Kruisplein 26 3012 CC Rotterdam

jbk@knoware.nl.: 06-52159123

Desiree Staverman

d.staverman@xs4all.nl

Website of webpage lectoraat:

<http://oneofakind.codarts.nl/>

•

Muziek

→ AHK, Codarts, Hanze, HKU

Domeinbeschrijving Muziek

Tags:

Musicus/muzikant, componist, muziektechnoloog, muziekdocent, muziek in context.

Lectoraten die onder dit domein vallen:

- Lifelong Learning in Music, Hanzehogeschool, Dr. Rineke Smilde en Dr. Evert Bisschop Boele, lector New Audiences
- Muziek, AHK, Dr. Michiel Schuijjer
- Muziekontwerp, HKU, Dr. Jan IJzermans
- New Performance Practice, Codarts, Micha Hamel
- (Onderzoek in de kunsten, HdK, Dr. Henk Borgdorff: NB! dit lectoraat is in deze publicatie opgenomen onder het domein Artistiek Onderzoek)

Domeinbeschrijving

Nederland kent een rijkgeschakeerd en goed gespreid aanbod aan muziekvakopleidingen. De conservatoria behoren tot de oudste vakopleidingen in het hoger onderwijs van Nederland, met een lange traditie en een enorme staat van dienst, getuige de vele Nederlandse topmusici die ons land heeft voortgebracht. In een snel veranderend muziekveld leiden de conservatoria het muzikaal talent van morgen op. Ze worden internationaal gerespecteerd om hun kwaliteit en innovatief vermogen. In het onderwijs staan vakmanschap, excellentie, individualiteit, originaliteit en creativiteit centraal. Het onderwijs zelf bestaat uit een combinatie van individuele lessen, groepslessen in theorie en geschiedenis en ensembletraining. Studenten kunnen zich ontwikkelen in alle denkbare richtingen, zoals die van uitvoerend musicus, componist, muziektechnoloog of muziekdocent.

De Nederlandse conservatoria zijn een goede afspiegeling van het actuele muzieklandschap. Het zijn bakens in dit muzieklandschap en ze spelen een actieve rol in het vormgeven van de muzikale ontwikkelingen in deze tijd. Vanuit de eigen muzikale en artistieke identiteit is de musicus in staat zich aan te passen en richting te geven aan het werkveld, dat voortdurend in ontwikkeling is. Cultureel ondernemerschap staat hoog in het vaandel. Het curriculum wordt constant herijkt, uiteraard in nauw overleg met de beroepspraktijk. Onderzoek speelt bij dit alles een rol van toenemend belang.

Doelstelling

Onderzoek maakt een wezenlijk deel uit van de onderwijsprogramma's van Nederlandse conservatoria, zowel op bachelor- als masterniveau. Promotietrajecten bieden docenten en jonge afgestudeerde musici de mogelijkheid om een nieuw gebied te exploreren. Daarnaast doen docenten op uiteenlopende gebieden onderzoek naar en in de muziekpraktijk. Onderzoek stimuleert de ontwikkeling van muziek in talloze contexten (monodisciplinair en transdisciplinair) en draagt bij aan de vernieuwing van het muziekonderwijs. De lectoren ondersteunen onderzoek in het onderwijs en onderwijs in onderzoek; zij werken aan kennisvermeerdering in het domein Muziek. Het onderzoek levert een bijdrage aan beter begrip van wat de muziekpraktijk is en vermag, en van haar rol in het maatschappelijk en kunstzinnig discours.

Afstemming en samenwerking

Conservatoria vormen vitale centra van creativiteit en talent. Zij hebben afspraken gemaakt over afstemming van hun onderzoeksactiviteiten, lectoraten en kenniscentra. Inzet is om ook hier de relaties met uiteenlopende muziekpraktijken te versterken. Via

Lectoraat Codarts

Codarts heeft de leeropdracht van het lectoraat van componist, dichter en dirigent Micha Hamel verbreed. De lector Nieuw Muziektheater is sinds 1 september 2012 lector New Performance Practice. De ondertitel, Present Practice, Praxis of Presence (een verwijzing naar het werk van de Duitse literatuurwetenschapper Hans Ulrich Gumbrecht) blijft dezelfde.

Muziek

AHK, Codarts, Hanze, HKU

kenniscreatie en kennisdeling, en de toepassing daarvan in de opleiding en de werkvelden willen de conservatoria de maatschappelijke functie van muziek en van hun afgestudeerden versterken.

De afstemming leidt ertoe dat elk lectoraat een specifieke gerichtheid heeft. Het lectoraat Life long learning in music and the arts richt zich op de vraag hoe professionele kunstenaars op een zinvolle manier kunnen reageren op de snelle veranderingen in de maatschappij, met als doel om studenten adaptiever en responsiever te maken ten opzichte van veranderingen op de arbeidsmarkt, en zo bij te dragen aan de continue professionele ontwikkeling van musici en kunstenaars. Het lectoraat Muziek stelt zich ten doel het onderzoek dat aan de uitvoerings- en compositiepraktijk ten grondslag ligt zichtbaar te maken, en richt zich daarbij op vijf onderwerpsgebieden (de actualiteit van de historische uitvoeringspraktijk; muzikale bewerkingspraktijken; muziekinstrumenten; muziekonderwijs en ondernemerschap; culturele interacties in de muziek). Muziekontwerp richt zich met name op de 'maakpraktijk': muziektechnologie en het ontwerpen van muziek in alle mogelijke contexten binnen de kunsten en media en daarbuiten. New Performance Practice richt zich op (her-)positionering van klassieke muziek in presentie- en ervaringscultuur. Het lectoraat Onderzoek in de kunsten richt zich op de methodologische en kennistheoretische eigenheid van onderzoek in het kunst/muziekonderwijs en faciliteert artistiek, interpretatief en ontwerponderzoek door docenten.

Door de positionering van de muzieklectoraten worden de muziekpraktijken in Nederland redelijk complementair gedekt: we kunnen stellen dat er sprake is van een goede onderlinge profilering.

De samenwerking vindt nu plaats in de afstemming van de activiteiten van de lectoraten en op het gebied van *peer assessment* van het masteronderzoek tussen de betrokken instellingen. In ontwikkeling zijn samenwerking op het gebied van verdere *peer assessment* en uitwisseling op het gebied van onderzoek. Dit alles ter versterking van de doelstellingen: het doen en stimuleren van onderzoek naar en door muziek, het verder ontwikkelen van de rol van (het maken van) muziek in de talloze contexten (monodisciplinair en transdisciplinair) en het voortdurend vernieuwen van het muziekonderwijs. De lectoraten hebben een redelijk uitgebreid internationaal netwerk waarin vergelijkbare samenwerking plaatsvindt die ook de mogelijkheid geven voor internationale benchmarking. Sommige lectoraten hebben een uitgebreide portfolio van subsidie- en opdrachtprojecten met een variëteit aan outputs en impact op onderwijs, werkveld en maatschappij.

Contactgegevens van dit domein

Dr. Jan IJzermans
postadres: HKU, Postbus 1520 3500 BM Utrecht
email: jan.ijzermans@hku.nl
telefoonnr: 030-2349549

AHK

Lectoraat Muziek

Tags:

Historische uitvoeringspraktijk, muzikale bewerkingspraktijken, muziekonderwijs, muziekinstrumenten, muziek en interculturaliteit.

Lectoraatsopdracht of missie:

De missie van het lectoraat is het zichtbaar maken van het onderzoek dat aan de uitvoerings- en compositiepraktijk ten grondslag ligt. Dat musici onderzoek doen is niet van vandaag of gisteren, maar dit soort onderzoek is eigenlijk zelden het onderwerp van discussie. Er zijn ook niet veel specifieke kanalen om er andere musici deelgenoot van te maken; noch is de training van onderzoeks- en presentatievaardigheden een vanzelfsprekend onderdeel van de muzikale opleiding. Het lectoraat wil dit veranderen, in de overtuiging dat

- de muziekpraktijk gebaat is bij een geregelde uitwisseling van nieuwe ideeën,
- het muzikale metier op een substantiële manier gerepresenteerd moet zijn in het onderwijs, in culturele debatten, in literatuur en media,
- praktiserende musici in diverse situaties – spelenderwijs, maar ook in woord en geschrift – moeten kunnen optreden als ambassadeur van hun vakgebied,
- praktiserende musici tevens een verrijkend aandeel kunnen hebben in het academische discours.

Lectoraatsbeschrijving:

Het lectoraat Muziek, gevestigd aan het Conservatorium van Amsterdam, coördineert de begeleiding van studenten die onderzoek doen in het kader van hun masterprogramma; het entameert, stimuleert en faciliteert promotieonderzoek door docenten en alumni in samenwerking met de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten en universitaire partners; het organiseert onderzoeksprojecten die het onderwijs ondersteunen en verrijken, en evenementen die tot doel hebben de bredere van zulk onderzoek laten zien. Het onderzoek van zowel studenten als docenten valt uiteen in vijf categorieën: (1) onderzoek naar historische uitvoeringspraktijken, en naar de betekenis van die praktijken voor de hedendaagse muziekbeoefening; (2) onderzoek dat toegang geeft tot de informatie en denkprocessen die aan het arrangeren, transcriberen en voltooien van muziek ten grondslag liggen; (3) onderzoek dat ingaat op de wisselwerking tussen traditie, technologie, motoriek en artistieke verbeelding bij de ontwikkeling van muziekinstrumenten; (4) onderzoek dat bijdraagt aan de ontwikkeling van nieuw onderwijs, of betrekking heeft op de impliciete kennis die in het bestaande muziekonderwijs besloten ligt; (5) onderzoek naar culturele interacties in de muziek, en de ontwikkeling van projecten die zulke interacties muzikaal vorm geven.

Muziek

AHK, Codarts, Hanze, HKU

Typen onderzoek en gebruikte

onderzoeksmethoden:

Het lectoraat Muziek profileert zich niet met een bepaald type onderzoek, of met bepaalde onderzoeksmethoden.

Leden kenniskring:

- Onderzoekscoördinatoren: prof. dr. Walter van de Leur, Yaniv Nachum, dr. Michiel Schuijjer, dr. Jed Wentz
- Onderzoekers: dr. Frank Bakker, dr. John Koslovsky, Jan Kouwenhoven,
- Promovendi: Barbara Bleij, Thérèse de Goede, Clemens Kemme, Tony Roe, Laurent Warnier, Teunis van der Zwart

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

- Promoties: Jed Wentz, 'The relationship between gesture and rhythmic freedom in the performance of French opera, 1673-1779, Universiteit Leiden 2010), Rafael Reina (Karnatic rhythmical structures as source for new thinking in Western music, Brunel University 2013)
- Conferenties en symposia: Master Research Symposium (jaarlijks); 'Managing your Talents: Interdisciplinary Research on the Performing Arts' (2013), 'Del sonare sopra 'l basso: practice and theory of basso continuo accompaniment in the seventeenth century' (2014)
- Publicaties: Lori Buma, Frank C. Bakker, and Raoul R.D. Oudejans, 'Exploring the thoughts and focus of attention of elite musicians under pressure' (Psychology of Music, 2014); E.M. Van Fenema en C.C.J. Van Geel, 'Mental problems amongst first year conservatory students compared with medical students', research letter (Medical Problems of Performing Artists, 2014)

Samenwerkingspartners:

- DocARTES, doctoraatsopleiding in de kunsten
- Faculteit Bewegingswetenschappen, Vrije Universiteit Amsterdam
- Public Science, Vrije Universiteit Amsterdam
- Leids Universitair Medisch Centrum
- The Amsterdam Brain & Cognition Center, Universiteit van Amsterdam
- Capaciteitsgroep Muziekwetenschap, Faculteit der Geesteswetenschappen, Universiteit van Amsterdam
- Instituut voor Cultuurwetenschappelijk Onderzoek, Universiteit Utrecht
- Stichting Nationaal Centrum voor Wetenschap en Technologie

Relevante nevenfuncties lector:

- Studieleider Compositie, Directie en Muziektheorie, Conservatorium van Amsterdam
- Waarnemend directielid van DocARTES, doctoraatsopleiding in de kunsten

Contactgegevens lector:

Dr. Michiel Schuijjer
postadres: Postbus 78022, 1070 LP Amsterdam

email: michiel.schuijjer@ahk.nl

telefoonnr: 020-5277531

Website of webpage lectoraat:

<http://www.ahk.nl/lectoraten/muziek/>

Codarts

Present Practice, Praxis of Presence

Tags:

Classical Music Practice for Tomorrow

Lectoraatsopdracht of missie:

The lectorate considers it an ongoing task for the musician to develop and innovate the forms and modes of performing music, especially since globalism provides a different playground for the arts, and all sorts of cultures are combined, merged and crossed. As to start from largest frame possible, the dominance of commercial culture is monitored closely and taken as a background to inquire the realm of art as a domain of liberty and a generator of meaningful possibilities. More specifically, this lectorate researches which abstractions play a role when a musical content comes to life on stage. The central question is which artistic conditions are involved in performance art today, and which of these conditions make it valid as an urgent expression in and of today's world. There are projects that research how a player is connected to the music, and there are projects that inquire possibilities of what a concert could or can look and sound like.

Lectoraatsbeschrijving:

In the century behind us, man talked about High culture as opposed to Low culture to describe important differences in cultural outputs. But since at one side the depth of the first and at the other side the superficiality of the latter could not be proved, it was about time to leave these normative indications. When one looks deeper into the matter, one can see that in classical culture a depth is created through a complex of internal relations within the work, which is called 'representation', since it represents an absent sublime which is evoked anew by the sacrality of a performance. On the other side, in jazz and pop music, the internal relations are less important. They could be accidental or volatile, as in jazz, or music-technically spoken fairly simple, as in popmusic. Still the enormous importance and succes of this very music is rooted in the fact that it produces itself with an urge in which libinal, sensational and informal aspects do connect with today's way of life, and today's ideals of existence. This music is so to say not 'rooted in the hermeneutic field' but 'a producer of presence', which is, seriously, as good as depth can get. All signs of where our culture is heading towards, show that Representative culture is in decline, and Presence-based culture is still on its way up, if only because our neo-liberal world simply calls for a music that meets its standards of hedonism. In order nor to judge nor to overlook anything, one needs to take every form of expression seriously. My question therefore is in

Muziek

AHK, Codarts, Hanze, HKU

what direction Classical Music Practice should develop to survive in the 21st century.

Typen onderzoek en gebruikte

onderzoeksmethoden:

Hermeneutisch-interpretatief, kwalitatieve methode

Leden kenniskring:

- Prof. Dr. S. A. F. van Maas – musicoloog
- Drs. B. Gruson – Codarts Research Office
- V. van Warmerdam – componist en theatermaker
- Drs. D. van Weelden – schrijver en filosoof
- A. Luijten – regisseur en muziektheatermaker
- A. Bruijs – alumna Codarts muziektheater, zangeres en actrice

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

Alle zeven projecten zijn afgerond met een eindpresentatie in de vorm van een concert/performance/manifestatie. Al deze presentaties zijn vastgelegd op DVD. De hierbij en hiervoor opgedane onderzoeksdata (enquêtes, interviews, opnames, geschreven materiaal) worden momenteel verwerkt tot serie artikelen die in boekvorm verschijnt in januari 2015. De conclusies die hieruit komen leiden tot aanbevelingen voor het onderwijs.

Samenwerkingspartners:

Willem de Kooning Akademie, Rotterdam
Hub Rotterdam

Relevante nevenfuncties lector:

Micha Hamel is dirigent en artistiek leider van Magogo Kamerorkest (Tilburg) en verder free lance dichter, componist, muziektheatermaker en performer.

Contactgegevens lector:

Micha Hamel

Lector New Performance Practice

bgruson@codarts.nl

mhamel@xs4all.nl

telefoonnr: 06-15077734

Website of webpage lectoraat:

http://www.codarts.nl/NL/codarts/content/info/lectoraten_en_onderzoek/content/info/lectoraat_nieuw_muziektheater/OEO-091030-INFO-nmt-02-lectoraat.php

Hanzehogeschool

Lifelong Learning in Music

Tags:

Lifelong learning, muziek, innovative practice, new audiences.

Lectoraatsopdracht of missie:

Het lectoraat Lifelong Learning in Music wil een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van musici tot lerende, onderzoekende en ondernemende professionals die midden in de samenleving staan. Het lectoraat doet dat door de verschillende rollen die musici kunnen vervullen en de ontwikkeling van hun leiderschap te onderzoeken in relatie tot hun levenslange persoonlijke, artistieke en professionele ontwikkeling. Centraal staat daarbij de vraag wat het betekent voor musici om, op grond van een fundamenteel begrip van de verschillende culturele en sociale contexten waarbinnen zij werken, innovatieve praktijken met nieuw publiek vorm te geven.

Lectoraat Lifelong Learning in Music

The combination of processes throughout a lifetime whereby the whole person - body (genetic, physical and biological) and mind (knowledge, skills, attitudes, values, emotions, beliefs and senses) - experiences social situations, the perceived content of which is then transformed cognitively, emotively or practically (or through any combination) and integrated into the individual person's biography resulting in a continually changing (or more experienced) person (Jarvis, 2006: 134).

Muziek

AHK, Codarts, Hanze, HKU

Lectoraatsbeschrijving:

Toekomstige professionele musici moeten zich met een flexibele attitude kunnen bewegen in een snel veranderende beroepspraktijk, in een cultureel landschap dat voortdurend verandert. Lifelong learning omvat de verbinding tussen persoonlijke en professionele ontwikkeling; het gaat over responsief en adaptief zijn bij (culturele) veranderingen in de samenleving en dit als kans zien om werk te genereren. De responsieve kant van lifelong learning gaat over kritische reflectie en reflexiviteit. De adaptieve kant is de kant waar de musicus als lifelong learner ondernemerschap vertoont. Om een goede lifelong learner te zijn moet een musicus reflectief zijn en zelfvertrouwen hebben, haar eigen kwaliteiten en (professionele) identiteit kennen, zodat ze kan functioneren in verschillende contexten binnen de samenleving. Daarom moeten kunstvakopleidingen adaptieve leeromgevingen creëren, waarbinnen veel aandacht is voor de professionele ontwikkeling van docenten.

Het onderzoeks domein van Lifelong Learning in Music, dat de rode draad is in de verschillende onderzoekslijnen, is de manier waarop musici een betekenisvolle bijdrage kunnen leveren aan onze snel veranderende maatschappij, waarin muziek een verbindende factor kan zijn. De onderliggende vraag luidt: hoe kunnen we zorgen dat musici kritisch naar zichzelf kijken, in relatie tot de verbintenissen met de samenleving?

Typen onderzoek en gebruikte

onderzoeksmethoden:

Het lectoraat verricht onderzoek gericht op de professionele musicus. Het onderzoek is doorgaans kwalitatief van aard. De aard van ieder afzonderlijk onderzoeksproject bepaalt de vorm van onderzoek en de gebruikte onderzoeksmethoden. Regelmatig terugkerende vormen van onderzoek: biografisch onderzoek, etnografisch onderzoek, ontwerponderzoek.

Leden kenniskring:

Lectoren: dr. Rineke Smilde (lector Lifelong Learning in Music), dr. Evert Bisschop Boele (lector New Audiences)

Leden kenniskring: drs. Leo Delfgaauw, dr. Peter Mak, Tine Stolte MA, Karolien Dons MA, drs. Robert Harris, Marinus Verkuil M Mus Ed, Philip Curtis, dr. Rosie Perkins, Kristin Valsdottir MA, Renee Jonker, Peter Renshaw, Marc van Roon, Kate Page MMus, Paul Komen, Lucy Payne, Patrizia Meier.

Externe adviseurs: prof. dr. dr. Peter Alheit, Jim Undercoffler

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

Publicaties (keuze, 2012 en later):

•Bisschop Boele, E. (2013). From Institutionalised Musicality to Idiosyncratic Musickership. Calling a Paradigm into Question. In I. Malmberg and A. de Vugt (eds.), *European Perspectives on Music Education, Vol. 2: Artistry and Craftmanship*. Innsbruck: Helbling.

- Bisschop Boele, E. (2013) Musicking in Groningen. Towards a Grounded Theory of the Uses and Functions of Music in a Modern Western Society. PhD Dissertation. Georg-August-Universität, Göttingen.
- Chong, S, Rohwer, D., Emmanuel, D, Kruse, N. and Smilde, R. (2013). Community Music through Authentic Engagement: Bridging Community, School, University and Art Groups. In K.K. Veblen, S.J. Messenger, M. Silverman and D.J. Elliott (eds.) *Community music today*. Landham, MD: Rowman & Littlefield Publishers.
- Delfgaauw, L. (2013) Wijzer dan God. Oudere kunstenaars en een leven lang leren. In M. Luyten (ed) *Levenswerk*. 's Hertogenbosch: Uitgeverij Pels&Kemper, pp 135-149.
- Dons, K., Mak, P., Stolte, T., Buma, W. en Bisschop Boele, E. (2012). Ouderen en Muziek - Instrumentale lessen met oudere leerlingen. Groningen: lectoraat Lifelong Learning in Music.
- Smilde, R. (2012). Change and the Challenges of Lifelong Learning. In D. Bennett (ed.). *Life in the real world: How to make music graduates employable*. Champaign, Illinois: Common Ground Publishing.
- Smilde, R. (2012). Lifelong Learning among Musicians. G. Mc. Pherson and G. Welsh (eds.). *Oxford Handbook of Music Education*. Oxford University Press.
- Smilde, R. (2014) Reflective Practice at the heart of Higher Music Education. In T. Debeats and T. Buchborn (eds.). *European Perspectives on Music Education, Vol. 3: The Reflective Music Teacher*. Innsbruck: Helbling (in press).
- Smilde, R. en Halldorsson, S. (2013). An International Masters Programme "New Audiences and Innovative Practice": critical reflection and mentoring at the heart of an artistic laboratory. In H. Gaunt and H. Westerlund (eds.). *Collaborative Learning in Higher Music Education: Why, What and How?* Aldershot: Ashgate.
- Smilde, R., Page, K. and Alheit, P. (2014) *While the Music Lasts – On Music and Dementia*. Delft: Eburon.

Websites:

- Online Kennisbank naar aanleiding van het onderzoeksproject Ouderen en Muziek: www.hanze.nl/ouderenmuziek
- Website en Online resource naar aanleiding van het onderzoeksproject Music and Dementia: www.hanze.nl/musicanddementia

Samenwerkingspartners:

- Wigmore Hall, London
- Koninklijk Concertgebouw, afdeling Educatie, Amsterdam
- Alzheimer Nederland
- ZINN, Groningen
- City Proms Friesland
- Muziekschool Groningen
- Operamakers Nederland
- Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA)
- Centrum voor Maatschappelijke Ontwikkeling (CMO) Groningen
- Rudolf Steiner Nursing Home The Hague
- Europlus Festival/Music Generations
- Universität für Musik und Darstellende Kunst, Wenen
- Guildhall School of Music and Drama, London
- Royal College of Music (RCM), Londen
- Koninklijk Conservatorium Den Haag
- AEC, Association Européenne des Conservatoires, Académies de Musique et Musikhochschulen

Muziek

AHK, Codarts, Hanze, HKU

Relevante nevenfuncties lector:

Relevante nevenfuncties lector Rineke Smilde:

- Hoogleraar Muziekpedagogiek aan de Universität für Musik und Darstellende Kunst, Wenen
 - Voorzitter van de werkgroep International Mobility, External Examining and Joint Programmes in het Polifonia III-project van de AEC (Association Européenne des Conservatoires, Académies de Musique et Musikhochschulen)
 - External examiner Royal College of Music, London.
 - Betrokken als adviseur van de core group van de international master New Audiences and Innovative Practice ontwikkeld door het lectoraat.
 - Guest professor Lifelong Learning aan de Music Academy in Sarajewo
- Lid van de adviescommissie Muziek en Muziektheater van het Prins Bernhard Cultuurfonds.

Relevante nevenfuncties lector Evert Bisschop Boele:

- Lid bestuur Stichting Van der Leeuw lezing
- Extern adviseur Kunstraad Groningen
- National Liaison Officer voor Nederland, International Council for Traditional Music ICTM
- Hoofd onderzoek Master of Music Prins Claus Conservatorium
- Voorzitter examencommissie Prins Claus Conservatorium
- Guest professor Lifelong Learning aan de Music Academy in Sarajewo

Contactgegevens lector:

dr. Rineke Smilde, lector Lifelong Learning in Music
postadres: Veemarktstraat 76, 9724 GA Groningen
email: c.a.smilde@pl.hanze.nl
telefoonnr: 050-5951304

dr. Evert Bisschop Boele, lector New Audiences
postadres: Veemarktstraat 76, 9724 GA Groningen
email: e.h.bisschop.boele@pl.hanze.nl
telefoonnr: 050-5951323

Website of webpage lectoraat:

www.lifelonglearninginmusic.org

HKU

Muziekontwerp

Tags:

Muziek; Compositie; Sound design; Muziekproductie; Creatief ontwerp; Muziek in transdisciplinariteit

Lectoraatsopdracht of missie:

Doelstelling van het lectoraat is kennisvermeerdering en -verspreiding op het gebied van muziekontwerp zoals hieronder beschreven en het onderwijs daarin, creatieve en innovatieve toepassing van bestaande muziektechnologie, en ontwikkeling van toepassingen van muziekontwerp in specifieke, maatschappelijk relevante contexten. Dit doel wordt nagestreefd door onderzoek, ontwikkeling & ontwerp, op eigen initiatief

en in opdracht, en de transfer van ontwikkelde kennis naar hoger onderwijs, werkvelden en maatschappij.

Lectoraatsbeschrijving:

De focus van het lectoraat is het ontwerpen van muziek, klank en geluid. Muziekontwerpen zien we als een vorm van muziek maken - ontwikkelen, componeren, produceren en uitvoeren - waarbij een aantal factoren zoals de context, de culturele 'setting', het gebruik en de gebruiker, de invloed van de betrokken ontwerpprocessen op het product, de samenwerking binnen de discipline en met andere disciplines en het betekenisvol gebruik van technologie op waarde worden geschat en actief worden 'meegenomen', naast de uitvoerbaarheid en de economische haalbaarheid.

We richten ons onderzoek op vier gebieden: Creative Design Practices, Sonic Interaction Design, Maatschappelijke toepassingen van muziekontwerp, en Onderwijs van en door (muziek)ontwerpen.

De maatschappelijke impact van de onderzoeksprojecten vormt een belangrijke leidraad; we werken voor sectoren als de creatieve industrie, het onderwijs, erfgoed, ontwikkelingssamenwerking en de zorg.

De onderzoeksprogramma's bevorderen de interactie tussen onderwijs en onderzoek, onder andere in de vorm van studenten- en docentenprojecten (op jaarbasis zo'n 30 derdegeldstroom-projecten).

Veel onderzoek wordt gezamenlijk met andere lectoraten of nationale en internationale partners uitgevoerd. Deze samenwerkingen en de onderzoeksprogramma's vormen de omgeving voor de voortdurende stroom onderzoek & ontwerpprojecten die nodig zijn voor kennisontwikkeling en disseminatie en verdere toepassing daarvan.

Typen onderzoek en gebruikte

onderzoeksmethoden:

Ontwerponderzoek

Leden kenniskring:

- drs. Emile Bijk
- Lisette Boeren
- Ferdinand Boland
- dr. Marinka Copier
- drs. David Crombie
- Martijn van Gessel
- Eelco Grimm MMus
- drs. Marc Groenewegen
- John Hennequin
- Sander Huijberts PhD
- dr. Jan IJzermans
- Jeroen van Iterson MPhil
- Thijs Koerselman MA
- drs. Hanke Leeuw
- ir. Hans Leeuw
- Roger Lenoir MA
- Rens Machielse MPhil
- Pierre Mersch
- drs. Marjanne Paardekooper
- Jorrit Tamminga MMus
- drs. Hans Timmermans

Muziek

AHK, Codarts, Hanze, HKU

- Richard van Tol MA
- Arjan de Vreede
- Kees Went MMus
- drs. Gerard van Wolferen

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

- Brouwer, L.J., *Interfacing between musical tension and art containing non-verbal movement*, MPhil thesis, 2011.
- Dijk, E.O. (Philips Research), Nijholt, A. (University of Twente), van Erp, J.B.F. (TNO), Kuyper, E. (Sense Company), van Wolferen, G. (HKU), *Audio-tactile stimuli to improve health and well-being*. In: Proceedings symposium on Haptic and Audio-Visual Stimuli: Enhancing Experiences and Interaction, Amsterdam, pp. 1-10. CTIT Proceedings Series WP10-01. Centre for Telematics and Information Technology University of Twente, 2010.
- Huiberts, S., *Luister! Een onderzoek naar de samenwerking tussen gameontwerpers en muziekontwerpers*, 2010.
- Huiberts, S., *Captivating Sound: the Role of Audio for Immersion in Games*, PhD thesis, 2010.
- Huiberts, S. *Listen! – Improving the Collaboration between Game Designers and Audio Designers*, DIGRA, September 2011.
- Ijzermans, J. & Paardekooper, M. Project Proposal on Supporting the Development of the Creative Industries in Zambia. *The establishment and development of a Creative Media Academy, a Projects Bureau and a Centre for Living Culture*, 2010.
- Ijzermans, J. *Higher education in music design and media design and its relations with the creative industries and national culture in Tanzania*, stakeholder meeting with industries, higher education institutes and ministries at TaSUBa in Bagamoyo, Tanzania, 2010.
- Ijzermans, J. *Higher education in music design and media design and its relations with the creative industries and national culture in Ghana*, Accra Polytechnic, Accra, Ghana, 2010.
- Ijzermans, J. *Regional relations of higher education in music design and media design and its relations with the creative industries and national culture in Tanzania*, workshop for District Cultural Officers and Ministry of Culture at TaSUBa in Bagamoyo, Tanzania, 2010.
- Ijzermans, J. *An integrated model for strengthening Tanzanian creative economy through productive relations between higher creative media education, the creative industries and the living cultures and cultural heritage*. Presentation for the Royal Netherlands Embassy and TaSUBa, Bagamoyo, Tanzania, 2011
- Ijzermans, J. *Regional content creation, production and distribution within an integrated model for strengthening creative economy in Zambia through productive relations between higher creative media education, the creative industries and the living cultures and cultural heritage in Zambia*. Presentation for the ministries of Education and of Culture, Lusaka, Zambia, 2011
- Iterson, J. van, *Muziekproductie in de 21ste eeuw* (keynote), Mapping The Field, Huis aan de Werf, Utrecht, 2010.
- Iterson, J. van, *Design Strategies for Decentralised Music Production*. MPhil thesis, 2011.
- Jansen, A. *The Importance of Project Rooms for Collaboratio. Rapport over projectonderwijs*. HKU 2011.
- Leeuw, H., F. Boland & Jan Ijzermans - Development of the "Music & Sound Production" curriculum at TaSUBa, Tanzania. 2010-2013.
- Leeuw, H. & Jorrit Tamminga *Education at the HKU – Emphasising performance*, NIME .
- Machielse, R., *Collaboration in narrative postproduction between the director, the editor, the composer and the sound designer*, MPhil thesis, 2012.
- Machielse, R., *Mapping the field - the media composer as an integrated designer?* (keynote), Mapping The Field, Huis aan de Werf, Utrecht, 2010.
- Machielse, R., *The actual position of the media composer in the nowadays media industry* (keynote), SoundTrack Cologne - European University Meeting, 2010.
- Mooij, A., *Designing methods for music production based on artistic identity. An inside-out approach to producing music*, MPhil thesis, 2012.
- Razack, Z. *Ontwerpcriteria voor multimedia installaties t.h.v. multimodale creatieve expressie in kindermusea*, MPhil thesis, 2012.
- Tamminga, J., *De veranderde rol van de componist* (keynote), Mapping The Field, Huis aan de Werf, Utrecht, 2010.
- Thomas, M., *Samenwerking tussen muziekontwerpers en ontwerpers uit andere (lineaire) mediadisciplines in studentprojecten*, 2010
- Wolferen, G. van, *Muziek & Innovatie* (keynote), Muziek Centrum Nederland, Amsterdam, 27 september 2010.
- Wolferen, G. van, Toeters, M., Presentatie en demonstratie haptisch trilvest, Eurohaptics Conferentie aan de VU in Amsterdam. <http://hmi.cwi.utwente.nl/ch2010>, 7 juli 2010.

Samenwerkingspartners:

Er wordt, in de laatste drie jaar in een honderdtal projecten, samengewerkt met collega-instituten in Europa, Afrika en Azië; met universiteiten in Nederland, Europa, Afrika, Azië en de VS; met bedrijven in Nederland, Europa en Azië; met maatschappelijke en overheidsinstellingen in Nederland, Afrika en Azië; met opdrachtgevers van studentenprojecten in Nederland en met grassrootgroepen in Afrika.

Relevante nevenfuncties lector:

Directeur Centrum Onderzoek & Innovatie, HKU

Contactgegevens lector:

Dr. Jan Ijzermans
 postadres: HKU, Postbus 1520 3500 BM Utrecht
 email: jan.ijzermans@hku.nl
 telefoonnr: 030-2349549

Website of webpage lectoraat:

<http://www.hku.nl/web/Onderzoek1/Lectoraten/Muziekontwerp.htm>

Kunst en Technologie

→ Avans, Hanze, HdK, HKU, HR, Zuyd

Domeinbeschrijving Kunst en Technologie

Tags:

Kunst, innovatie, nieuwe digitale technieken, onderwijs, technologische middelen

Lectoraten die onder dit domein vallen:

- Communication in a Digital Age, Willem de Kooning Academie, HR, Dr. Florian Cramer
- De Revolutie van de Maakindustrie, Willem de Kooning Academie, HR, Dr. Peter Troxler
- Innovatieve Visualisatie Technieken, HdK, Drs. Yolande Kolstee
- Play Design & Development, HKU, Dr. Marinka Copier
- Technology Driven Art, Zuyd Hogeschool, Peter Misotten
- Popular Culture, Sustainability & Innovation, Hanzehogeschool, Dr. Anne Nigten
- Mensgericht Creëren in Kunst en Ontwerp, Avans Hogeschool, vacature

Domeinbeschrijving

De wereldwijde ontwikkelingen op het gebied van informatie- en communicatie technologie leiden tot het ontstaan van (artistieke) gedachten, ideeën en technologisch kunnen, zoals dat niet eerder plaatsvond. Ook verschuiven door deze technologieën de manieren van communicatie en productie, en daardoor ook kaders van kunsten en design.

•Nieuwe producten

In de afgelopen jaren zijn digitale productie- en visualisatietechnieken steeds bekender en goedkoper geworden, en software gebruiksvriendelijker.

Computergestuurd frezen zorgt voor het creëren van heel bijzondere vormen, 3D print-techniek is inmiddels zo bekend dat er wel elke dag nieuwe toepassingen ontwikkeld worden en Augmented Reality hoeft niet meer met specifieke apparatuur gerealiseerd te worden. Gaming en Serious Gaming zijn belangrijk producten geworden met een grote afzetmarkt. Bij het ontwikkelen van en het werken met textiel hebben nieuwe productie- en bewerkingstechnieken hun ingang gevonden. Er zijn ontwikkelingen in e-textile en wearable computing die zowel in de mode als in health-care gebruikt zullen worden. Gebouwen met de meest vreemde vormen kunnen nu gerealiseerd worden – dankzij nieuwe tekenprogramma's en bouw- en fabricagetechnologieën.

In de beeldende kunst bestaat de klassieke scheiding tussen 'contemporary art' en 'media art' al sinds de Documenta XI van 2002 (die voornamelijk video vertoonde) niet meer.

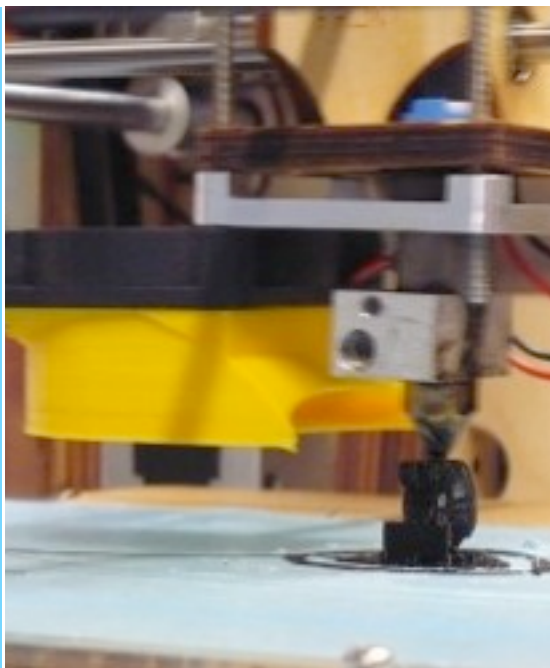
Internetkunst (net.art) is inmiddels wereldwijd doorgezet als hedendaagse vorm van kritische conceptuele kunst en dit is door recente maatschappelijke ontwikkelingen - zoals de groei van Apple en Google tot de duurste beursgenoteerde bedrijven van de wereld en het NSA-schandaal - steeds meer urgent.

Al sinds de jaren 90 is Nederland op dit gebied een voorloper, met wereldwijd erkende net.art-kunstenaars en e-cultuur-instellingen. In het verlengde hiervan is ook de ontwikkeling van 'critical making' te zien.

In vele gebieden – audiovisuele productie, uitgeven – is er een paradigmaverschuiving gaande waarin een overgang te zien is van analoge massamedia naar digitale online media: van CD naar mp3 en streaming,

Kenniscentrum Creating 010

Het kenniscentrum is het meest intensief verbonden met de instituten Communicatie, Media en Informatietechnologie en Willem de Kooning Academie. Maar binnen dit onderzoeksprogramma zijn eveneens verbindingen met andere instituten: technische opleidingen, sociale opleidingen, zorg.

Kunst en Technologie

Avans, Hanze, HdK, HKU, HR, Zuyd

van boekenhandel naar e-books, van bioscoop en TV naar YouTube en Netflix..

•Nieuwe culturen van artistiek werken

We zien de laatste jaren ook de publieke beschikbaarheid van high-tech werkplaatsen zoals de FabLabs en het ontstaan van de 'maker-movement' dat het klassieke ambacht met nieuwe vormen van kleinschalige fabricatie en de Open Source-cultuur van het Internet verbindt.

Deze Open Source- en peer-to-peer-cultuur leidt ook in andere gebieden, zoals Internetkunst, mediadesign, productdesign (zoals in Open Design, een concept dat in Nederland werd ontwikkeld, en het Nederlandse initiatief "Fairphone" voor een duurzaam geproduceerd smartphone) en filmmaken (zoals in de animatiefilm-projecten van de Nederlandse Blender Foundation) tot nieuwe manieren van samenwerking waar klassieke concepten van artistieke auteurschap en intellectueel eigendom radicaal veranderen.

We gaan van het romantische beeld van de autonome kunstenaar over naar de kunstenaar als mondiale netwerker wiens samenwerkingsverbanden spontaan tot stand komen en niet meer door een fysieke locatie bepaald zijn.

Hierdoor is er ook sprake van een veranderende relatie tot het publiek, de opdrachtgevers en het bedrijfsleven. Vaak bestaan deze scheidingen ook niet meer op klassieke manier.

Deze ontwikkelingen, naast die van de alom vertegenwoordigende aanwezigheid en beschikbaarheid van mobiele telefoons en andere elektronische apparatuur met internet toegang, zorgen voor een fundamenteel ander klimaat waarin kunstenaars en ontwerpers worden opgeleid, dan een decennium terug.

Deze nieuwe digitale technieken en technologieën worden veelal ontwikkeld buiten het kunstonderwijs met name door onderzoekers op de Technische Universiteiten vaak in samenwerking met de R&D afdelingen van grote bedrijven. In toenemende mate ontstaan innovatieve toepassingen van nieuwe technologieën ook bij kleine en micro-ondernemingen, waar de grenzen tussen de technisch-industriële en de creatieve sector steeds vaker verdwijnen.

Nieuwe technologieën hebben evenwel invloed op de aard en de productie van kunst en design in het HBO onderwijs en op de plaats en de rol van kunst en design in de samenleving. Vandaar dat het nuttig is dat ook binnen het HBO door middel van lectoraten aandacht wordt besteed aan ontwikkelingen op het snijvlak van kunst, techniek en samenleving.

Welk effect deze ontwikkelingen hebben op het toekomstige werkveld wordt vanuit de vier genoemde lectoraten vanuit een verschillende invalshoek onderzocht.

Doelstelling

Het doel van alle lectoraten is enerzijds onderzoek doen naar de gevolgen die de nieuwe technieken en media hebben op de kunstpraktijk en -theorie, het ontwerpen, het maak- en distributieproces alsmede naar de perceptie en maatschappelijke impact van dergelijk geproduceerd materiaal en anderzijds door praktijk en

experimenteel onderzoek bij te dragen aan deze ontwikkelingen.

Afstemming en samenwerking

Er is geen sprake van een overkoepelende, structurele samenwerking. Soms zijn er wel resultaten die gedeeld worden met elkaar door middel van het geven van lezingen en het toesturen van publicaties.

Dit domein zou een betere integratie van dergelijke technieken in het curriculum van het kunstonderwijs tot stand kunnen brengen, een beter zicht op de vernieuwde praktijk van designers en kunstenaars, en een helderder perspectief op de perceptie van techniek en haar maatschappelijke gevolgen binnen de kunsten. Een samenwerking van de lectoren binnen dit domein zou een denktank voor de toekomst kunnen betekenen over de relatie techniek, kunst en samenleving, en daaruit voortkomend een standaard voor het kunstonderwijs kunnen stellen.

Dit domein zou Nederland kunnen presenteren als voorloper op het gebied van de integratie van kunst en nieuwe technologie. Daarmee kan het tevens een voorloper zijn in de creatieve industrie.

Contactgegevens van dit domein

Yolande Kolstee, KABK

postadres: Prinsessegracht 4, 2514 AN Den Haag

email: y.kolstee@kabk.nl

telefoonnr: 070 3154795

Hanzehogeschool

Popcultuur, Duurzaamheid en Innovatie

Tags:

Kunstenaars als aanjagers; Innovatie; Duurzaamheid

Lectoraatsopdracht of missie:

Het lectoraat Popular culture, Sustainability and Innovation (PSI) met lector Anne Nigten is op 1 januari 2011 gestart. Onze ambities en uitgangspunten zijn praktisch en voor de betrokken school(s) direct toepasbaar, waarbij de mogelijkheden voor kunstenaars en ontwerpers als *agents of change* voor maatschappelijke transformaties onderzocht en direct in de praktijk gebracht worden. Het lectoraat PSI onderzoekt de mogelijkheden van kunst en ontwerp als aanjager van bewustwording op het gebied van energie en ecologische vraagstukken in onze directe leefomgeving. Naast deze maatschappelijke innovatie bestuderen we de nieuwe beroepsprofielen van kunstenaars en ontwerpers die uit deze aanjaag processen voortkomen en leggen we een verbinding naar populaire cultuur. PSI verbindt de Master en Bachelor opleidingen van met name, Academie Minerva, met haar omgeving en haalt de (nieuwe) beroepspraktijk naar de opleiding.

Lectoraatsbeschrijving:

Kunst en Technologie

Avans, Hanze, HdK, HKU, HR, Zuyd

Het lectoraat PSI verenigt een aantal actuele vraagstukken in haar onderzoeksthematiek. Allereerst onderzoekt PSI de meerwaarde van kunstenaars en ontwerpers als *agents of change* voor complexe maatschappelijke vraagstukken. Op basis van eerdere praktijkervaringen constateren wij dat kunstenaars en ontwerpers een prominente rol kunnen spelen in zogenaamde transformatie processen in onze leef- en werkomgeving. Kunstenaars en ontwerpers kunnen een essentiële katalyserende bijdrage leveren aan projecten met een grote complexiteit door hun verrassende probleembenadering, kritische grondhouding en associatieve 'hands-on' werkwijze. PSI richt zich op het kennisdomein waar kunst, ontwerp, technologie en duurzaamheid elkaar ontmoeten. In algemene zin ontstaat het beeld dat hier nog niet het volledige potentieel van de artistieke en creatieve onderzoekers benut wordt. Het lectoraat PSI beoogt daarom nader onderzoek naar het optimaal utiliseren van de mogelijkheden van artistiek onderzoek en de inzet van kunst en ontwerp in maatschappelijke en creatieve innovaties. Hiermee levert PSI een bijdrage aan de positionering van kunst en ontwerp in het innovatielandschap. De focus ligt daarbij op de rol die kunstenaars en ontwerpers kunnen spelen in het bewustwordingsproces rondom ecologische duurzaamheid. De milieu- en energie problematiek is niet alleen een actueel en dringend probleem in onze genetwerkte maatschappij, het bepaalt in toenemende mate het leven in de Noord Nederlandse energie regio. Zo verbindt PSI Academie Minerva en de Hanzehogeschool via een artistieke invalshoek met haar regionale, nationale en internationale maatschappelijke context.

PSI besteedt ook veel aandacht aan ondernemendheid, we zien dit niet als een administratieve opgave of het schrijven van een business model, maar we vinden het echter wél belangrijk dat de studenten van de kunstopleidingen hun eigen broek op kunnen houden na

de opleiding. Ondernemendheid wordt door ons, naar analogie van het Angelsaxische entrepreneurship, gedefinieerd als de capaciteit van kunstenaars en vormgevers om projecten te ontwikkelen met waarde voor de maatschappij én om voor zichzelf als kunstenaar / vormgever kansen te creëren.

Typen onderzoek en gebruikte onderzoeksmethoden:

Het lectoraat PSI werkt met grofweg twee categorieën onderzoek:

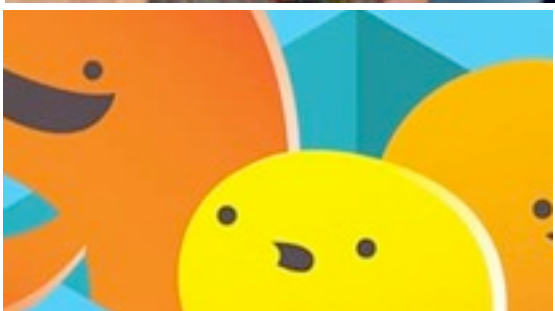
- praktijkgericht academisch onderzoek (veelal kenniskring leden, docent-onderzoekers en promovendi), en
- praktijk gebaseerd onderzoek (veelal studenten).

In de aan Academie Minerva verbonden lectoraten worden daarbij verschillende vormen van kwalitatief onderzoek toegepast. Voor (promotie)onderzoek binnen de Kenniskringen zijn academische criteria leidend. Dit onderzoek is meestal praktijk gericht, door de HBO-raad omschreven als onderzoek dat is geworteld in de beroepspraktijk, en bijdraagt aan de verbetering en innovatie van die beroepspraktijk. Dit vindt plaats door het genereren van kennis en inzichten, maar kan ook door het leveren van toepasbare producten of diensten en ontwerpen en concrete oplossingen voor praktijkproblemen.

De studenten van de kunstopleidingen verrichten in de projecten van PSI vooral praktijk gebaseerd artistiek onderzoek en ontwerp onderzoek. Hier staat het maakproces centraal, de onderzoeksvraag en de context zijn bepalend voor de keuze van het type onderzoek.

Leden kenniskring:

Promovendi: drs. Thuur Caris, drs. Bart Barnhard

HKU - Play Design and Development

Het project Smart Experience Actuator (SEA) richt zich op de verbreding van het toepassen van games en spelconcepten naar de sectoren toerisme, erfgoed en retail. In deze sectoren liggen vraagstukken rondom het bereiken en aanspreken van nieuwe (jongere) doelgroepen en het inspelen op de innovatieve mogelijkheden die het toepassen van games en spelconcepten bieden.

Kunst en Technologie

Avans, Hanze, HdK, HKU, HR, Zuyd

Docenten: drs. Hanneke Briër drs. Gert Jan Veldink, Allie van Altena, Klaas Pieter Lindeman, Thuur Caris MSc; Bjorn Eerkens; Bart Barnard MSc, Bill Spinhoven MA
Onderzoekers: dr. Michel van Dartel, Nathalie Beekman (MA), Alejandra Wah

Externe Kenniskring leden: Professor Dr. René Boomkens (NL), Kristina Andersen (MSc/ MA) (NL/DK), Dr. Bas van Heur (NL/BE), Dr. Mary Flanagan (US), Dr. Sher Doruff (NL/US), Professor dr. Lynda Hartman (NL/GB), Dr. Martijn Stevens (NL), Aart van Bezoooyen (DE).

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

- Energize Festival, initiated and organised by PSI, 2013 edition: Ecologische Autarky with exhibitions, events, symposium with presentations of students' research, professional collaborations and teachers in Groningen (NL). <http://energize-festival.nl/>
- Towards ecological Autarky, Michel van Dartel, Anne Nigten, 2013, conference proceedings and publication in Leonardo journal for the arts, sciences and technology Balance-Unbalance International Conference 2013 (AU).
- Destabilising Collaborations, Margo Slomp, Linda Nijenhof, Marijke van der Laan, Anne Nigten et al. 2013, cahier by PSI research group, Groningen (NL)
- Kunst en de hyperrealiteit, Anne Nigten: In 'Window of your eyes', Kunst in de Openbare Ruimte 2001-2012 CBK Drenthe, Assen (NL)
- Explorations of ecological autarky in Art, design and science, Anne Nigten, Michel van Dartel, 2013, proceedings ISEA 14th symposium on electronic arts.
- The design process of an urban experience, Anne Nigten, paper for the HCI 2014 conference "Sociable Smart Cities - Rethinking our future"
Thematic Area: Distributed, Ambient and Pervasive Interactions
- Ignorant artist, Thuur Caris, artikel voor het Tijdschrift Policy future in Education, guest editor: Gert Biesta (in print).
- Catalogus Energize festival 2013, met posters en films van studenten, genomineerd voor de Energize GasTerra Award.

Samenwerkingspartners:

Regionale en nationale samenwerkingspartners:
 Let's Gro, GasTerra, Energy Expo, NP3, Transition Town Groningen, Transition Towns Nederland, Nacht van Kunst & Wetenschap, Studium Generale RUG, CBK Groningen, CBK Drenthe, Gemeente Groningen, Rijks Universiteit Groningen faculteit Kunst, Cultuur & Media en faculteit Kunstgeschiedenis en Faculteit Gedrags- & Maatschappijwetenschappen, Universiteit van Amsterdam Algemene Cultuurwetenschappen, in het bijzonder cultuurgeschiedenis en -beschouwing, Faculteit der Geesteswetenschappen, Rijksuniversiteit Leiden, faculteit wijsbegeerte, Energy Academy Europe Groningen.

Internationale samenwerkingspartners:

WFB Bremen Economic Development GmbH, (DE), HOWEST University College (BE), Wischmann Innovation (DK), Dundee and Angus College (UK), TILT (SE).

Relevante nevenfuncties lector:

Dr. Anne Nigten is oprichter en directeur van The Patching Zone, een transdisciplinair innovatie

laboratorium, www.patchingzone.net. Ook is Anne Nigten als bestuurder / adviseur betrokken bij verschillende kunst en wetenschapsinitiatieven zoals het Infoversum, Groningen, het lab van het Rijksmuseum, Amsterdam, Imagine IC, Amsterdam e.a.

Contactgegevens lector:

Dr. Anne Nigten
 postadres: Hanzehogeschool, Postbus 1329, 9701BH Groningen
 email: A.M.M.Nigten@pl.hanze.nl
 telefoonnr: 050 595 1259 (ma en di)

Website of webpage lectoraat:

www.hanze.nl/kunstensamenleving

HdK

Innovatieve Visualisatie Technieken

Dit lectoraat loopt tot 1 januari 2015.

Tags:

Visualisatietechnieken; Augmented reality; Curriculumvernieuwing

Lectoraatsopdracht of missie:

Het Lectoraat IVT heeft als opdracht om de relevantie van nieuwe computergestuurde productie en visualisatie technologieën voor het kunstonderwijs, te onderzoeken en te analyseren. Dit onderzoek vindt tevens plaats door middel van praktijkprojecten met studenten en externe partners. Daarnaast heeft het lectoraat tot taak het verzorgen van (extra-curriculair) onderwijs en overige activiteiten gericht op kennisdeling voor docenten en studenten. Tot slot heeft het lectoraat IVT tot taak het onderhouden en uitbreiden van een relevant netwerk.

Lectoraatsbeschrijving:

Het Lectoraat IVT richt zich met nadruk op het gebruik van nieuwe technieken in een artistieke of culturele context. Het lectoraat heeft nauwe banden met het AR Lab van de Academie. Het AR Lab heeft contacten met allerlei internationale bedrijven, labs en kunstenaars die bezig zijn met nieuwe visualisatie en productie technieken. Het AR Lab werkt samen met TU-Delft en de Media Technology afdeling van Universiteit Leiden.

Gezien de buiten het kunstonderwijs, onder andere door kostenverlaging, steeds grotere beschikbaarheid en aanwezigheid van computergestuurde visualisatie- en productiemethoden, wordt getracht een beeld te krijgen van de aanwezigheid van dergelijke apparatuur en de bijbehorende software binnen het kunstonderwijs en de invloed hiervan op de curricula. In tweede instantie is wordt de toepassing van die technieken in het culturele domein onderzocht.

Het werkveld van kunstenaars en vormgevers is zeer divers: voornamelijk wordt dit 'culturele domein' voor het onderzoek van het lectoraat IVT, beperkt tot musea (mogelijk uit te breiden tot kunstfestivals en

Kunst en Technologie

Avans, Hanze, HdK, HKU, HR, Zuyd

manifestaties) en wordt onderzocht in hoeverre deze nieuwe methoden daar worden toegepast. Een tweede deelonderzoek is puur praktijkonderzoek: werken met studenten aan projecten voor musea gebruikmakend van nieuwe visualisatiemethoden. Een derde deel van het onderzoek betreft (internationaal) literatuur onderzoek.

Typen onderzoek en gebruikte onderzoeksmethoden:

- inventariserend onderzoek
- literatuuronderzoek
- praktijkonderzoek

Leden kenniskring:

De interne kenniskring, bestaande uit academie docenten, heeft een jaar gefunctioneerd en is opgevolgd door het projectmatig samenwerken met (externe) docenten en onderzoekers:

Dr.J. van Uden: STT Stichting Toekomstbeeld der Techniek

Ir. J.C. Verlinden: TU-Delft

Dr.ir.S.Lukosch: TU-Delft

Prof.dr.ir.P.Pjonker: TU-Delft

Dr. M. van Eikema Hommes: TU-Delft

Drs.G. Shimshon: Campus Den Haag Universiteit Leiden

E.van der Heide: Liacs Media Technology Researchgroup Universiteit Leiden

Dr. M.Lamers: Liacs Media Technology Researchgroup Universiteit Leiden

Drs. A. van Dongen: Museum Boijmans van Beuningen

Drs.T.I.Scholte: Rijksdienst Cultureel Erfgoed

M de Vet: Hoofd Educatie Van Gogh Museum

Dr. M. Leeflang: conservator Museum Catharijne Convent

Ir.R. Poelman en dr. Ir. O.Akman: Engineers bij Autodesk (SF-USA)

N. van 't End: Haagse Hogeschool: docent visualisatie technieken

W. van Eck: docent en 3D ontwikkelaar

F.Molnar: Kabk: docent moving graphics

T.Stolk: Kabk: docent en media kunstenaar

M.Sjardijn: Kabk: docent en media kunstenaar

D.Vis: Kabk docent grafisch ontwerper

R.Wesdorp: Kabk docent en junior onderzoeker Lectoraat IVT

M.Kniveton: Kabk junior onderzoeker Lectoraat IVT

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

Scholing en onderwijs

In 2012-2013: vier Pop-Up Galleries werden gerealiseerd: kortdurende tentoonstellingen waarin het doel was studenten te leren kennismaken met nieuwe visualisatie methoden zoals 3D printen en augmented reality.

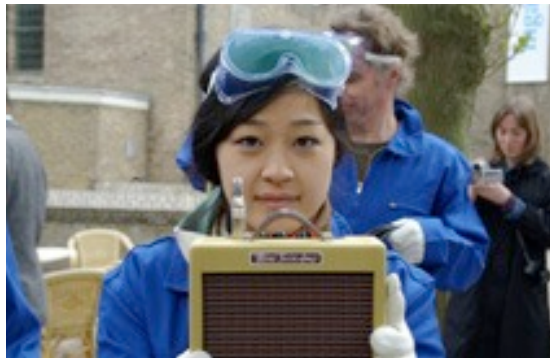
In 2013-2014: enkele mini-conferenties zijn gerealiseerd waarin collega's van andere kunstacademies, docenten en werkplaatsmedewerkers, hoogleraren en andere medewerkers van verschillende universiteiten en enkele bedrijven te gast waren.

Lezingen

Het lectoraat IVT heeft intern lezingen verzorgd, maar ook bij de Designweek in Eindhoven, Het Living Lab van de Campus Den Haag van Universiteit Leiden, de Digitaal Erfgoed Conferentie in Rotterdam, Digital Art Force- Stichting DEN Rotterdam, in het kader van het weekeinde van de Wetenschap bij Ideas Waiting to Happen in Utrecht, Seminar Transmedia Story Telling Den Haag en het Symposium Cultureel Erfgoed en ICT te Delft.

Publicaties

Het lectoraat verzorgde twee rapporten: Verkenning naar het gebruik van IVT in 7 kunstmusea, en Inventarisatie voorkomen en gebruik nieuwe digitale apparatuur en technieken in het kunstonderwijs. De lector verzorgde een hoofdstuk in Human Factors in Augmented Reality Environments: Interactive AR

Het werk van het lectoraat **Popular Culture, Sustainability & Innovation** is gebaseerd op de meerwaarde van popcultuur en artistiek onderzoek als aanjagers voor transformaties in de leef- en werkomgeving. De focus ligt daarbij op de verschillende rollen die kunstenaars en ontwerpers in deze interactie kunnen spelen, ter bevordering van duurzame, culturele en maatschappelijke innovatie.

Kunst en Technologie

Avans, Hanze, HdK, HKU, HR, Zuyd

Installation: Lessons Learned in the Field of Art, Design and Cultural Heritage. In W. Huang, L. Alem, & M. A. Livingston (Eds.), *Human Factors in Augmented Reality Environments 2013* (pp. 257–273). New York, NY: Springer New York. In elk van de 5 issues van AR[t] Magazine, een internationaal hoogstaand tijdschrift over augmented reality dat halfjaarlijks verschijnt, werd een artikel en een welkomstwoord geplaatst.

Samenwerkingspartners:

- Faculteit 3mE (Mechanical, Maritime and Materials Engineering) Bio-Robotics Lab, TU-Delft
- Faculteit Industrieel Ontwerpen vakgroep CADE, TU-Delft
- Faculteit Techniek Bestuur en Management, System Engineering, TU-Delft
- Stichting Toekomstbeeld der Techniek
- Universiteit Leiden, Campus Den Haag
- Universiteit Leiden, Media Technology Researchgroep, Liacs
- Museum Boijmans van Beuningen
- Van Gogh Museum
- Airborne Museum Hartestein
- Museum Catharijne Convent
- Rijksdienst Cultureel Erfgoed
- Studio Maaik Roozenburg
- Fabrique
- Autodesk

Relevante nevenfuncties lector:

Hoofd Augmented Reality Lab (AR lab) www.arlab.nl
 Editor AR[t]Magazine

Contactgegevens:

Drs. Yolande G. Kolstee
 postadres: Prinsessegracht 4; 2514 AN Den Haag
 email: y.kolstee@kabk.nl
 telefoonnr: 070-3144726 06-13605903

Website of webpage lectoraat:

ivt.kabk.nl

HKU

Play Design and Development

Tags:

Play, games, media, design, technologie.

Lectoraatsopdracht of missie:

De opdracht van het lectoraat Play Design is het ontwikkelen van kennis door praktijkgericht onderzoek en ontwerp op het gebied van play design in entertainment en maatschappelijke contexten. Het kennisdomein van Play Design and Development omvat – in onderlinge samenhang – het ontwerpen, onderzoeken, ontwikkelen, toepassen en valoriseren van play-ervaringen en -regelsets, en de processen, methoden en (technologische) middelen die daarbij komen kijken. Play Design bevindt zich op het snijvlak van kunst en techniek en bouwt onder andere voort op

de ontwerpdisciplines (social) interaction design en game design.

Het lectoraat Play Design and Development richt zich onder andere op entertainment, wetenschap, cultureel erfgoed, educatie, zorg en organisatieverandering. Daarbij kan play ingezet worden als ontwerpmethodiek en als eindproduct of dienst.

Lectoraatsbeschrijving:

Het lectoraat Play Design and Development richt zich op ontwerp, ontwikkeling en onderzoek met betrekking tot play-based experiences. Wat vrij vertaald betekent 'uit speelse momenten opgebouwde ervaringen'. Het lectoraat kijkt daarbij verder dan (computer)games. Play (spel en spelen) is in de huidige samenleving alomtegenwoordig en niet langer exclusief voorbehouden aan games. Play vormt een steeds belangrijker onderdeel van het medialandschap, van verschillende levensstijlen, van de film en performance arts maar ook binnen stadsculturen, tijdens evenementen, DIY (do-it-yourself) praktijken en reality fiction. Play is zowel leuk als serieus, waarbij verschillende media, digitaal en analoog, werkelijkheid en fictie steeds meer met elkaar vermengen.

De kenniskring bestaat uit een design research groep die op maatschappelijk relevante terreinen de verbinding legt tussen onderwijs, onderzoek, creatieve industrie en maatschappelijke partners. Het lectoraat staat onder leiding van de lector, leden van de kenniskring zijn specialisten uit de verschillende sectoren. Het lectoraat Play Design and Development heeft een (inter)nationaal netwerk van partners binnen de creatieve industrie en andere kennisinstellingen. Ook wordt er veel met maatschappelijke partners samengewerkt.

Typen onderzoek en gebruikte

onderzoeksmethoden:

Het lectoraat ontwikkelt kennis, praktijkgericht onderzoek en ontwerp.

Leden kenniskring:

- Marinka Copier, PhD
- Willem-Jan Renger, MA
- Aaron Oostdijk, MA
- Corné van Delft, MA
- Teun Dubbelman, PhD
- Keimpe de Heer, MA
- Hanne Marckmann, MA
- Harald Warmelink, PhD
- Henk Fakkeldij, MA
- Irene van Peer, MA
- Lies van Roessel, MA
- Marilla Valente, MA
- Meindert Ekkelenkamp, MA
- Micah Hrehovcsik, MA
- Niels Keetels, Mphil
- Richard van Rol, MA
- Robertjan Schravenhoff, MA
- Sean Vink, MA
- Tim Bosje, MA
- Wiebe Giebels, MA
- Jennemie Stoelhorst, MA

Kunst en Technologie

Avans, Hanze, HdK, HKU, HR, Zuyd

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

- Serious Games, Playful Business. Toekomstbeelden van de Spelende Organisatie
http://stt.nl/wp/wp-content/uploads/2013/01/STT_SG_management_def.pdf
- Slag om Dondervoort (2012)
<http://www.slagomdondervoort.nl>
- Expertisecentrum Games en Game-Design (2012)
<http://expertisecentrumgames.nl>
- Playing with Pigs, the complex relationship between pigs and humans through game design (2012)
<http://www.playingwithpigs.nl>
- SMoodbot (2013)
<http://www.altrecht.nl/ggz/60949/#.U4yifr9y3w8>
- Smart Experience Actuator: toegepaste games in retail, erfgoed en toerisme (2014)
<http://taskforceinnovatie.nl/media/files/seaendpublicatie.pdf>

Samenwerkingspartners:

- Altrecht GGZ
- Belastingdienst
- De Hoogstraat
- Dutch Game Garden
- Guerrilla Games
- Hubbub
- IJfontein
- Nederlands Openluchtmuseum
- Motek Medical
- Stichting Toekomstbeeld der Techniek
- TNO
- Universiteit Utrecht

Relevante nevenfuncties lector:

- Raad van toezicht SETUP, Medialab
- Bestuur Dutch Games Association

Contactgegevens lector:

Dr. Marinka Copier
postadres: Postbus 2471, 1200 CL Hilversum
email: marinka.copier@hku.nl
telefoonnr: 035 - 683 64 64

Website of webpage lectoraat:

www.gi.hku.nl

Willem de Kooning Academie, Hogeschool Rotterdam

Kenniscentrum Creating 010

Kenniscentrum Creating 010 van Hogeschool Rotterdam doet praktijkgericht onderzoek naar nieuwe ontwikkelingen en samenwerkingsvormen in de creatieve industrie die door de convergentie van artistieke, technologische, maatschappelijke en economische domeinen ontstaan.

Communication in a Digital Age

Tags:

nieuwe media, e-cultuur, post-digitale cultuur, kunsten, design, samenleving

Lectoraatsopdracht of missie:

Onderzoek naar de culturele, technische, maatschappelijke en economische impact van nieuwe media en nieuwe manieren van communiceren op het werkveld van kunstenaars en ontwerpers.

Lectoraatsbeschrijving:

Het lectoraat Communication in a Digital Age (onderdeel van het kenniscentrum Creating 010 en verbonden aan de Willem de Kooning Academie, Hogeschool Rotterdam) onderzoekt de gevolgen van de digitale mediarevolutie voor bestaande artistieke studien en werkdisciplines. Het lectoraat bemoeit zich niet met 'gadgets' en speculatieve toekomstvoorspellingen maar onderzoekt de concrete technische, maatschappelijke en artistieke dimensies van de huidige gedigitaliseerde en genetwerkte samenleving: nieuwe manieren van vormgeven, nieuwe beeldculturen, herdefinitie van participatie, auteurschap en artistiek product, globalisatie van creatief werk, verschuivingen tussen artistieke en overige werkdisciplines, maatschappelijke en ethische vraagstukken van nieuwe media – en die hiermee verbundene uitdagingen en kansen voor kritisch reflecterende kunstenaars en ontwerpers.

Typen onderzoek en gebruikte

onderzoeksmethoden:

- Cultuur-, mediawetenschappelijk en kunsttheoretisch onderzoek
- Technisch ICT-onderzoek
- Soms ook: empirisch onderzoek (enquetes) voor de verzameling van data

Leden kenniskring:

- Aymeric Mansoux, M.F.A.
- Levien Nordeman, M.A.
- Kim de Groot, M.Des.
- Aldje van Meer, M.F.A.
- Deanna Herst, M.A.
- Renee Turner, M.F.A., M.A.
- Simon Pummell, M.A.
- Michael Murtaugh, M.Sc.
- Kimmy Spreeuwenberg, M.A.

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

- Alessandro Ludovico, Post-Digital Print, Onomatopoe, 2012
- Aldje van Meer, I Would Rather Design a Poster than a Website (empirisch onderzoek, gepresenteerd op het Landelijke Overleg Kunstonderwijs).
- Renee Turner (ed.), Sniff, Scrape, Crawl... On Privacy, Surveillance and Our Shadowy Data-Double, OpenMute, 2012.

Kunst en Technologie

Avans, Hanze, HdK, HKU, HR, Zuyd

- Kim de Groot, Image Management, Onomatopoe, 2013.
- Olia Lialina, Still There: Ruins and Templates of Geocities / Rotterdam's Internet Cafés / The Many Backgrounds of Hyves, 2011, <http://contemporary-home-computing.org/still-there/intro.html>
- Symposium FREE?! (over Open Source in de kunsten) ism Het Nieuwe Instituut, WORM en Stichting Kennisland, georganiseerd door Aymeric Mansoux, 12/2013.
- Symposia: Imagine an Audience / Imagined Cinemas / Post Script ism Piet Zwart Institute & International Film Festival Rotterdam, 2011-2014.
- Simon Pummell, Shock Head Soul (speelfilm plus expo ism TENT en IFFR Rotterdam), 2011.
- Florian Cramer, Anti-Media, NAi Uitgevers, 2013 (ism Institute of Network Cultures).
- Jeroen Chabot, Florian Cramer, Paul Rutten, Peter Troxler, Reinventing the Art School 21st Century, Willem de Kooning Academie, 2013.

Samenwerkingspartners:

- WORM, Rotterdam
- Institute of Network Cultures, Hogeschool van Amsterdam
- NAi / Het Nieuwe Instituut, Rotterdam
- V2_, Rotterdam
- International Film Festival Rotterdam
- Witte de With, Rotterdam
- CBK/TENT, Rotterdam
- MAMA, Rotterdam
- Goethe-Institut, Rotterdam/Amsterdam
- Uitgeverij Octavo, Amsterdam
- Stichting OPEN, Amsterdam
- Stichting Onomatopoe, Eindhoven
- Stichting CONSTANT, Brussel
- transmediale, Berlijn
- MUTE, Londen
- Goldsmiths University of London, Dept. Cultural Studies
- Echo Park Film Center, Los Angeles

Relevante nevenfuncties lector:

- programmeur WORM Parallel University, WORM, Rotterdam (0,2 FTE)
- bestuurslid Stichting OPEN, Amsterdam

Contactgegevens lector:

Dr. Florian Cramer
 postadres: Creating 010, Willem de Kooning Academie, Hogeschool Rotterdam, Wijnhaven 61, 3011 WJ Rotterdam
 email: J.J.F.Cramer@hr.nl
 telefoonnr: 06-11847296

Website of webpage lectoraat:

<http://creating010.com>

Willem de Kooning Academie,
 Hogeschool Rotterdam

The Revolution of Manufacturing

Tags:

Making, Maker Movement, 3e Industriële Revolutie, Open Design, Open Hardware

Lectoraatsopdracht of missie:

De Revolutie van de Maakindustrie gaat onderzoek doen naar de nieuwe technologieën van Fablabs/3D printing en hun breede creatieve, economische en ecologische impact op zowel productontwerp als fabricatie. Vraagstukken zijn onder anderen: Vindt de Internet-revolutie nu ook plaats in de wereld van het maken van fysieke dingen? Worden straks vele alledaagse producten 3D geprint zodat er dan geen grootschalige industrie en geen transport meer nodig is? Hoe gaat zich de Open Source-cultuur van 3d-ontwerpbestanden ontwikkelen die nu alvast bestaat? Ontstaat er een nieuwe industriële middenlaag - een maakindustrie 2.0 - tussen ambachtelijkheid en grootschalige industrie? Welke industrieën zijn ervan betrokken? Wat zijn de economische en ecologische kansen, wat zijn de risico's - mondiaal, en regionaal in het Rijnmondgebied?

Lectoraatsbeschrijving:

De toepassing van nieuwe technologieën van Fablabs/3D printers leidt tot een revolutie van zowel productontwerp als fabricatie. De Internet-revolutie vindt nu ook plaats in de wereld van het maken van fysieke dingen: ze kunnen op de zelfde manier worden gemaakt, gedeeld en afgedrukt als een tekst of een beeld op het World Wide Web. Vroeger gingen we naar de winkel, straks gaan we vele producten die we nodig hebben 3D printen.

Niet alleen op het gebied van alledaagse huishoudelijke producten maar ook in de maintenance-, de medische industrie en de autoindustrie worden onderdelen zoals schroeven en deuren nu al 3D-geprint. 3d-ontwerpbestanden kunnen op een Open Source- en Wiki-manier online worden ontwikkeld, gedeeld en thuis worden afgedrukt.

Productontwerpers zullen hun werk helemaal moeten herdenken - net zoals de grafische ontwerpers na de opkomst van Desktop Publishing in de jaren '80. Met het verdwijnen van de dichotomie tussen ambachtelijkheid en industrie verdwijnt ook de dichotomie tussen de industriële ontwerper, de boutique-ontwerper en de lokale ambachtsman.

Er ontstaat een nieuwe industriële middenlaag: kleine, locale bedrijven en zzp'ers kunnen in hun werkplaats, of zelfs thuis, fysieke producten met hun 3D-technologie kleinschalig in serie maken. De media- en de maakindustrie zullen convergeren: de maakindustrie 2.0 ontstaat. Radicaal vernieuwd komt de maakindustrie terug. Nu nog losstaande vakgebieden in de technisch-industriële en in de creatieve sector zullen zich met elkaar verbinden en nieuwe netwerken van samenwerking vormen voor werkprocessen en kennisdeling tussen verschillende werkvelden.

Maar er zijn ook risico's en uitdagingen: voor de haven, omdat door lokale fabricatie en 3d-printen minder onderdelen hoeven te worden getransporteerd en voor het milieu, omdat het verbruik van grondstoffen en energie door kleinschalig gebruik van 3d printers

Kunst en Technologie

Avans, Hanze, HdK, HKU, HR, Zuyd

groter is dan bij grootschalige industriële productie - net zoals bij de overgang van treinvervoer naar het individuele auto-vervoer.

Typen onderzoek en gebruikte onderzoeksmethoden:

Design Research, Action Research

Leden kenniskring:

Lector: Peter Troxler, Dr. sc. techn.
Hoofddocent: Deanna Herst, MA, Art History
Docent-onderzoeker: Manon Mostert - van der Sar, Bachelor, Communication & Multimedia Design

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

- Mostert - van der Sar, M., Mulder, I., Remijn, L. & Troxler, P. (2013). Fablabs In Design Education. International Conference on Engineering and Product Design Education, Dublin, 5/6 Sept. 2013.
- Troxler, P. (2013). Making the Third Industrial Revolution. The Struggle for Polycentric Structures, Heterarchies, Lateral Power Relationships and a New Peer-Production Commons in the Fab Lab Community. In: J. Walter-Herrmann and C. Büching (eds.): FabLab. Of Machines, Makers and Inventors. Bielefeld: Transcript. pp. 181–194
- Troxler, P. (2013). On Giant's Shoulders. What's Next for Open Hardware and Design? In: Edited by Braybrooke, K. and Nissilä, J.: The Open Book. London: The Finnish Institute. Reaktion #3. pp. 32–39.
- Troxler, P. (2013). The Need for Open Design. How Changes in the 21st Century Create the Conditions for a Collaborative Practice in Design. In: J. Chabot, F. Cramer, P. Rutten and P. Troxler, Reinventing the art school, 21st century. Rotterdam: Willem de Kooning Academy, pp. 75-92.

- Troxler, P. (forthcoming). Open Source Design: Disruption, Desire, Destiny? On the Impact of the 3rd Industrial Revolution on Design.
- Troxler, P., Woensel, C.P.L. (2013) Socio-technical changes in 3D: how should business respond to three-dimensional printing technology. eLaw Conference, Leiden, 14-15 Nov 2013.

Contactgegevens lector:

Dr. Peter Troxler
postadres: Wijnhaven 61, 3011 WJ Rotterdam
email: p.troxler@hr.nl
telefoonnr: 010 - 794 55 14

Website of webpage lectoraat:

<http://creating010.com/onderzoek/revolutie-van-de-maakindustrie/>

Zuyd Hogeschool

Technology Driven Art

Tags:

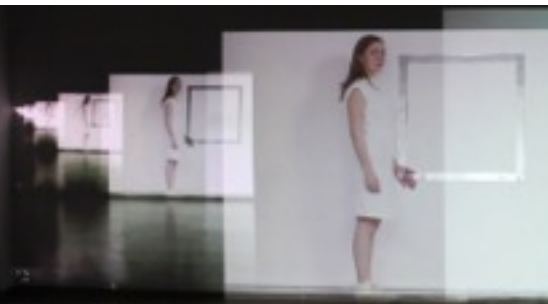
Intermedialiteit, kunst, technologie

Lectoraatsopdracht of missie:

Het lectoraat Technology Driven Art richt zich op de kunstopleidingen van Zuyd Hogeschool en onderzoekt de sturende en stuwende invloed van technologische ontwikkelingen op artistieke processen. Het lectoraat Technology Driven Art wil werkbare strategieën ontwikkelen voor de drie stadia van de artistieke creatie: van conceptvorming via ambachtelijke uitvoering tot verspreiding. Het kadert 'het nieuwe' van de invloed van technologische ontwikkelingen in een ruimer historisch perspectief. Het bevraagt de politieke

Het werk van het lectoraat Technology Driven Art. Enkele media performances van studenten aan de Toneelacademie Maastricht. Werk van Peter van Til, Luca Szymkowiak en Evelien Cammaert 2013-14.

Kunst en Technologie

Avans, Hanze, HdK, HKU, HR, Zuyd

en maatschappelijke invloed van technologie in de kunst. Het ondersteunt het kritische, ‘intermediale denken’ in artistieke processen.

Dit lectoraat kiest voor een inside-out aanpak. Vanuit enkele concrete programmalijnen worden artistieke creaties gestimuleerd binnen de praktijk van de studenten. Van daaruit kan dan een methodologie ontstaan die beschreven en gedocumenteerd kan worden. Vertrekkende vanuit de (digitale en/of thermoplastische) klei, via de expertise van de studenten, naar de methodologie toewerken: dat klinkt als de wereld op zijn kop maar het kan een bijzonder effectief plan worden.

Lectoraatsbeschrijving:

Hogeschool Zuyd wil met het lectoraat Technology Driven Art binnen haar kunstopleidingen de invloed van nieuwe technologische ontwikkelingen op artistieke processen onderzoeken, bevragen en stimuleren. Met name de razendsnelle ontwikkelingen op het digitale vlak bieden nieuwe mogelijkheden en uitdagingen voor de artistieke praktijk.

De 'Technology Driven Artist' schakelt virtuoos tussen verschillende media, kunstdisciplines en productieprocessen. Het kunstwerk nestelt zich op grensgebieden. Crossover en intermedialiteit zijn kernbegrippen geworden voor de hedendaagse kunstbeoefening. Dat heeft ook invloed op de distributie en de perceptie van het kunstwerk. De kunstenaar infiltreert de klassieke vertoningskanalen met hybride kunst en zoekt naar nieuwe vertoningsplaatsen daarbuiten.

Dit lectoraat kiest voor een inside-out aanpak. Vanuit enkele concrete programmalijnen worden artistieke creaties gestimuleerd binnen de praktijk van de studenten. Van daaruit kan dan een methodologie ontstaan die beschreven en gedocumenteerd kan worden. Vertrekkende vanuit de (digitale en/of thermoplastische) klei, via de expertise van de studenten, naar de methodologie toewerken: dat klinkt als de wereld op zijn kop maar het kan een bijzonder effectief plan worden.

Typen onderzoek en gebruikte

onderzoeksmethoden:

Projectmatig onderzoek binnen de artistieke praktijk.

Leden kenniskring:

Woody Laurens, Hans Lasschuit, Rob Delsing, Sascha Bien, René Pisters e.a.

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

Nog niet van toepassing: het lectoraat werd opgestart in 2014.

Samenwerkingspartners:

Palais Bosio Monaco, La Cambre Bruxelles, UDK Berlin e.a.

Relevante nevenfuncties lector:

Videokunstenaar, opera regisseur en docent performance binnen de Toneelacademie Maastricht

Contactgegevens lector:

Peter Missotten
postadres: Zuyd Hogeschool, Lenculenstraat 31-33, 6211 KP Maastricht
email: peter.missotten@zuyd.nl
telefoonnr: 043-346 66 90 & +32 495 797 307

Website of webpage lectoraat:

<http://technologydrivenart.org>

Avans

Mensgericht Creëren in Kunst en Ontwerp

Tags:

creatie van ervaring, creatie met gebruikers, creatie van betekenis

Lectoraatsopdracht of Missie:

Het lectoraat is onderdeel van het Expertisecentrum Kunst en Vormgeving en werkt samen met het lectoraat Autonoom Maken in opdracht van de Avans opleidingen kunst & vormgeving en Communication and Multimedia Design. Het faciliteert praktijkgericht onderzoek naar actuele ontwikkelingen op het gebied van kunst en ontwerp, waarvan de resultaten doorstromen naar het onderwijs van de betrokken opleidingen en ook naar de beroepspraktijk, opdat de toekomstige kunstenaars en ontwerpers van Avans Hogeschool een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan het eigen werkveld en de (regionale) economie.

Lectoraatsbeschrijving:

Platform voor onderzoek naar creatie vanuit het perspectief van de gebruiker. Praktijkgericht onderzoek naar methodes waarmee de kunstenaar of ontwerper zich kan inleven in hoe de gebruiker haar leef- of werkcontext ervaart en hoe de kunstenaar of ontwerper de ervaring van deze context kan optimaliseren. De hoofdlijnen van onderzoek zijn: creatie van ervaring, creatie met gebruikers en creatie van betekenis. Binnen dit lectoraat is plaats voor zowel de eerder autonome disciplines ('kunstenaars') als de eerder opdrachtgebonden disciplines ('ontwerpers'). Zowel kunstenaars als ontwerpers kunnen er baat bij hebben de leef- of werkcontext van hun gebruiker of publiek te onderzoeken. En zowel de kunstenaar als de ontwerper is gebaat bij een beter begrip van samenwerkingsverbanden tussen makers onderling of tussen makers en publiek.

Typen onderzoek en gebruikte onderzoeksmethoden:

Specifiek voor het EKV ligt de focus op kunstonderzoek en ontwerponderzoek. Het iteratieve verloop van een

Kunst en Technologie

Avans, Hanze, HdK, HKU, HR, Zuyd

ontwerpproces of het reflectieve karakter van onderzoek binnen de kunsten maakt dat de methoden en technieken vanuit het traditionele onderzoek, en meer specifiek het sociaal wetenschappelijk onderzoek, vaak niet van toepassing zijn voor onderzoek binnen de kunsten en ontwerpdisciplines. De uitdaging voor het EKV, de lectoraten en de onderzoeksgroepen is dan ook, naast het toepassen van bestaande methoden en technieken, het verder doorontwikkelen van eigen methodieken en technieken en deze onderscheidend te maken van andere vormen van onderzoek. In het kader van interdisciplinaire samenwerkingen, academie en expertisecentra overstijgend, is dit eveneens van groot belang opdat de specifieke onderzoeks-aanpak gezien en gewaardeerd wordt, ook door andere onderzoekers die eerder traditioneel georiënteerd zijn. Het EKV ambieert daarbij de verdere opbouw van een body of knowledge over kunst- en ontwerponderzoek met als doel het ontwerp en maakproces methodologisch verder te onderbouwen en te versterken. Concreet houdt dit onder andere in literatuur bijhouden en up-to-date houden, nieuwe kennis genereren en dissemineren, best-practices zichtbaar maken en delen met anderen, kennis en ervaring van docenten vastleggen, en samenhang creëren.

Belangrijkste publicaties in de afgelopen 3 jaar:

Dit lectoraat bouwt voort op de resultaten van het lectoraat Visuele Retorica van het grafisch ontwerpen dat tussen 2005 en 2013 functioneerde onder leiding van lector Dr. Karel van der Waarde. Beknopte publicatielijst:

Quispel, Annemarie, Reader Infographics, AKV | St.Joost, Breda, 2012

Enschot, Renske van, Reader visuele stijlfiguren, AKV | St.Joost, Breda, 2012

Waarde, Karel van der, Graphic design and research: love at first sight or an arranged marriage? pp 192 – 207. in: Agata Korzeńska, Ewa Satalecka (Eds.) Research in Graphic Design. Graphic Design in Research. Proceedings of the third international design conference ASP Katowice.

Waarde, Karel van der, 'Reflectie, onderzoek en theorie voor grafisch ontwerpen: een situatieschets.' Pp 50 – 66 in: Henk Borgdorff & Peter Sonderer (redactie): Denken in Kunst: Theorie en reflectie in het kunstonderwijs. Leiden University Press.

Waarde, Karel van der, Max Bruinsma, Camiel van Winkel, reader grafisch ontwerp / onderwijs, naar aanleiding van jaarsymposium master grafisch ontwerpen, AKV | St.Joost, Breda, 2012

Waarde, Karel van der, [Co author: Maurits Vroombout] Communication Design Education: could nine reflections be sufficient? Pp 8 – 35 in Sharon Poggenpohl (editor): Special issue of Visible language on 'Envisioning a future of Design education'. 46 (1/2).

Bakker, Wibo, Pictopolitics: Icograda and the development of pictograms (Pictogrammenonderzoek Icograda archief). (accepted for publication in Iridescent (AIGA)).

Waarde, Karel van der, Artikel voor 'Clarity', 'Information about medicines: legal and visual arguments.' based on Lisbon Conference.

Waarde, Karel van der, Camiel van Winkel, Reader onderzoek in de kunsten / vormgeving, AKV | St.Joost, Breda/'s-Hertogenbosch, 2011

Waarde, Karel van der, Artikel voor Ljubljana-publicatie: "Why Is Visual Information about Medicine So Problematic for Design?"

Ven, Frans van de, Els Kuijpers, Jan van Toorn & Rens Holslag (red.), Het verhaal van Delta-Expo, AKV | St.Joost, Breda, 2011

Contactgegevens:

Expertisecentrum Kunst en Vormgeving
postadres: Postbus 90.116, 4800 RA Breda
email: ekv.akvstjoost@avans.nl
telefoonnummer: 088 525 73 70

Website of webpage lectoraat:

www.kunst-en-vormgeving.nl

Kunst & Educatie

→ AHK, ArtEZ, HKU, Windesheim

Domeinbeschrijving Kunst- en Cultuureducatie

Tags:

Kunst, cultuur, educatie, didactiek

Lectoraten die onder dit domein vallen:

- Lectoraat Kunst- en Cultuureducatie, AHK, Dr. Folkert Haanstra
- Lectoraat Kunsteducatie, ArtEZ, Dr. Jeroen Lutters
- Lectoraat Didactiek en Inhoud van de Kunstvakken, Windesheim, Dr. Jeroen Lutters

Domeinbeschrijving

Kunst- en cultuureducatie omvat alle vormen van educatie waarbij kunst en/of cultuur als doel of als middel worden ingezet. Het omvat leren over, door en met kunst en cultuur en betreft zowel zelf leren kunstvormen te beoefenen en te presenteren als kunst leren waarnemen en beoordelen en reflectie daarop. Naast intrinsieke doelstellingen gericht op kennismaking met of verdieping in kunst, cultureel erfgoed en/of media worden er doelstellingen verbonden aan cultuureducatie gericht op persoonlijke en maatschappelijke ontwikkeling. Kunst en cultuureducatie vindt plaats in alle niveaus van het reguliere onderwijs en buiten het onderwijs in centra voor de kunsten en muziekscholen, in amateurverenigingen, in culturele instellingen zoals musea en instellingen voor podiumkunsten, in community art projecten, en particuliere kunstpraktijken.

Doelstelling

De lectoraten hebben als gemeenschappelijke doelstelling het waarborgen, realiseren en ontwikkelen van theoretisch en praktisch evaluatief en ontwerpgericht onderzoek op het gebied van kunst- en cultuureducatie in kwalitatief en kwantitatief opzicht.

Afstemming en samenwerking

De lectoraten komen bijeen in een periodiek overleg voor afstemming van de verschillende activiteiten. Gezamenlijk wordt een bijdrage geleverd aan landelijke onderzoeksagenda cultuureducatie van LKCA, KUO en OCW. Voor meer informatie: zie ook bijdragen van lectoren kunsteducatie Windesheim, ArtEZ, AHK in Cultuur +Educatie 13 (37) 'Wat leren hbo-docenten door het doen van onderzoek?'

De samenwerking tussen de verschillende lectoraten kan, door theoretisch en praktisch onderzoek, bijdragen aan de verdere ontwikkeling van een kwalitatief hoogwaardig onderwijs in Nederland. Dit is van belang voor de culturele sector, maar ook (hoewel soms bekritiseerd) in relatie tot actuele maatschappelijke vraagstukken rondom burgerschap en creatieve industrie.

De samenwerking tussen de lectoraten draagt bij aan het gaandeweg verwerven van een internationaal vooraanstaande kunst- en culturele positie die past bij een rijke Nederlandse traditie, en aansluit bij een Nederlandse ambitie als een van de gidslanden op het gebied van kunst- en cultuur.

Contactgegevens van dit domein

Prof. dr. F. Haanstra
postadres: AHK, Postbus 15079 1001 MB Amsterdam
email: folkert.haanstra@ahk.nl
telefoonnr: 020-5257808

Muziek Talent Express

Op 16 november 2013 vond de conferentie 'Muziek Talent Express onderzocht' plaats, georganiseerd door het lectoraat Kunst- en Cultuureducatie in samenwerking met Aslan Muziekcentrum. Het is een conferentie voor docenten, opleiders, onderzoekers en studenten die zich betrokken voelen bij het onderwerp muziekeducatie in het primair onderwijs.

Kunst en Educatie AHK, ArtEZ, Windesheim

AHK

Kunst- en Cultuureducatie

Tags:

Kunsteducatie; Docentenopleidingen kunstvakken; Onderwijskundig onderzoek

Lectoraatsopdracht of missie:

Het lectoraat Kunst- en cultuureducatie draagt door studie en onderzoek bij aan kennisontwikkeling op het gebied van de kunst- en cultuureducatie. Kunst en cultuureducatie betreft alle vormen van educatie waarbij cultuur of kunst als doel of als middel worden ingezet. Het lectoraat draagt door studie en onderzoek bij aan onderwijsontwikkeling en aan professionalisering van docenten van de AHK opleidingen docent beeldende kunst en vormgeving, docent dans en theaterdocent en docent muziek en van de multidisciplinaire Master Kunsteducatie. Het lectoraat draagt door studie en onderzoek en de verspreiding van de resultaten daarvan via publicaties, lezingen, studiedagen e.d., bij aan de relatie van de AHK met het kunsteducatieve beroepsveld en met nationale en internationale opleidingen op het gebied van de kunsteducatie. Het lectoraat verzorgt multidisciplinair onderwijs op het gebied van de kunsteducatie: onder het lectoraat vallen de Masteropleiding Kunsteducatie en de BIK opleiding (Beroepskunstenaar in de Klas).

Lectoraatsbeschrijving:

Het onderzoek van het lectoraat richt zich op ontwikkelingen in de binnen- en buitenschoolse kunst- en cultuureducatie in relatie tot de docentenopleidingen in de kunstvakken. Deze ontwikkelingen zijn het gevolg van veranderingen in (de omgang met) de kunsten, maatschappelijke veranderingen (multiculturaliteit, digitalisering) en veranderingen in onderwijs en overdracht.

In de eerste fase van het lectoraat (2001- 2005) is vooral praktijkgericht individueel onderzoek uitgevoerd vanuit eigen vraagstellingen van docenten van de verschillende docentenopleidingen van de AHK. Om het onderzoek meer te bundelen en het lectoraat meer te profileren is vanaf 2005 het meeste onderzoek verricht vanuit drie hoofdthema's. Onder het thema 'culturele diversiteit' houden onderzoekers zich bezig met de vraag hoe de vier docentenopleidingen zich rekenschap kunnen geven van culturele diversiteit in de (stedelijke) samenleving. Het tweede gemeenschappelijk thema is authentieke kunsteducatie. 'Authentiek' heeft betrekking op zowel de verbinding met de persoonlijke inbreng van de leerling (puttend uit de eigen kunstervaringen buiten school) als het leren van een authentieke vaktaal (afgeleid van de professionele kunstwereld). Authentieke kunsteducatie staat tegenover de zogeheten schoolkunst, de kunst en kunstbeoefening die alleen functioneel zijn binnen het instituut school.

Het derde thema is beoordeling. Uitgangspunt is de noodzaak om de leerprocessen en leerresultaten in de kunstvakken zichtbaar en bespreekbaar te maken en om beoordelingsinstrumenten en -procedures te

ontwerpen die recht doen aan het eigen karakter van de kunstvakken.

In het lectoraat verrichten vier docenten een promotieonderzoek. Thema's zijn de praktijkkennis van muziekvakdocenten, actualisering van het model van authentieke kunsteducatie, danseducatie en autisme en de kunstenaar docent.

Typen onderzoek en gebruikte onderzoeksmethoden:

Onderzoeken in het lectoraat zijn gericht op begripsverheldering, op beschrijving en inventarisatie, op onderwijsontwikkeling (ontwerp onderzoek) en op toetsing en evaluatie (empirisch, soms quasi experimenteel).

Het onderzoek in het lectoraat is te kenschetsen als kleinschalig, kwalitatief sociaal-wetenschappelijk onderzoek. Het gaat om kwalitatieve surveys (bijvoorbeeld naar wat scholieren zelf thuis aan beeldende activiteiten doen), case studies (zoals een vergelijkende case studie van twee muziekscholen), onderwijsontwikkelingsonderzoek in combinatie met evaluatie onderzoek (zoals het project MediaCultuur onderzocht) en theoretische studie en literatuurstudie (zoals naar de theoretische onderbouwing van kunsteducatie in een altermoderne wereld). Bij uitzondering wordt kwantitatief survey onderzoek verricht. Dit betreft meestal opdrachtonderzoek zoals onderzoek onder bezoekers van Stedelijk Museum en onder scholen in Amsterdam.

Leden kenniskring:

Drs. M. Bremmer, Drs. L. Broekhuizen, M. Douwma Alta, Dr. T. Groenendijk, E. Heijnen, J. Herfs, Drs. C. Hermans, E. van Hoek, Drs. M. Hoekstra, H. Kortland, C. Lok, Drs. D. Monsma, Drs. L. Siebe, Drs. D. Schönau, Drs. M. Wüst.

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

- Berlo, V. van (2013) Waarom de meeste mensen niet kunnen tekenen wat ze zien. *Cultuur+Educatie* 13 (36) p.62-80
- Bremmer, M. & Schopman, E.(2011). De improvisatieles. *Praktijkkennis van muziekdocenten vergeleken met de theorie*, *Kunstzone*, 10(12), p. 30-31.
- Bremmer, M., Hoek, E. van, Schopman, E., & Vervoorn, A. (2011). *Onderzoek naar muziek in het voortgezet onderwijs*. Amsterdam: Lectoraat Kunst- en cultuureducatie & Het Amsterdamse Fonds voor de Kunst.
- Bremmer, M. Bremmer, M. & Huisingsh, A. (2012). Als geluiden heel mooi door elkaar gaan (2), *De wereld van het jonge kind*, 39(1), p. 23-25
- Groenendijk, T. en Hoekstra, M. (2012) *Altermoderne Kunsteducatie: theorie en praktijk*. Amsterdam: Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, Lectoraat Kunst en Cultuureducatie.
- Haanstra, F. & Den Uyl, F. (2011). Kennis moet ondergeschikt zijn aan zelf ervaren. *Cultuurplein Magazine* 2
- Haanstra, F., Damen, M.L. & Van Hoorn, M. (2011). *The U-Shaped Curve in the Low Countries: A Replication Study*. *Visual Arts Research*, 37(1), p. 16-29.
- Haanstra, F. (2011). Authentieke kunsteducatie: een stand van zaken. In *Authentieke Kunsteducatie, Cultuur + Educatie* 31 (p. 8-36). Utrecht: Cultuurnetwerk Nederland.

Kunst en Educatie

AHK, ArtEZ, Windesheim

- Haanstra, F. (2012). Educatieve neurowetenschappen: visies en ontwikkelingen. Cultuur+Educatie 3. Brein, kunst en educatie (pp. 10 - 25). Utrecht: Cultuurnetwerk Nederland.
- Haanstra, F. (2012). Het kunstzinnige brein. Cultuur +Educatie 34. Brein, kunst en educatie (pp. 28-71). Utrecht: Cultuurnetwerk Nederland.
- Haanstra, F. (2013). Research into competency models in arts education. Paper presented at 'International Perspectives of Research in Arts Education' Bonn, November 4th 2013
- Haanstra, F. (2013). Key components of authentic arts education. In A de Vugt & I. Malmberg (Eds.). European perspectives on music education (pp. 17-30). Innsbruck: Helbling.
- Haanstra, F. (2013). Students' Assessment of Arts Learning at School. In E. Liebau, E. Wagner & M. Wyman (Eds.) International Yearbook for Research in Arts Education (pp. 217-222). Münster: Waxmann.
- Haanstra, F., Damen, M.L., & Hoorn, M. van (2013). Interestingness and pleasingness of drawings from different age and expertise groups. Empirical Studies of the Arts, 31 (2) 173-194. doi: 10.2190/EM.EOV:2
- Haanstra, F. (2013). Academisch docentschap in het hbo. Cultuur+Educatie 13 (37) 27-35.
- Haanstra, F. (2013). Review of ‚Zeichnen: Wahrnehmen, Verarbeiten, Darstellen. Empirische Untersuchungen zur Ermittlung räumlich-visueller Kompetenzen im Kunstunterricht‘. Edith Glaser-Henzer a.o. International Journal of Education through Art 9 (3), p. 413-414
- Haanstra, F. (2013) Kunst(educatie) om de kunst? Boekbespreking, Boekman 79 p. 198-199.
- Heijnen, E. (2011). Informele visuele netwerken. In Informeel leren in de kunsten: theorie en praktijken. Cultuur + Educatie 30 (p. 32-53). Utrecht: Cultuurnetwerk Nederland.
- Heijnen, E. (2012). "Kill People, Burn Shit, Fuck School", Cultuurpleinmagazine 03, 36
- Heijnen, E. (2011). Remix Cultuur: Van couch potato tot piraat, Kunstzone, 10(5), p. 8-9.
- Hermans, C. (2012) Show, don't tell: imiterend leren in dansonderwijs. Cultuur+ Educatie 12 (35) 38 -55.
- Herfs, J. en Hoek, E. van (2012) Pilot Muziekeducatie in het basisonderwijs. Amsterdam: Gemeente Amsterdam Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling en lectoraat Kunst- en cultuureducatie.
- Herfs, J. en Hoek, E. van (2013) Muziekles is anders. Amsterdam: Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. Lectoraat Kunst- en cultuureducatie.
- Klatser, R. (2012) De altermoderne docent is een... Amsterdam: Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. Lectoraat Kunst- en cultuureducatie.

Samenwerkingspartners:

Aslan Muziekcentrum; Landelijke Kennis Instituut Cultuureducatie en Amateurkunst (tot 2013 Cultuurnetwerk Nederland); Lectoraat Kunsteducatie ArtEZ; Harvard Project Zero (VS); Comeniusproject European Network of Visual Literacy: samenwerkingsproject van 11 hogescholen en universiteiten uit Duitsland, Oostenrijk, Hongarije, Tsjechië en Nederland.

Relevante nevenfuncties lector:

Bijzonder hoogleraar Cultuureducatie en cultuurparticipatie Universiteit Utrecht; Hoofd Master Kunsteducatie van de AHK; Redacteur van het tijdschrift Cultuur + Educatie

Contactgegevens:

Prof. dr. F. Haanstra
postadres: AHK, Postbus 15079 1001 MB Amsterdam
email: folkert.haanstra@ahk.nl
telefoonnr: 020-5257808

Website of webpage lectoraat:

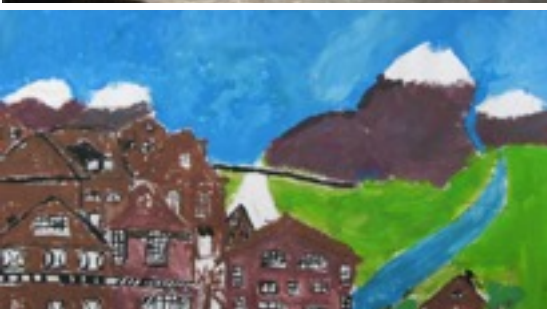
<http://www.ahk.nl/lectoraten/educatie/>

Onderzoeksproject ArtEZ

Stilte. Absolute rust. Hoe klinkt dit in een muziekstuk? En hoe verbeeld je dit in een schildering? Leerlingen uit Havo en Vwo brugklassen onderzoeken deze vragen in een lessenserie. (foto links)

Leerlingen uit de brugklas schilderen een landschap met ruimtesuggestie geïnspireerd op muziek. (foto rechts)

Kunst en Educatie

AHK, ArtEZ, Windesheim

ArtEZ

Kunsteducatie

Tags:

Didactiek kunsteducatie; Art based learning; Talentontwikkeling; Theorie kunsteducatie

Lectoraatsopdracht of missie:

Het lectoraat doet ontwerpgericht onderzoek op het gebied van kunsteducatie en richt zich vooral op het ontwikkelen van een theorie, inhoud, didactiek, methodiek, voor publiek, , medewerkers, studenten, docenten, en management in specifiek artistieke omgevingen zoals kunstvakopleidingen, educatieve diensten van musea en theaters, en kunstzinnige evenementen in nationale en internationale context.

Lectoraatsbeschrijving:

Het lectoraat functioneert als een praktijkgestuurde onderneming die inspeelt op de verschillende vragen op het gebied van kunsteducatie. De externe opdrachten komen van de kant van opleidingen, musea, gezelschappen. Het lectoraat werkt samen met de andere lectoraten binnen ArtEZ t.w. Modevormgeving (Jose Teunissen), Kunst, Cultuur en Economie (Dany Jacobs), en Theorie in de Kunsten (Peter Sonderen). Het lectoraat is voortdurend betrokken bij de ontwikkeling van bachelor en masterprogramma's kunsteducatie binnen ArtEZ. Het programma wordt op nationaal niveau afgestemd met het AHK Lectoraat kunst- en cultuureducatie o.l.v. Prof. dr. Folkert Haanstra. In internationaal verband bestaat een intensieve samenwerking met Prof. dr. Liora Bresler, van de University of Illinois, en Prof. dr. Gert Biesta, van de Universiteit van Luxemburg.

Typen onderzoek en gebruikte

onderzoeksmethoden:

Belangrijke projecten die op dit moment plaatsvinden zijn :

Adviezen : lezingen en workshops zoals voor het MAK, Oostenrijkse Museum voor Toegepaste Kunst, in opdracht van Lidewij Edelkoort Trendforecaster.

Ontwerpen : ontwikkeling van een Art Based Learning programma voor Museum de Fundatie in Zwolle in opdracht van het Museum de Fundatie en de Hogeschool Windesheim.

Projecten : een langlopende monitor talentontwikkeling, gericht op het achterhalen van de voor de docent cruciale factoren bij talentontwikkeling, in opdracht van ARTEZ in samenwerking met de Kunstbende.

Publicaties : gericht op de theorie van de kunsteducatie o.a. voor docenten in een 21e eeuwse context in opdracht van ArtEZ in samenwerking met ArtEZ Press en een handleiding Art-Based Learning in opdracht van Uitgeverij Coutinho.

Leden kenniskring:

- Janeke Wienk
- Maeve O'Brien
- Ariane Vervoorn

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

- J. Lutters, In de schaduw van het kunstwerk: art based learning in de praktijk (garant 2012).
- J. Lutters, U21: Creativiteit als Noodzaak (Windesheim 2013).

Samenwerkingspartners:

- Hogeschool Windesheim
- Bernard Lievegoed University
- University of Illinois
- University Luxembourg
- Kunstbende

Relevante nevenfuncties lector:

- Lector Didactiek en Inhoud van de Kunstvakken, Hogeschool Windesheim
- Rector Bernard Lievegoed University, Driebergen-Zeist

Contactgegevens:

Dr. Jeroen Lutters
postadres: ArtEZ, Postbus 49, 6800 AA Arnhem
email: j.h.r.lutters@gmail.com
telefoonnr: 06-22734608

Website of webpage lectoraat:

www.artez.nl

HKU

Kunst en Professionalisering

Tags:

Professionalisering, educatie, muzisch, leren.

Lectoraatsopdracht of missie:

De samenleving van nu vraagt professionals die zelf richting geven aan hun professionele handelen en die maatschappelijk betrokken zijn. Daar zijn nieuwe innovatieve manieren van leren en doceren bij nodig. De muzische dimensie van kunst en creativiteit vervult daarin een sleutelrol. Hoe kan deze muzische dimensie worden versterkt in onderwijs en opleiden? Vanuit deze vraagstelling ontwikkelt, onderzoekt en versterkt het Lectoraat Kunst en Professionalisering bestaande en nieuwe concepten, methoden en praktijken voor docenten en opleiders.

HKU- Hogeschool voor de Kunsten Utrecht en De Baak- centrum voor leiderschap en ondernemerschap gaan nauw samenwerken in het lectoraat Kunst en Professionalisering. Door synergie van wederzijdse kennis en netwerken beoogt het lectoraat het onderwijs- en opleidingsaanbod bij HKU en De Baak in een (inter)nationaal perspectief te versterken en te

Kunst en Educatie AHK, ArtEZ, Windesheim

vernieuwen. Het lectoraat is van start gegaan op 1 juni 2014.

Lectoraatsbeschrijving:

De aanpak van het lectoraat bestaat uit drie onderling samenhangende vormen van ontwerpend praktijkgericht onderzoek:

1. Connecting Conversations

Door Connecting Conversations faciliteert het Lectoraat verbindingen tussen docenten, onderzoekers en programmaleiders van HKU en De Baak en externe experts rond de creatieve ontwikkeling van professionals in het domein van onderwijs en opleiden. Actuele thema's waarop specifieke kennis wordt ingebracht betreffen nieuwe paradigma's van leren, doceren en samenwerken, zoals co-creatie, interdisciplinariteit, duurzaamheid, gameprincipes, wijsheidstradities, moreel kompas, talentontwikkeling etc. In Connecting Conversations gaat het om gesprekken en explorerende werkprocessen tussen professionals op de snijvlakken tussen hun domeinen, gericht op wederzijdse verkenning en versterking van hun praktijken en mogelijke onderlinge samenwerking.

2. Lab

Ontwerpend onderzoek door ontwikkeling van nieuwe en verdieping van bestaande trajecten krijgt vorm in een lab. Op deze fysieke plek ontwerpen en onderzoeken leden van de kenniskring samen met opdrachtgevers, potentiële afnemers/ vraag- inbrengers (nieuwe) trajecten op basis van nieuwe methoden, werkvormen en modellen. De lector faciliteert het lab. Vanuit de vraagstelling van het lectoraat werkt hij mee in de ontwerpen, legt de nodige contacten en ontsluit netwerken.

3. Kennisdeling

De opbrengsten, d.w.z. de nieuwe kennis & trajecten worden als 'werkende kennis' doorgegeven aan een groeiend netwerk van kennispartners en deelnemers in

P.O., VO, HBO, WO, Cultuur, Bedrijfsleven, Zorg, sectorinstituten in verschillende maatschappelijke domeinen en verder. Onderdeel van de kennisdeling is het ontwikkelen van een social medium op het onderwerp Kunst en Professionalisering.

Leden kenniskring:

•Lector: Bart van Rosmalen, improviserend cellist en regisseur, onder andere werkzaam bij De Baak als programmavernieuwer, is sinds eind jaren '90 in verschillende rollen als adviseur, opleider, lector en moderator intensief betrokken bij het versterken van het internationale kunstvakonderwijs door praktijkgericht onderzoek. Van Rosmalen stelt in zijn aanpak het begrip Connecting Conversations centraal en werkt aan nieuwe duurzame verbindingen tussen kunst, bedrijfsleven, wetenschap en maatschappelijke organisaties. Zijn focus ligt daarin altijd bij de mens, de professional die het moet doen.

Kenniskring:

•Het lectoraat Kunst en Professionalisering brengt een toonaangevende kring vernieuwers in het onderwijs, de cultuureducatie en het opleiden van professionals bijeen. Hen biedt het lectoraat een lab en een platform om nieuwe concepten, methoden en werkvormen te ontwerpen, te onderzoeken en door te geven.
•Het lectoraat Kunst en Professionalisering werkt nauw samen met het Expertisecentrum Educatie van HKU en met drie schools: HKU Theater, HKU Utrechts Conservatorium en HKU Beeldende Kunst.

Contactgegevens:

Bart van Rosmalen
postadres: HKU, Lange Vijstraat 2, 3511 BK Utrecht
Postbus 1520, 3500 BM Utrecht

Windesheim
Intreerede lector
Jeroen Lutters

Kunst en Educatie AHK, ArtEZ, Windesheim

email: bvrosmalen@ish.nl
 telefoonnr: 0629014216
 website: www.connectingconversations.nl

Website of webpage lectoraat:

[http://www.hku.nl/web/Onderzoek/Lectoraten/
KunstEnProfessionalisering.htm](http://www.hku.nl/web/Onderzoek/Lectoraten/KunstEnProfessionalisering.htm)

Hogeschool Windesheim

Didactiek en inhoud van de kunstvakken

Tags:

Didactiek cultuureducatie; Liberal arts; Bildung; Core curriculum

Lectoraatsopdracht of missie:

Het lectoraat doet ontwerpgericht onderzoek op het gebied cultuureducatie, en werkt aan een doorlopende leerlijn kunstvakonderwijs als kerncurriculum van het primair, secundair, en tertiair onderwijs. Kunsten maken daarbij onderdeel uit van de liberal education zoals geformuleerd in eigentijdse bildungsprogramma's. Kunst, als onderdeel van cultuuronderwijs, wordt beschouwd als een elementaire beschavingsfactor; een noodzakelijk 21e eeuwse complement bij iedere vorm van professionele educatie. Het lectoraat heeft als belangrijke stakeholders de educatieve faculteiten van de Hogeschool Utrecht en de Hogeschool Windesheim.

Lectoraatsbeschrijving

Het lectoraat gaat uit van 4 belangrijke onderzoekslijnen :

Core Curriculum program: dit betreft onderzoeksprojecten die bijdragen aan het ontwikkelen van lesinhouden in de sfeer van bildung, liberal arts, 21st Century Skills, in diverse educatieve omgevingen.
 Craftsman program : dit betreft onderzoeksprojecten die bijdragen aan het professionaliseren van docenten in de kunstvakken binnen kunst- en cultuuronderwijs als onderdeel van Bildungs Programma's.
 Art-Based Learning program : dit betreft onderzoeksprojecten die bijdragen aan het ontwikkelen van methoden van lesgeven praktisch toepasbaar, overdraagbaar, en aantrekkelijk binnen verschillende vormen van liberal education.

Studio-Design Program : dit betreft onderzoeksprojecten die bijdragen aan het ontwikkelen van een van een 21e eeuwse educatieve omgeving waarin creativiteit, als belangrijkste 21st century skill centraal staat .

Typen onderzoek en gebruikte onderzoeksmethoden:

Belangrijke projecten die op dit moment plaatsvinden zijn :

In het kader van het core curriculum program o.m. : "Aandacht voor Bildung" in opdracht van o.m. de faculteit educatie van de Hogeschool Utrecht en de Hogeschool Windesheim.

In het kader van het Craftsman program o.m. : " De Creatieve Professional" een ontwerpgericht onderzoek in opdracht van de SPH Windesheim.

In het kader van Art-Based Learning o.m. : "Het belang van de kunsten in de opleiding Theologie en Levensbeschouwing" , in opdracht van de opleiding theologie en levensbeschouwing van de Hogeschool Windesheim.

In het kader van het Studio-Design Program o.m. : "D21 – een evaluatief en ontwerpgericht onderzoek naar het belang van cultuureducatie in het primair onderwijs" in opdracht van het fonds voor cultuurparticipatie.

Leden kenniskring:

- Dr. Jos Kleemans
- Drs. Hanke Drop
- Drs. Bruno Oldenboom
- Drs. Mieke Steenhuis
- Drs. Harbert Booij
- Drs. Hans Petersen
- Olga Potters
- Dick Kleingeld

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

J. Lutters, In de schaduw van het kunstwerk: art based learning in de praktijk (garant 2012).

J. Lutters, U21: Creativiteit als Noodzaak (Windesheim 2013).

Samenwerkingspartners:

- Hogeschool Windesheim
- Hogeschool Utrecht
- Alanus University, Bonn/ Alfter
- Bernard Lievegoed University, Driebergen/ Arnhem
- ARTEZ, Instituut voor de Kunsten, Arnhem/ Zwolle/ Enschede

Relevante nevenfuncties lector:

- Lector Kunsteducatie ArtEZ, Institute of the Arts, Arnhem
- Rector Bernard Lievegoed University, Driebergen - Zeist

Contactgegevens:

Dr. Jeroen Lutters
 postadres: Windesheim, Postbus 10090
 8000 GB Zwolle
 email: j.h.r.lutters@gmail.com
 telefoonnr: 06-22734608

Website of webpage lectoraat:

[http://www.windesheim.nl/onderzoek/
onderzoeksthemas/educatie/didactiek-en-inhoud-van-
de-kunstvakken/](http://www.windesheim.nl/onderzoek/onderzoeksthemas/educatie/didactiek-en-inhoud-van-de-kunstvakken/)

Kunst & Economie

→ ArtEZ, DAE, HKU, Inholland, HR

Domeinbeschrijving Kunst en Economie

Tags:

Kunst, Economie, Ondernemerschap, Creativiteit.

Lectoraten die onder dit domein vallen:

- Strategic Creativity, Design Academy, Dr. Bas Raijmakers
- Creative Economy, HKU, Prof. Dr. Dany Jacobs
- Creative Business, HR, Prof. Dr. Paul Rutten
- Media, Cultuur & Burgerschap, Inholland, Dr. Koos Zwaan, associate lector
- Kunst, Cultuur en Economie, ArtEZ, vacature

Domeinbeschrijving:

De lectoraten binnen dit domein verrichten onderzoek dat zich bevindt op het snijvlak van creatieve processen en business modellen in de creatieve industrie.

Belangrijke onderzoeksvelden binnen dit domein beslaan onderwerpen als bestaande verdienmodellen en veranderingen in deze verdienmodellen, het spanningsveld tussen creativiteit en commercialiteit, de rol van creativiteit binnen innovatieprocessen en op welke manier creativiteit een toegevoegde economische, maar ook maatschappelijke waarde kan leveren. Ook wordt er onderzoek verricht naar de manier hoe de creatieve sector zich verhoudt tot andere economische sectoren en welke samenwerkingsverbanden hier mogelijk zijn. Hierbij bestaat speciale aandacht voor sociale innovatie en de meer strategische rol die creatieve beroepsgroepen kunnen. Tot slot is ook onderzoek ten behoeve van beleidsontwikkeling een belangrijk aandachtspunt.

Hebben de lectoraten binnen dit domein een gezamenlijke doelstelling?

De individuele invalshoeken van de verschillende lectoraten binnen dit domein zijn erg divers en is er geen sprake van een breed gedragen gezamenlijke doelstelling. Wel is het evident dat alle betrokken lectoraten elkaar aanvullen aangezien zij allen onderzoek doen naar de creatieve industrie als economische sector en naar de waardecreatie die in deze sector plaatsvindt. De nadruk daarbij ligt op de economische waardecreatie en de ontwikkelingen daarbinnen maar er is ook aandacht voor maatschappelijke waardecreatie. Een verdere overeenkomst met betrekking tot de onderzoeksagenda blijkt uit de vaststelling dat het merendeel van de lectoraten een focus heeft in het onderzoek naar de business- en verdienmodellen binnen de creatieve sector.

Is er een samenwerking tussen de lectoraten binnen dit domein?

Geen structurele samenwerking, wel op incidentele basis kennisuitwisseling.

Wat zou (een samenwerking tussen de lectoraten van) dit domein kunnen betekenen voor Nederland?

Bundeling van kennis en kruisbestuiving van expertise zou nuttige nieuwe inzichten kunnen opleveren over de economische waarde van de verschillende creatieve subsectoren.

Wat zou (een samenwerking tussen de lectoraten van) dit domein kunnen betekenen voor het buitenland?

Dit domein zou strategische adviezen kunnen geven met betrekking tot de economische waarde en de veranderingen in de business modellen van de Nederlandse creatieve sector en hiermee de positie van

Kunst & Economie

ArtEZ, DAE, HKU, Inholland, HR

de Nederlandse creatieve industrie binnen de wereldeconomie versterken.

Contactgegevens van dit domein

dr. Koos Zwaan
Associate Lector Media, Cultuur en Burgerschap,
Inholland
postadres: Postbus 261
1110 AG Diemen
Tel: 020 - 495 11 11 (algemeen nummer)
Koos.Zwaan@inholland.nl

ArtEZ

Kunst, cultuur & economie

Tags:

Innovatie; Creatieve economie; Crossovers;
Bedrijfsmodellen; Dubbel succescriterium

Lectoraatsopdracht of missie:

Creatieven (professioneel) ondernemender maken en ondernemers uit andere sectoren meer open voor de kansen van de creatieve economie, en zodoende meer creatieve crossovers tot stand brengen tussen creatieve en andere sectoren. Verder proberen we door ons onderzoek ook bij te dragen aan beleidsontwikkeling op dit terrein.

Lectoraatsbeschrijving:

Het lectoraat Kunst, Cultuur & Economie (K,C&E) werd in september 2007 geïnitieerd door de hogescholen ArtEZ en HAN en Gemeente Arnhem vanuit de wens om – in het kader van de discussies over de creatieve economie – de economische betekenis van kunst en cultuur voor Arnhem en de regio en daarbij de interactie tussen ArtEZ en HAN te vergroten. Onlangs heeft de HAN aangegeven zich omwille van strategische redenen uit dit lectoraat te willen terugtrekken. Het lectoraat is dus bezig met een herpositionering. Waar mede onder invloed van de gemeente Arnhem in de aanvangsjaren het thema creatieve stad veel aandacht kreeg (ondermeer in het kader van het Europees Organza-project over middelgrote creatieve steden in Europa) is gaandeweg het accent verlegd naar crossovers met andere sectoren en verdienmodellen van creatieve ondernemers. In dat kader heeft het lectoraat het concept 'dubbel succescriterium' ontwikkeld. Naast creatieve reputatie moeten creatieve ondernemers een werkbaar verdienmodel ontwikkelen; vermeden moet worden dat het ene ten koste van het andere gaat.

Typen onderzoek en gebruikte onderzoeksmethoden:

Het onderzoek van K,C&E is ondergebracht bij het kenniscentrum ARCCI (ArtEZ Centrum voor Creatieve Economie & Innovatie) waarvan ook het lectoraat Modevormgeving deel uit maakt. ARCCI initieert eigen onderzoek en participeert in regionale en internationale samenwerkingsprojecten. Het gaat vooral om case-

onderzoek, maar ook statistisch onderzoek (bijv. naar de mate van creativiteit van de Nederlandse economie of de omvang van de creatieve sector in Gelderland); daarnaast (of in het verlengde van het voorgaande) beleidsadviesing.

Leden kenniskring:

- lector: vacature
- programmaleiding: drs. Jeroen van den Eijnde
- Drs. Tamara Rookus

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

Ongeveer een veertigtal lezingen per jaar, vooral door Dany Jacobs, maar ook door Roy van Dalm (tot begin 2013 lid van de kenniskring), Jeroen van den Eijnde, Tom Lamers, Tamara Rookus en Hendrik Snijders (lid tot september 2013).

Belangrijkste publicaties (daarnaast nog veel kleinere artikelen, columns en boekbesprekingen van de verschillende kenniskringleden):

2012

- Ernes, A. & Ton Lamers, 'De begrippen overeenkomst, partij en derde in het civiele recht', *Ars Aequi*, januari 2012.
- Jacobs, Dany, 'Darwin en de bedrijfskunde', *Holland Management Review*, 2012, nr 141, jan.-feb. 2012, p. 8-16.
- Jacobs, Dany, 'Slim industriebeleid' in *Jaarboek 2012 Koninklijke Vereniging voor de Staatshuishoudkunde*, Den Haag, Sdu, p. 197-202.
- Jacobs, Dany & Hendrik Snijders, 'The Innovation Decathlon: Ten Commandments for Successful Innovation', *GSTF Journal on Business Review*, October 2012, (2) 2, p. 174-179.
- Jacobs, Dany, 'Creatief ondernemerschap en het dubbel succescriterium', *Holland Management Review*, 146, nov.-dec. 2012, p. 37-42.
- Lamers, Ton, *Opdracht lastgeving en bemiddeling*, Zutphen: Paris januari 2012
- Lentjes, Ewan & Dany Jacobs (eds.), *Organza. Crossing borders for creativity. Creative cities learning from each other*, Arnhem, 111p.

2013

- Jacobs, Dany, 'Een co-evolutionair perspectief op het dubbel succescriterium', *Holland Management Review*, 147, jan.-feb. 2013, p. 52-59.
- Jacobs, Dany, 'Creatief ondernemerschap en het dubbel succescriterium', *HAN Business Publications*, 10, juni 2013, p. 81-102.
- Jacobs, Dany, 'Doorgroei als slimme veroveraars' in Robert Kok, Hans Lekkerkerk & Patrick Vermeulen (eds.), *Versterking van innovatie. Liber amicorum voor Ben Dankbaar*, 2013, Den Haag: Boom Lemma, p. 239
- Jacobs, Dany, Evert-Jan Velzing, 'Sectorspecifiek beleid. Backing Winners' in Ben Dankbaar & Theo van den Berg (red.), *Samen Toekomst Maken met Techniek*, 2013, Stichting Industriebeleid en Communicatie, p. 28-44.
- Jacobs, Dany, 'De kansen van de creatieve economie' in Ben Dankbaar & Theo van den Berg (red.), *Samen Toekomst Maken met Techniek*, 2013, Stichting Industriebeleid en Communicatie, p. 123-134.
- Jacobs, Dany, 'Tricksters bij de politie? Natuurlijk!' in *De toekomst begint vandaag. Deel 2*, 2013, Directie HRM Politie, p. 125-130.
- Lamers, Ton & Rebecca Nagel, *Musiconomie*, Bussum: Coutinho 2013 (4e druk, geheel gereviseerd).

Kunst & Economie

ArtEZ, DAE, HKU, Inholland, HR

- Snijders, Hendrik, Op zoek naar de creatieve kracht van Gelderland, Arnhem: ARCCI: 49 p.
- Snijders, Hendrik & Dany Jacobs, Clusters en niches, 2013, Den Haag, Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, Webpublicatie nr. 76, 75 p. (http://www.wrr.nl/fileadmin/nl/publicaties/PDF-webpublicaties/2013-11-04__76_Clusters_en_niches.pdf).

2014

- Jacobs, Dany, The Cultural Side of Innovation. Adding Values, New York: Routledge, 214 p.

Samenwerkingspartners:

- Gemeente Arnhem
- Provincie Gelderland
- BNO Beroepsorganisatie Nederlandse ontwerpers
- Modint
- Cultuur-Ondernemen
- Design Management Network
- Prensela / Het Nieuwe Instituut
- Federatie Dutch Creative Industries
- Stichting Management Studies
- Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid
- Agentschap NL
- Syntens
- Universiteit van Amsterdam
- Radboud Universiteit Nijmegen
- Rotterdam School of Management
- In het kader van het Europese Organzaproject (2010-2012): Gemeente Arnhem, Treviso Tecnologia, Nottingham Trent University, Design Vlaanderen, WFB Wirtschaftsförderung Bremen, Centrocot & KvK Varese, Universitatea Tehnica Gheorghe Asachi & gemeente Iasi, Technicka Univerzita v Kosiciach & gemeente Presov, Centro Europeo de Empresas e Innovación de Navarra.
- In het kader van OMOS-project (RAAK-MKB 2010-2012) Ontwerp-Platform Arnhem, Syntens en een tiental ontwerpers/ontwerpbureaus.

Contactgegevens lector:

Jeroen van den Eijnde
 j.vandeneijnde@artez.nl
 06 44838014
 postadres: ArtEZ, Postbus 49, 6800 AA Arnhem

Website of webpage lectoraat:

www.arcci.nl

Design Academy Eindhoven

Strategic Creativity

Tags:

Design Research, Product Service Systems, Service Design, Co-design, CRISP, Health, Care, Addiction, Elderly, Mobility, Tools, Games

Lectoraatsopdracht of missie:

At the lectoraat (UK: Readership, US: Professorship) in Strategic Creativity we explore how design and creativity can play a strategic role in society and the economy in general, and in service innovation in particular. We do this with a 'thinking through making' approach where design and reflection go hand in hand. This Readership is a proud partner in CRISP, a Dutch national research programme in which Design Academy Eindhoven co-operates with the Technical Universities of Delft, Eindhoven and Twente, both Universities of Amsterdam and 60 companies and organisations in the creative industries or service delivery. The main goal of the Readership Strategic Creativity is to develop a type of knowledge and knowledge production that fits well with DAE's capabilities e.g. making and thinking as well as ambitions to explore new roles for designers in economy and society. This should

DAE: Strategic Creativity

Social Fabric - Michelle Baggerman
 The world of crafts is rich in meaning and depth because of the very social character of crafts and their firm rooting in culture and society. To give similar meaning to smart textiles we can learn from craftspeople about how they share and evolve their practice. Social Fabric shows how the mostly technology-focussed field of smart textiles can become more human-focussed by making a connection to social practices in crafts.

Kunst & Economie

ArtEZ, DAE, HKU, Inholland, HR

help to expand and strengthen DAE's profile as a knowledge institute that also produces academic knowledge.

The main research question the Readership aims to answer is: How can we create knowledge that enables creativity to play a more strategic role in service innovation for society and the economy, through putting "doing design" at the centre point of doing research?

Making is a very important focus and skill at DAE, but thinking to the level of (academic) knowledge production is compared to the making yet underdeveloped. At the Technical Universities participating in CRISP the balance seems to tip the other way. This positions DAE well to develop knowledge using a thinking through making/"Doing Design" approach to create (academic) knowledge. Through this DAE can create a distinct identity and role for itself in the academic as well as the design community, based on the idea of exploring new roles for designers in economy and society.

Lectoraatsbeschrijving:

The readership in Strategic Creativity is headed by dr. Bas Raijmakers PhD (RCA) as lector (UK: Reader, US: Professor) and drs. Danielle Arets as associate lector. During the 4 year CRISP programme, 11 Research Associates each take up a one-year research position in the Strategic Creativity readership. These Research Associate positions are open to Design Academy alumni only, who collaborate with departments in the academy as well as CRISP partners from academia and industry.

Results of the CRISP programme will be used within the educational programme of the Design Academy and participating universities, but also be disseminated through public debates, conferences and workshops. Because the process of developing new knowledge strategies is interesting in itself, this online blog will frequently publish interesting outcomes. You can subscribe to our RSS feeds if you want to stay up to date with what we are doing.

The CRISP programme as a whole has a total budget of 20 million Euros in 4 years, financed by the Dutch government and the participating institutions and companies. It is highly ambitious in creating new bridges between the creative industries and the Dutch economy and society. The ultimate goal of CRISP is to make the Dutch economy and society stronger by making them more creative.

Typen onderzoek en gebruikte onderzoeksmethoden:

The Research Associate projects, 11 in total, serve as case-studies for an overarching project run by Bas Raijmakers and Danielle Arets. In this metaproject we reflect on the case-studies. The results we aim for with this project are communication tools for creative industries in the first place, and Dutch industry and societal organisations secondly.

The thinking-through-making approach we aspire is based on for instance quick iterations, mixing research and design, early prototyping, empathic research and

visual narratives. We engage in a continuous literature study to keep up with what others are doing in these areas.

Leden kenniskring:

- Bas Raijmakers (lector Strategic Creativity),
- David Hamers (lector City and Countryside),
- Joost Grootens (hoofd Information Design Master),
- Danielle Arets (associate lector Strategic Creativity),
- Liesbeth Fit (hoofd afdeling Lab, Bachelors),
- Irene Fortuyn (hoofd afdeling Man and Leisure, Bachelors),
- Judith Konz (programma manager Masters).

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

- Raijmakers, B. (2002), Usability tests ist ein Mittel, kein Ziel (Usability testing is a means, not a goal), in "Usability - Nutzerfreundliches Web-Design" by Markus Beier and Vittoria von Gizicky (eds.), Springer-Verlag Berlin Heidelberg. (German text)
- Raijmakers, B. (2002), Das Einkaufsvergnügen bei Bol.com (Shopping pleasure at Bol.com), in "Usability - Nutzerfreundliches Web-Design" by Markus Beier and Vittoria von Gizicky (eds.), Springer-Verlag Berlin Heidelberg. (German text)
- Raijmakers, B. (2003), Usability research, in "Webontwerp" in the series "Monografieën over vormgeving", [Z]OO / Vd Eindhoven. (Dutch text)
- Vogiazou, Y., Raijmakers, B. (2005), CitiTag: Designing for the emergence of spontaneous social play in a mixed reality game, in The sagas_sagasnet_reader: developing interactive narrative content, edited by Brunhild Bushoff. Hightext Verlag, Munich.
- Vogiazou, Y., Raijmakers, B., Geelhoed, E., Reid, J. and Eisenstadt, M. (2006). Design for emergence: experiments with a mixed reality urban playground game, in Personal and Ubiquitous Computing, Springer, London.
- Raijmakers, B., Gaver, W.W., Bishay, J. (2006), Design Documentaries: Inspiring Design Research Through Documentary Film. In: Proceedings of the Designing Interactive Systems conference 2006. ACM press.
- Raijmakers, B. (2007). Design Documentaries. Unpublished PhD thesis, available at www.designdocumentaries.com.
- Raijmakers, B. (2007). Design documentaries, in: 'Rich Viz! Inspiring design teams with rich vizualizations', Pieter Jan Stappers et al. (eds.), StudioLab Press, Delft University of Technology.
- March, W. and Raijmakers, B. (2008), Designing in the Street. In: Proceedings of the Design Research Society conference 'Undisciplined!', Sheffield 2008.
- Van Dijk, G., Raijmakers, B., et. al. (2008). Open Innovation with a Service Design Approach, presented at International Service Design conference, Amsterdam.
- Raijmakers, B. and Sommerwerk, A. (2009). How Sticky Research Drives Service Design Thinking, In: Touchpoint, international service design network, Cologne.
- Van Dijk, G., Raijmakers, B., et. al. (2009). Designing Empathic Conversations for Inclusive Design Facilitation. Proceedings of Include09, Royal College of Art, London.
- Van Dijk, G., Raijmakers, B., Kelly, L. (2010). This is a Toolbox - not a Manual. In: This is Service Design Thinking , Marc Stickdorn and Jakob Schneider (eds.). BIS Publishers, Amsterdam.
- Raijmakers, B., Thompson, M., Van de Garde-Perik, E. (2012). New goals for design, new roles for designers? In: Proceedings of Cumulus conference 2012, Helsinki.

Kunst & Economie

ArtEZ, DAE, HKU, Inholland, HR

- Van Dijk, G., Raijmakers, B., Gough K. (2012) From Field Stories to Strategic Design. In: Touchpoint vol. 4 issue 3. International Service Design Network, Cologne.
- Raijmakers, B. (2013). Don't you design chairs anymore? In: CRISP magazine Vol. 1 #1. CRISP, Delft.
- Raijmakers, B. (2013). Innovative knowledge should fly! In: CRISP magazine Vol. 1 #1. CRISP, Delft.
- Van Dijk, G., Raijmakers, B., Mizuno, D. (2013). Belonging & Belongings: Design Research Through Visual Explorations. In: Proceedings of IASDR conference 2013, Tokyo.
- Camara Leret, S. And Raijmakers, B. (2013). The in-between: an experimental venture into the position of the designer. In: Proceedings of NorDes 2013, Copenhagen.
- Raijmakers, B. (forthcoming in 2014). Service Design Thinking as an approach to set up an innovation studio in health care. In: Proceedings Design for Health conference 2013, Sheffield.
- Social Fabric, Michelle Baggerman
- The Play is the thing, Jonathan Wray
- What Remains, Alessia Cadamuro

Magazines:

- CRISP #1 Magazine: Don't you design chairs anymore?
- CRISP #2 Magazine: Value Matters

Samenwerkingspartners:

This Readership is a proud partner in CRISP, a Dutch national research programme in which Design Academy Eindhoven co-operates with the Technical Universities of Delft, Eindhoven and Twente, both Universities of Amsterdam and 60 companies and organisations in the creative industries or service delivery.

Relevante nevenfuncties lector:

Bas Raijmakers is creative director at STBY. Founded in 2003, STBY was one of the first agencies to conduct design research projects based on the service design philosophy.

Contactgegevens lector:

Dr. Bas Raijmakers & associate lector drs. Danielle Arets
 postadres: Design Academy Eindhoven
 PO BOX 2125
 5600 CC Eindhoven
 email: Bas.Raijmakers@designacademy.nl
Danielle.Arets@designacademy.nl
 telefoonnr: 040-2393939

Website of webpage lectoraat:

<http://www.designacademy.nl/Research/StrategicCreativity.aspx>

HKU

Creatieve Economie

Tags:

Creatieve economie, crossovers, bedrijfs- en verdienmodellen, cultureel en creatief

ondernemerschap, groeiende creatieve ondernemingen, artistieke interventies.

Lectoraatsopdracht of missie:

Productieve creativiteit. Als lectoraat willen we ertoe bijdragen dat creatieve en culturele ondernemers meer dan nu het geval is cultureel-creatief én economisch slagen. Daartoe onderzoeken we vernieuwing van bedrijfs- en verdienmodellen van de meer ambitieuze ondernemers en bekijken ook hoe ze in netwerkverband opereren. Daarnaast onderzoeken we wat de noodzakelijke competenties zijn van creatieven in de brede zin van het woord en artiesten in de meer beperkte zin en eventueel hun makelaars om samenwerkingsverbanden (crossovers) met professionals uit andere sectoren te doen slagen. Dit onderzoek zal leiden tot inspirerende publicaties waarmee we zowel de opleidingen, de beroepspraktijk als het beleid van nieuwe inzichten voorzien.

Lectoraatsbeschrijving:

Het nieuwe lectoraat Creatieve Economie is de opvolger van het baanbrekende lectoraat Kunst en Economie dat onder leiding van Giep Hagoort gefunctioneerd heeft van 2000 tot 2013. Belangrijke inzichten die in deze periode ontstaan zijn, worden natuurlijk meegenomen in het nieuwe lectoraat, maar de naamgeving geeft aan dat er nieuwe accenten worden gelegd.

De titel is nu 'Creatieve Economie' in plaats van 'Kunst en Economie'. Een belangrijke paradox in de creatieve economie is dat enerzijds steeds meer wordt erkend dat we in de nationale en internationale concurrent met nieuwe, creatieve product- en dienstenconcepten het verschil moeten maken, terwijl anderzijds de bijdrage van creatieven financieel onder druk staat. Soms wordt zelfs verwacht dat deze voor niets werken. Daarmee is 'valorisatie' van creatief werk de voorbije tijd in toenemende mate op de agenda komen te staan. In dit kader willen we zowel de processen als producten van crossoverprojecten tussen de creatieve en andere sectoren onderzoeken. Wat is er voor nodig om deze projecten te doen slagen en hoe zien de daarmee verbonden bedrijfs- en verdienmodellen van creatieven eruit? Bij crossoverprojecten willen we daarbij ook inzoomen op 'artistieke interventies' waarbij creatieven niet zozeer omwille van hun professionele competenties dan wel hun vermeende aparte creatieve vermogen worden ingezet. Zijn hierbij andere vaardigheden noodzakelijk dan bij 'normale' crossoverprojecten? Bij de nieuwe bedrijfs- en verdienmodellen zullen we in het bijzonder kijken naar (a) de net iets grotere creatieve ondernemingen: wat onderscheidt deze van de rest? en (b) naar samenwerkingsverbanden van zzp'ers: hoe komen die tot stand en hoe functioneren ze? Tenslotte hebben we bijzondere aandacht voor de 'achterkant' van de bedrijfsmodellen: de distributiekanaalen en de verbindingen met klanten. Uit ervaring weten we dat hier meestal de zwakte zit. Wat verhindert creatieven hierin meer van hun creativiteit te investeren?

Typen onderzoek en gebruikte onderzoeksmethoden:

Case-onderzoek is een veel gebruikte methode, maar we sluiten meer grootschalige, kwantitatieve

Kunst & Economie

ArtEZ, DAE, HKU, Inholland, HR

onderzoeksmethodes zeker niet uit. Het is immers zeker onze ambitie te kunnen generaliseren en uit een veelvoud van cases ook verschillende categorieën te kunnen distilleren.

Leden kenniskring:

Lector: prof.dr. Dany Jacobs
Verdere leden: dr. Johan Kolsteeg, dr. Marco Mossinkoff, drs. Vera de Jong, drs. Ruben Jacobs, drs. Paul van Amerom, drs. Nynke Winkler Prins.

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

Het lectoraat is in deze vorm gestart per juni 2014.

Recente publicaties van lector Dany Jacobs:

- The Cultural Side of Innovation. Adding Values, 2014, Routledge, New York,
- 'Creatief ondernemerschap en het dubbel succes criterium', Holland Management Review, 146, nov.-dec. 2012, p. 37-42.
- 'Een co-evolutionair perspectief op het dubbel succes criterium', Holland Management Review, 147, jan.-feb. 2013, p. 52-59.
- 'De belofte van designdenken', Holland Management Review, 154, maart-april 2014, p. 66-73.
- 'Designdenken versus praktijkgericht onderzoek', Holland Management Review, 155, mei-juni, p. 47-56.

Belangrijke recente publicaties, voortgekomen uit de vorige lectoraatsperiode en kenniskring:

- Hagoort, Giep (2013) Giepswerk. Verzameld werk van Giep Hagoort, Amsterdam: Amsterdam Management Press, 2 delen, 1185 p.
- Hagoort, Giep & René Kooyman (ed.) (2009) Creative Industries. Colourful fabric in multiple dimensions, Delft: Eburon, 224 p.
- Hagoort, Giep, Annefloor Oostinjen, Marijn van Thiel, Jane Szita, Daniëlle Arets (eds.) (2008) Hello Creative World. Entrepreneurship in Arts Education, Utrecht: HKU, 144 p.
- Hagoort, Giep, Aukje Thomassen & René Kooyman (ed.) (2012) On the Entrepreneurial Principles of the Cultural and Creative Industries, Delft: Eburon, 191 p.
- HKU (2010) The Entrepreneurial Dimension of the Cultural and Creative Industries, Utrecht: HKU, 236 p.
- Kolsteeg, Johan (2013). Situated Cultural Entrepreneurship. www.artivate.org.
- Kolsteeg, Johan (2014) Shifting Gear, Delft: Eburon, 208 p.
- Schramme, Annick, René Kooyman (ed.), Giep Hagoort (2014) Beyond Frames. Dynamics between the creative industries, knowledge institutions and the urban context, Delft: Eburon, 263 p.

Relevante nevenfuncties lector:

Bijzonder hoogleraar Industriële Ontwikkeling en Innovatiebeleid Universiteit van Amsterdam.

Contactgegevens lector:

Prof. Dr. Dany Jacobs
Lector Creatieve Economie

postadres: HKU, Kunst & Economie, Lange Viestraat 2, 3500 BM Utrecht
dany.jacobs@hku.nl

Website of webpage lectoraat:

<http://www.hku.nl/web/Onderzoek/Lectoraten/CreativeEconomy.htm>

Inholland

Media, Cultuur & Burgerschap

Tags:

Publieksonderzoek; Business modellen; Participant design; Media; Cultuur

Lectoraatsopdracht of missie:

Het lectoraat MCB richt zich op processen van beeld en meningsvorming ten behoeve van productontwikkeling en evaluatie in en van de creatieve industrie. Er is op dit moment met name aandacht voor de media en voor de podiumkunsten. In alle onderzoek wordt gebruik gemaakt van 'civic research' al dan van participant design onderzoek: onderzoeksmethoden waarbij betrokkenen en belanghebbenden een duidelijke rol hebben; vaak met, voor en door de specifieke groepen waarin de opdrachtgever geïnteresseerd is.

Lectoraatsbeschrijving:

We vormen voortdurend meningen. Het kunnen uitwisselen en bediscussieren van die meningen is van cruciaal belang in een democratie. Het lectoraat Media, Cultuur & Burgerschap houdt zich bezig met hoe meningen gevormd worden over zaken zoals contact met de overheid, de multiculturele samenleving en goede zorg.

Voor het lectoraat zijn publieke en populaire mediacultuur belangrijke domeinen. Burgers, media, overheid en bedrijfsleven spelen allemaal een rol. Die rollen zijn verschillend en leggen ieder een ander gewicht in de 'publieke arena'. Een belangrijke vraag is daarom of alledaagse publieke meningsvorming ook wordt gehoord in het publiek debat. De beeldvorming en de rol van de vier genoemde partijen staat centraal.

Het onderzoek van het lectoraat richt zich niet alleen op burgers en groepen in de samenleving, maar ook op de overheid en het bedrijfsleven. Helder inzicht in de verknoping van beeld- en meningsvorming en in de nieuwe verhouding tussen mediaprofessionals en publieken, maakt communicatiestrategieën reflexiever en sterker.

Binnen de hogeschool werkt het lectoraat samen met de opleidingen van de Music Academy, Communicatie, Media Entertainment Management en International Business Innovation Studies. Binnen de regio Amsterdam neemt het lectoraat deel in het Amsterdam Creative Industries Network.

Kunst & Economie

ArtEZ, DAE, HKU, Inholland, HR

Typen onderzoek en gebruikte

onderzoeksmethoden:

Participant design onderzoek: onderzoeksmethoden waarbij betrokkenen en belanghebbenden een duidelijke rol hebben; vaak met, voor en door de specifieke groepen waarin de opdrachtgever geïnteresseerd is.

Leden kenniskring:

- Dr. Joke Hermes (lector)
- Dr. Koos Zwaan (associate lector)
- Drs. Karel Koch (associate lector)

- Drs. Skylla Janssen
- Ing. Pauline Borghuis
- Christa de Graaf
- Laura Bouwmeester
- Nicolette Bakhuisen
- Sabine de Lat

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

1. RAAK: Podium voor de Podiumdirecteuren: Onderzoeksproject ism NVPF en VSCD (brancheorganisaties op het gebied van podiumkunsten) opgeleverd met rapport, website (www.podiumpower.nl) en 3 artikelen in het tijdschrift *Vrijtijdstudies*.
2. EFRO-project: creatieve industrie in Haarlem en omstreken, opgeleverd met rapport: Janssen, S., Hermes, J., Zwaan, K., Ondernemers tegen wil en dank. Kansen en belemmeringen in de creatieve industrie & de rol van netwerken. Eindrapportage deelprojecten Het Creatieve Onderzoek Centrum. EFRO project Nieuwe energie op de creatieve as 2009-2012 (september 2012)
3. Samenwerkingsproject met 2 lectoren beeldende kunst, rapport over beroepspraktijk beeldend kunstenaar: Winkel, Camiel van, Pascal Gielen en Koos Zwaan (2012) *De hybride kunstenaar. De organisatie van de artistieke praktijk in het postindustriële tijdperk*. Expertisecentrum Kunst en Vormgeving, AKV/St. Joost (Avans Hogeschool).

Publicaties:

- Kreek de, Mike & Hermes, Joke (2011), 'Grootstedelijk burgerschap - digitaal' in Van de maakbare naar de lerende stad, red. Walraven, Guido & Pen, Cees-Jan, Antwerpen - Apeldoorn: Garant, p. 85-93.
- Hermes, Joke en Maarten Reesink (red.) *Televiestudies*. Den Haag: Boom/Lemma, Hermes, Joke (2011) 'Deel I. Televiestudies in theorie' in Hermes, Joke en Maarten Reesink (red.) (2011) *Televiestudies*. Den Haag: Boom/Lemma, pp. 17-105
- Hermes, Joke (2011) 'Hoofdstuk 9. Kindertelevisie: cultureel burgerschap in crossmediale context' in Hermes, Joke en Maarten Reesink (red.) (2011) *Televiestudies*. Den Haag: Boom/Lemma, pp. 189-201
- Borghuis, P., Graaf, C. de, Hermes, J., Digital storytelling in sex education. Avoiding the pitfalls of building a 'haram' website.
- Hermes, Joke (2011) Koloniale metaforen in WK voetbal. Een reactie. In *Magazine Vrijtijdsstudies (VTS)* januari
- Hermes, J. (2012) 'Beyond Consumerism' in Jukka Pietsioninen (ed) *Russian magazines*
- Alasuutari, Pertti, Ann Gray and Joke Hermes (2012) 'The think-tank of American cultural studies' in *European Journal of Cultural Studies* 15 (3), pp. 251-253. (Introduction to special issue).

- Lam, Peter 't (2012) *Impressions of European Integration. A comparative analysis of the impact of EU news in European newspapers on European audiences*. Proefschrift Vrije Universiteit Amsterdam.
- Zwaan, Koos & de Bruin, Joost (2012, eds.) *Adapting Idols: Authenticity, Identity and Performance in a Global Television Format*. Farnham: Ashgate.
- Hermes, J. (2012) 'Caught. Critical versus everyday perspectives on television' in Jan Teurlings and Marijke de Valck (eds) *The ends of television*. Amsterdam: AUP Press
- Hermes, Joke (2012) 'The scary promise of technology. Developing new forms of audience research' in Göran Bolin (ed) *Technocultures. The shaping of culture in media and society*. London: Routledge, pp. 189-201
- Hermes, Joke en Garjan Sterk (2012) Hoofdstuk 7: Mediagebruikers in Hermes, Joke, Pauline Naber en Arjan Dieleman (2012) *Leefwerelden van Jongeren*. Bussum: Coutinho, pp. 173-192
- Janssen, Skylla en Joke Hermes (2012) Hoofdstuk 8: Digitale leefwerelden in Hermes, Joke, Pauline Naber en Arjan Dieleman (2012,) *Leefwerelden van Jongeren*. Bussum: Coutinho, pp. 193-212
- Sterk, Garjan en Koos Zwaan (2012) Hoofdstuk 9: Jongeren in de media in Hermes, Joke, Pauline Naber en Arjan Dieleman (2012) *Leefwerelden van Jongeren*. Bussum: Coutinho, pp. 213-232
- Peter Dahlgren and Joke Hermes (2013) 'The Democratic Horizons of the Museum: Citizenship and Culture', in Andrea Witcomb and Kylie Message (eds) *International Handbook of Museum Studies*. Oxford: Blackwell
- de Bruine, A. & Zwaan, K. (2013). Clickende Clubbers, Twittermeisjes en Actieve vogels: De meerwaarde van sociale media in poppodiummarketing. *Vrijtijdstudies* (31)4: 7-23.
- Hermes, J. & Borghuis, P. (2013). Publiek 2.0. Onderzoek naar sociale mediamogelijkheden podiummarketing. *Vrijtijdstudies* (31)4: 25-40.
- Hermes, Joke (2013) Caught. Critical versus everyday perspectives on television. In Marijke de Valck and Jan Teurlings (eds) *After the Break. Television theory today*. Amsterdam: AUP, pp. 35-49.
- Duits, L., Zwaan, K. & Reijnders, S. (2014, eds.). *The Ashgate Research Companion to Fan Cultures*. Farnham: Ashgate.

Samenwerkingspartners:

- VNPF
- VSCD
- Buma Cultuur
- Marokko Media
- Amsterdam Creative Industries Centre of Expertise (HvA & AHK)
- Practoraat Sociale Media
- Eurosonic Noorderslag

Relevante nevenfuncties lector:

- Bestuurslid Netwerk 023 (Karel Koch)
- Lid van iMMovator (Karel Koch)
- Lid Programmacommissie Digivaardig (ECP) (Joke Hermes)
- Bestuurslid IASPM Benelux (International Association for the Study of Popular Music) (Koos Zwaan)
- Co-editor *European Journal of Cultural Studies* (Joke Hermes)
- Editorial board @IASPM journal (Koos Zwaan)

Contactgegevens lector:

Dr. Koos Zwaan

Kunst & Economie

ArtEZ, DAE, HKU, Inholland, HR

Associate Lector Media, Cultuur en Burgerschap,
Inholland
postadres: Postbus 261
1110 AG Diemen
Tel: 020 - 495 11 11 (algemeen nummer)
Koos.Zwaan@inholland.nl

Website of webpage lectoraat:
<http://www.inholland.nl/mediacultuurenburgerschap>

Willem de Kooning Academie, Hogeschool Rotterdam

Creative Business

Tags:

Creative industrie, kunst, ondernemerschap, innovatie, creatieve economie

Lectoraatsopdracht of missie:

Het lectoraat Creative Business van het Kenniscentrum Creating 010 ontwikkelt kennis voor het onderwijs binnen het Instituut Communicatie, Media en Informatietechnologie en de Willem de Kooning Academie van de Hogeschool Rotterdam. Daarnaast draagt het bij aan een beter begrip van de creatieve industrie en de creatieve economie in Rotterdam en Nederland, ten bate van partijen binnen de creatieve sector en het beleidsveld. Daarbij gaat de aandacht in het bijzonder uit naar de zakelijke en ondernemersaspecten in relatie tot de toepassing van creativiteit voor innovatie. Het onderzoek wordt uitgevoerd met onderzoekers binnen het kenniscentrum Creating 010, andere kenniscentra binnen de Hogeschool Rotterdam, studenten en vakgenoten in binnen en buitenland. Met de ontwikkelde kennis levert het lectoraat een bijdrage aan een betere equipering van studenten binnen creatieve opleidingen voor hun latere beroepspraktijk en, meer in het algemeen, aan een beter functionerende creatieve sector.

Lectoraatsbeschrijving:

Het lectoraat onderzoekt de rol en betekenis van de creatieve industrie in de stedelijke context van, in het bijzonder Rotterdam en brengt die op een inzichtelijke en toegankelijke wijze in kaart. Daarbij gaat het zowel om economische, culturele en maatschappelijke aspecten. Onderdeel daarvan is verkennen van de mogelijkheden van innovatie, zowel binnen de creatieve industrie als in de brede economie, in samenwerking met creatieve industrie en creatieve professionals. Daarbinnen past bijzondere aandacht voor creatief ondernemerschap en recente ontwikkelingen die daarbinnen van belang zijn. De rol van digitalisering en de opkomst van de netwerksamenleving krijgen hierbij bijzondere aandacht. Deze kennis wordt ontwikkeld met het oog op de sector en de stad, maar ook met het oog op de bevordering van de kwaliteit van het onderwijs als binnen Communicatie, Media en Informatietechnologie als de Willem de Kooning Academie.

Typen onderzoek en gebruikte onderzoeksmethoden:

Binnen het lectoraat worden verschillende typen onderzoeken uitgevoerd. Allereerst is het in kaart brengen van de creatieve industrie en de creatieve economie (mapping studies) een bijzonder aandachtspunt. Dit onderzoek is kwantitatief van aard en beoogt, behalve door middel van traditionele print publicaties, ontwikkelingen door middel van interactieve toepassingen breed inzichtelijk te maken. Doelstelling hierin is om door het gebruik van verschillende datasets en bronnen, complexe netwerken en structuren bloot te leggen. Daarnaast wordt er onderzoek verricht naar bepaalde aspecten van de creatieve economie, van ketens in bepaalde deelsectoren tot cross sectorale netwerken, op basis van kwalitatief onderzoek.

Leden kenniskring:

Het lectoraat opereert binnen het kenniscentrum Creating 010 waarin docentonderzoekers doorgaans samenwerken met verschillende lectoraten. Er bestaan geen exclusieve samenwerkingsrelaties van specifieke onderzoekers met het lectoraat creatieve business.

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

- Paul Rutten, Art, creativity and the economy. New opportunities built on a problematic past relationship. In: Jeroen Chabot, Florian Cramer, Paul Rutten and Peter Troxler (eds), *Reinventing the art school, 21st century*. Rotterdam: Willem de Kooning Academy, 2013, pp. 45-72.
- Alexander Rinnooy Kan, Paul Rutten en Marleen Stikker, Topsector creatieve industrie niet compleet als er de kunsten er geen onderdeel van uitmaken. *Financieel Dagblad*, Feb 9, 2013
- Paul Rutten, De belofte van het creatieve dividend. *Boekman 93*. (vol. 24), december 2012, pp. 48-56
- Paul Rutten en Olaf Koops, Creatieve industrie in cijfers. *Boekman 93* (vol.24), pp. 100-102
- Paul Rutten en Olaf Koops, Creatieve industrie, historie, definitie en economisch belang. In: Corien Prins, Anton Vedder en Frans van der Zee (Eds.) *Jaarboek ICT en Samenleving 2012 De Transformerende Kracht van ICT*. Media Update Vakpublicaties, 2012, pp. 217-241

Samenwerkingspartners:

- Rotterdam Media Commission
- Gemeente Rotterdam
- Erasmus Universiteit (Erasmus School of History, Culture and Communication)
- Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur

Relevante nevenfuncties lector:

- Verantwoordelijk voor de CI NEXT Business Innovation Agenda binnen CLICKNL, het topconsortium voor kennis en innovatie van het topteam Creatieve Industrie.
- Lid Raad van Toezicht Media Pensioen Diensten, Hilversum

Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk

→ AHK, ArtEZ, Avans, DAE, Fontys, Hanze, HdK, HKU, HR, Rietveld, Zuyd

Domeinbeschrijving Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk

Tags:

Theoretische positionering, reflectie, maatschappij.

Lectoraten die onder dit domein vallen:

- Theorie in de Kunsten, ArtEZ, Dr. Peter Sonderen
- Kunstpraktijk in de Samenleving, Fontys, Dr. Pascal Gielen
- Kunst en Publieke Ruimte, Gerrit Rietveld, Dr. Jeroen Boomgaard
- Onderzoek in de Kunsten, HdK, Dr. Henk Borgdorff (NB! Dit lectoraat heeft overlap met lectoraten in het domein Muziek)
- Kunst Theorie & Praktijk, HdK, Dr. Janneke Wesseling
- Autonomie en openbaarheid in de Kunsten, Zuyd, Dr. Ruth Benschop
- Cultureel Erfgoed, AHK, Dr. Hester Dibbits, Dr. Riemer Knoop
- City and Countryside, DAE, Dr. David Hamers (NB! Dit lectoraat heeft overlap met lectoraten in het domein Architectuur)
- Image in Context, Hanzehogeschool, Dr. Anke Coumans
- Artistiek Onderzoek, HKU, Dr. Henk Slager
- Cultural Diversity, HR, Nana Adusei-Poku
- Autonoom Maken in Kunst en Ontwerp, Avans Hogeschool, vacature

Domeinbeschrijving

Het kunstonderwijs richt zich internationaal steeds meer op het doen van onderzoek. Een vergelijkbare ontwikkeling zien we in de professionele kunstwereld. Een onderzoekende houding heeft altijd deel uitgemaakt van de praktijk van kunstenaars en ontwerpers, maar in de laatste decennia is het doen van onderzoek als zodanig steeds belangrijker geworden. Hedendaagse kunstenaars en ontwerpers positioneren zichzelf als onderzoekers, zowel in het maatschappelijke als in het kunstenveld. In sommige gevallen is het onderzoek het werk zelf geworden; materie en medium functioneren in dit geval als instrumenten voor het onderzoek of het denkproces.

Voor het kunstonderwijs houdt dit ondermeer in dat aandacht wordt besteed aan de rol van het denken in het maken, aan de reflectie van de student op het eigen handelen en aan de ontwikkeling van een (theoretische) positionering van het eigen werk in het culturele en maatschappelijke veld. Het onderwijs is gericht op het aanleren van een onderzoekende houding bij de student.

Doelstelling

Niet alleen studenten, ook docenten worden gestimuleerd tot het doen van onderzoek. Het gaat erom het onderzoek naar de theoretische reflectie op de rol en betekenis van de eigen praktijk, alsook de reflectie op de maatschappelijke betekenis van de kunstpraktijk, te stimuleren.

Afstemming en samenwerking

De lectoraten hebben in deze nieuwe ontwikkeling een leidende taak. Ruim twaalf lectoraten zijn specifiek gericht op onderzoek. Dit krijgt op uiteenlopende

Tot aan de zomer van 2014 verkent het lectoraat Cultureel erfgoed van de Reinwardt Academie in samenwerking met Imagine IC diverse vormen van immaterieel erfgoed.

De reeks 'Prik' is vormgegeven naar aanleiding van de vraag van de gemeente Amsterdam om bij te dragen aan theorie en praktijk van immaterieel erfgoed vanuit het perspectief van de grote stad en jongeren. Dit gebeurt in aansluiting op het UNESCO-verdrag voor de bescherming van immaterieel erfgoed uit 2012.

Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk AHK, ArtEZ, Avans, DAE, Fontys, Hanze, HdK, HKU, HR, Rietveld, Zuyd

manieren gestalte. Sommige lectoraten richten zich in het bijzonder op ontwikkeling van theorieonderwijs in relatie tot onderzoek. Het doel is daar om de rol en betekenis van theorie in de kunsten, en meer specifiek in de praktijk en theorie van het kunstvakonderwijs, te onderzoeken. Andere benaderen het onderzoek vooral in relatie tot de samenleving, zoals de rol van de kunst in het publieke domein of de rol van ontwerp in de totstandkoming van betekenisvolle innovaties in markt en maatschappij.

Bij een groep lectoraten krijgt een meer specifieke vorm van onderzoek, artistic research en design research, speciale aandacht. Het gaat hier om onderzoek gedaan door kunstenaars en ontwerpers, waarbij het maakproces centraal staat en waarvan nieuwe artistieke en ontwerpmethoden en producten het resultaat zijn. In dit 'onderzoek in en door de kunst' of 'in en door het ontwerp' gaan praktisch handelen (het maken) en theoretische reflectie (het denken) hand in hand. Bij dit type onderzoek kan het ene niet zonder het andere bestaan, zoals ook in de artistieke en ontwerpmethoden maken en denken onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden. Vragen die hier worden gesteld zijn bijvoorbeeld: hoe verhoudt artistiek en ontwerpend onderzoek zich tot andere vormen van op kennis gericht onderzoek? Welke vormen van vakmanschap en documentatie zijn te ontwikkelen in artistiek onderzoek? Wat is de relatie tussen idiosyncratische onderzoeksmethoden in de kunsten en vigerende onderzoeksmethoden in wetenschappelijke disciplines? Hoe laat zich in het algemeen (zowel op bachelor- als masterniveau) een curriculum ontwikkelen dat de onderzoekende kunstenaar/ontwerper als uitgangspunt neemt?

Contactgegevens van dit domein

Dr. J.C. Wesseling
postadres: HdK, KABK, Prinsessegracht 4, 2514 AN Den Haag
email: j.wesseling@kabk.nl
telefoonnr: 070-3154755

AHK

Kunstpraktijk en artistieke ontwikkeling / AIR Programma

Tags:

Kunstpraktijk, artistieke ontwikkeling, Artist in Residence, stimuleringsprogramma, gastkunstenaar.

Lectoraatsopdracht of missie:

Het lectoraat Kunstpraktijk en artistieke ontwikkeling is verantwoordelijk voor het faculteitsoverstijgende Artist in Residence programma (AIR). De missie van het AIR programma is om de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten (AHK) als onderwijsomgeving ontvankelijk en vruchtbaar te maken voor nieuwe vormen van kunstpraktijk. Het wil de ontwikkelingsgerichtheid van instituten en opleidingen versterken door belangrijke impulsen te geven aan de dynamiek tussen onderwijs,

onderzoek en werkveld. De focus ligt daarbij op de praktiserende kunstenaar als onderzoeker: op de vragen die hij stelt, de strategieën waarmee hij experimenteert, de kennis die hij produceert, en het discours dat hij voert.

Lectoraatsbeschrijving:

Het AIR programma richt zich op de innovatie van het kunstonderwijs en biedt de opleidingen ruimte om uitzonderlijke praktijken in huis te halen die het onderwijs en het artistiek beleid aan de hogeschool kunnen bezielen. Voorwaardelijk is de kwaliteit van de gastkunstenaar, de gedeelde belangstelling voor een urgente vraag of thematiek en de wisselwerking met de internationale state of the art. Met iedere AIR wordt het spanningsveld opgezocht tussen de inbreng van een onafhankelijke kracht 'van buiten' en de bereidheid en het vermogen binnen de hogeschool om in te spelen op actuele ontwikkelingen. Daarmee weerspiegelt het AIR programma de veranderende culturele positie van de kunstenaar en de verwachtingen die wij als maatschappij, publiek of gastheer aan hem stellen.

Het AIR programma profileert zich als stimuleringsprogramma. Het wil aanvullend zijn op het reguliere onderwijs, de artistieke en onderwijskundige potentie van de opleidingen vergroten en, waar mogelijk, nieuwe inhouden, formaten en trajecten veroorzaken. Daarbij daagt het lectoraat de opleidingen en instituten uit om samenwerkingsverbanden aan te gaan die vertrouwde overdrachtssituaties overstijgen en die de AIR aanspreken op zijn eigen onderzoeks- of ontwikkelingsvragen. Voor de focus, inbedding en werking is het essentieel om steeds te vertrekken vanuit een concreet aandachtsgebied en te streven naar een volwaardig tweerichtingsverkeer tussen gastkunstenaar en AHK.

Typen onderzoek en gebruikte

onderzoeksmethoden:

Het AIR programma positioneert onderzoek bewust in de wisselwerking tussen onderwijs en werkveld. In onderzoek manifesteren zich actuele vraagstukken uit de kunstpraktijk en problematiseren kunstenaars en andere professionals uit het culturele veld de status quo van de artistieke productie. Het lectoraat brengt kunstonderzoek als goed voorbeeld in de nabijheid van de opleidingen en hoopt daarmee het draagvlak te vergroten voor de interactie tussen traditie en vernieuwing, theorie en praktijk, kunst en andere sectoren als humus voor een ontwikkelingsgerichte onderwijscultuur.

De instituten zijn zelf verantwoordelijk om de AIR binnen hun onderwijs en hun innovatie- en onderzoeksbeleid te situeren. De diverse onderwijs- en onderzoeksprojecten hebben geen exclusief thema, maar komen voort uit nieuwe en vernieuwende artistieke praktijken, met name inter- en multidisciplinaire kunstvormen die de scheidslijnen tussen de disciplines doorbreken en pluriforme, ondogmatische, soms hybride ontwikkelingen in de actuele kunst verkennen. Enerzijds zijn thema's persoonsgebonden en vertegenwoordigen deze de

Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk AHK, ArtEZ, Avans, DAE, Fontys, Hanze, HdK, HKU, HR, Rietveld, Zuyd

behoeftes en interesses van individuele gastkunstenaars uit alle binnen de hogeschool aanwezige disciplines. Anderzijds biedt het AIR programma instituten en opleidingen de mogelijkheid om vraagstukken te agenderen die relevant zijn voor het kunstonderwijs, het werkveld of de maatschappelijke context.

Leden kenniskring:

Dit lectoraat kent geen reguliere kenniskring, de 'gemeenschap' bestaat uit de verschillende gastkunstenaars die door de faculteiten worden uitgenodigd. Sinds 2004 tot 2014 heeft het lectoraat in totaal 36 keer een AIR mogen aanstellen, daarbij komen alle instituten van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten aan bod: de Theaterschool (theater en dans), de Academie van Bouwkunst, het Conservatorium van Amsterdam (jazz en klassiek), de Academie voor Beeldende Vorming, de Reinwardt Academie en de Nederlandse Filmacademie. AIR's zijn praktiserende kunstenaars met een bijzondere staat van dienst in de internationale kunstwereld, daarnaast is er sprake van ontwerpers en wetenschappers / bemiddelaars. Meestal beperkt zich de ontmoeting niet tot de individuele gastkunstenaar, maar werken wij intensief samen met de professionele context van de AIR: het eigen gezelschap, ensemble of bureau.

AIR's in het kader van het lectoraat Kunstpraktijk en artistieke ontwikkeling: Martijn Engelbregt (Circus Engelbregt), Authentic Boys, Franz Rodenkirchen, Dr. Michiel Schwarz, Hisako Horikawa, Eyal Sivan, Riëks Swarte (de Firma), Ugo Dehaes, Rianne Makkink (Studio Makkink&Bey), Ed Spanjaard, Benoît Lachambre, Eboman, Paul Koek (de Veenfabriek), Jeanne van Heeswijk, Ann Liv Young, John Clayton, Anthony Heidweiller (Yo Opera!), Jeroen Kooijmans, Deborah Hay, Germaine Acogny (Ecole des Sables), Bart Schneemann (Blazers Ensemble), Prof. Dr. Terry Barrett, Ed van Hinte en Prof. Dr. Adriaan Beukers, Steve Paxton, Erik Kessels (KesselsKramer), Nita Liem (Don't Hit Mama), LISA, Prof. Dr. Maaïke Bleeker, Kriztina de Châtel, Horst Rickels, Paul Shephard, Pierre Audi, Prof. Luc Deleu (Top Office), Peter Delpout, Emio Greco I P. Scholten (ICKAmsterdam), Joël Bons (Atlas Ensemble, Het Nieuw Ensemble).

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

Resultaten van het AIR-programma worden in- en extern onder de aandacht gebracht door middel van digitale nieuwsbrieven, de jaarlijkse uitgave ON AIR en project gerelateerde publicaties. ON AIR brengt verslag uit over de gastkunstenaars aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten en levert een bijdrage aan relevante discussies in het onderwijs en in het veld. Daarnaast streven we ernaar om resultaten van de verschillende AIR trajecten zichtbaar te maken door middel van publieke evenementen zoals exposities, openbare presentaties en lezingen. Recente voorbeelden hiervan zijn:

-Ter afsluiting van de residency hielden de Authentic Boys samen met eerste jaars studenten van de Master

Kunsteducatie een interactieve workshop tijdens het door het LKCA georganiseerde symposium Skills of the 21st Century in Pakhuis de Zwijger. (2014)

-Franz Rodenkirchen hield als aftrap van zijn residency bij de Master Film de openbare lezing 'Different times, different scripts'. De uitkomsten van zijn onderzoek naar alternatieve vormen van filmische vertellingen resulteerde in de installatie 'Lasting Moments' in Eye Amsterdam. (2013)

-De openbare reeks Capita Selecta lezingen 'Sustainist (Re)Design' in de Academie van Bouwkunst waren onderdeel van de residency van Michiel Schwarz. (2013) Michiel Schwarz publiceerde diverse artikelen (oa. in Financieel dagblad).

-De groepschoreografie HISAKO HORIKAWA & 37 SNDO STUDENTS was het resultaat van de residency van Hisako Horikawa. Deze speelde tijdens het A Taste of Something Raw festival in Frascati theater. (2013)

-Filmmaker Eyal Sivan hield verschillende openbare lezingen bij de Nederlandse Filmacademie en nam daarnaast deel aan een publieke discussie tijdens het IDFA in Amsterdam en organiseerde het evenement Framing Perpetrators. (2012)

-Riëks Swarte exposeerde als aftrap van zijn residency de installatie Cabanon aan de Theaterschool. Tevens vonden twee openbare voorstellingen plaats: de live-on-stage-talkshow 'Drie voorbeeldige mannen' en de collegevoorstelling 'Imitations of Life'. (2013)

-Ugo Dehaes werkte aan de voorstelling 'Protest' in de Floshtal in Amsterdam, in deze choreografie met studenten van Moderne theaterdans werden installaties door studenten Productie Podiumkunsten geïntegreerd.

-De openbare Capita Selecta lezingen reeks in de Academie van Bouwkunst door Rianne Makkink stonden in het teken van pionierschap. Daarnaast was er de interdisciplinaire zomerworkshop Veldwerk en vonden er diverse projecten plaats op locatie in de Flevoland polder.

-Benoît Lachambre maakt met alle studenten van de SNDO een creatie, getiteld 37 solos/Snakecharmers' Ball die in première ging tijdens het Something Raw Festival (2012) in Frascati in Amsterdam.

-In het kader van de residency van Eboman vond er een interactieve performance plaats die werd uitgevoerd op het Esdal College in Emmen als onderdeel van het optreden van Eboman aldaar (2012).

Publicaties in de afgelopen jaren

-ON AIR 2014: Skills of the 21st Century, Amsterdam 2014.

-ON AIR, views and voices from the Artist in Residence programme at the Amsterdam School of the Arts. Vol. 5 December 2012, Vol. 4 June 2012, Vol. 3 October 2011, Vol. 2 March 2011, Vol. 1, September 2010.

-Paul Koek: Zij aan zij, rug aan rug, produceren in de podiumkunsten, Opleiding productie podiumkunsten, de Theaterschool, Amsterdam 2011.

-Paxton Ave Nue, a revisioning, samengesteld door Sher Doruff en Jeroen Fabius, RTRSRCH vol. 3. no 1, Amsterdam 2010.

-<Notation>, samengesteld door Scott deLahunta en Bertha Bermúdez, RTRSRCH vol. 2. no. 2, Amsterdam 2010.

Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk

AHK, ArtEZ, Avans, DAE, Fontys, Hanze, HdK, HKU, HR, Rietveld, Zuyd

- Terry Barrett: KunstWerkt, samengesteld door Terry Barrett, Thieme Art, Amsterdam 2009.
- Nita Liem: Move in the Modern World, DVD, booklet, samengesteld door Lot Siebe, Bart Deuss en Marijke Hoogenboom, 2009.
- Bart Schneemann: Wilde Bloesem, DVD, booklet, geregisseerd door Darren Carter, Amsterdam 2009.
- Krisztina de Châtel: Body/Space, DVD, booklet, Amsterdam 2008.
- Erik Kessels: Amateurism, samengesteld door Erik Kessels, Idea Books, Amsterdam 2008.
- Contemporary compositional techniques and OpenMusic, samengesteld door Rozalie Hirs en Bob Gilmore, IRCAM, Paris 2008.
- AIR, samengesteld door Yvonne Boekhout, Jacinta Blauw en Marijke Hoogenboom, 2008.
- (Capturing Intention), Documentatie, analyse en notatieonderzoek gebaseerd op het werk van EG I† PC, NL/Eng, redactie Scott deLahunta en Bertha Bermudez, Amsterdam 2007.
- Company in the school, Between heritage and experiment, samengesteld door Jeroen Fabius en Ingrid van Schijndel, Amsterdam 2007.
- Charles Esche, How to grow possibility: The potential roles of academies, Amsterdam 2007.
- AIR #0 t/m#5: Let's suppose the Academy is a place for artists..., samengesteld door Marijke Hoogenboom, Pol Eggermont en Nienke Rooyackers, 2007.
www.ahk.nl/lectoraten/kunstpraktijk/publicaties/

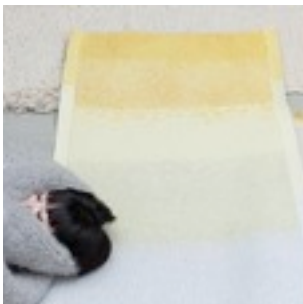
Publicaties Marijke Hoogenboom 2011-2014:

- Wie verändert der Bologna Prozess die künstlerische Ausbildung? In: Wie? Wofür? Wie weiter? Ausbildung für das Theater von morgen, Verlag Theater der Zeit, Berlin 2014.
- Skills of the 21st century, Introductie ON AIR, Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, Amsterdam 2014.

- Imagine things otherwise, A text for the 10th anniversary of the Hessische Theaterakademie, Frankfurt 2012.
- Alphabet der Transdisziplinären Forschung, Graduiertenkolleg Versammlung und Teilhabe, Urbane Öffentlichkeiten und performative Künste, www.versammlung-und-teilhabe.de, Hamburg 2012.
- Het lectoraat is een motor voor innovatie, interview door Moos van den Broek met Nirav Christophe, Marijke Hoogenboom en Pascal Gielen, in: Theatermaker October 2012, Amsterdam.
- How to proceed from here, Notes on AIR, the Amsterdam School of the Arts' artist in residence programme, in: TransArtists (eds.), Amsterdam 2012.
- Christoph Schlingensief: Fear at the Core of Things, Metropolis M, no3 June/July 2012, Amsterdam.
- Land unter in den Niederlanden, in: Schauptplatz Ruhr; Theater der Zeit, Berlin, January 2012.
- Lautertal Lindenfelser Strasse 2, in: Zij aan zij, rug aan rug, Produceren in de podiumkunsten, de Theaterschool, Amsterdam 2011.
- Comment vivre ensemble, Notes on Tele_Trust, RTRSRCH, Vol.3 No.2, Amsterdam 2011.
- We doen aan mensen, bij de uitreiking Prijs van de Kritiek aan de Nederlandse theater- en dansproductiehuizen, Frascati, Amsterdam 2011.
- Columns ON AIR, views and voices from the Artist in Residence programme at the Amsterdam School of the Arts. Vol. 1, September 2010, Vol. 2 March 2011, Vol. 3 October 2011, Vol. 4 June 2012, Vol. 5 December 2012.

Relevante nevenfuncties lector:

De lector leidt tevens het lectoraat Podiumkunsten in transitie aan de Theaterschool en is lid van het MT. Daarnaast is zij bestuurslid van Omsk, Las Negras Productions, Infinite Endings en Interact in Space,

DAE: TRADERS:
Training art and design researchers in participation for public space
Art and design researchers can contribute in interesting ways to engaging citizens, policy makers, private partners and other participants to participate in public space (issues). The methods of doing so are, however, underexplored.

Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk AHK, ArtEZ, Avans, DAE, Fontys, Hanze, HdK, HKU, HR, Rietveld, Zuyd

adviseur bij het Fonds Podiumkunsten, redactielid van het internationale vakblad Performance Research (Routledge) en van de boekserie New Dramaturgies van Palgrave, neemt regelmatig zitting in internationale review en benoemings commissies. En was zij tot 2013 lid van de commissie Beurzen van het Prins Bernhard Cultuurfonds.

- Voorzitter evaluatiecommissie Expert Centre Art & Design/Lectoraten – A&D AVANS Hogeschool, Breda, 's Hertogenbosch, Tilburg, 2013
- Lid evaluatiecommissie Lectoraten Amsterdamse Hogeschool voor de kunsten, 2012

Contactgegevens lector:

Drs. Marijke Hoogenboom
postadres: Lectoraat Kunstpraktijk en artistieke ontwikkeling /AIR
Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten
Postbus 15079, 1001 MB Amsterdam
email: marijke.hoogenboom@ahk.nl
telefoonnr: 020-5277804

Website of webpage lectoraat:

air.ahk.nl

AHK

Cultureel Erfgoed

Tags:

Erfgoedtheorie, erfgoedpraktijk, erfgoedmakers, erfgoedmakelaars.

Lectoraatsopdracht of missie:

Het lectoraat is in 2008 ingesteld om ontwikkelingen binnen het brede erfgoedveld te vertalen naar inhoudelijke verbeteringen van het onderwijs aan de Reinwardt Academie. Tevens beoogt het lectoraat met het programma een bijdrage te leveren aan het versterken van de positie van de Reinwardt Academie als internationaal kenniscentrum. Als derde opdracht voor het lectoraat geldt de bijdrage van lectoren aan de verbetering van de onderzoeksvaardigheden van studenten en docenten.

Uitgangspunt voor het programma is de overtuiging dat erfgoedprofessionals kritisch, d.w.z. vanuit een principieel onderzoekende houding, moeten kunnen reflecteren op actuele ontwikkelingen in het veld. Die reflectie is nodig om in de praktijk zowel onderscheidend als verantwoord te opereren in het krachtenspel dat optreedt bij het kiezen, beheren en presenteren van erfgoed. Dat veld wordt immers doorlopend beïnvloed, zo niet gevormd, door politieke, economische, maatschappelijke, ideologische, emancipatoire en identiteitskwesies.

Het lectoraat wil een sleutelrol spelen in de zorg voor theoretische reflectie op processen van 'erfgoedisering' en op andere ontwikkelingen in het erfgoedveld. Het hecht evenzeer belang aan het besef dat erfgoedprofessionals bestaande betekenissen niet alleen

kunnen (doen) reproduceren en eventueel gewenste (doen) fixeren en vice versa, maar ook en vooral nieuwe betekenissen kunnen laten ontstaan.

Lectoraatsbeschrijving:

Het immer uitdijende scala aan erfgoedsectoren dat ook de Reinwardt met haar opleidingen bestrijkt (collecties, gebouwde monumenten, archeologie, archieven, immaterieel, landschap, science communication), kent nogal uiteenlopende paradigma's. Elk daarvan toont specifieke constellaties qua herkomst, wetgeving, academische wortels, systemen van waardering en selectie, opleidingseisen, kwaliteit en ethiek. Inzicht daarin en het debat daarover kunnen bijdragen tot een scherpere positionering van de RWA. Willen Reinwardt-studenten zich later kunnen handhaven op het onzekere terrein van het erfgoed, dan moeten ze op een systematische manier kunnen reflecteren op hun eigen handelen als erfgoedprofessional. Wij zien onze missie dan ook pas geslaagd als het te ontwikkelen instrumentarium zijn weg vindt naar het onderwijs aan de Reinwardt en wij met ons programma aantoonbaar hebben bijgedragen aan de vorming van de Reinwardter als een professional die niet alleen doet, maar het zich ook ziet doen. De onderzoeksvragen die wij ons stellen bestrijken twee terreinen: relevantie en perceptie.

Voor de analyse van de wijze waarop erfgoedinstellingen naar relevantie zoeken, stelt het lectoraat een drietal vragen. Die vragen liggen in elkaars verlengde: hoe reageren erfgoedinstellingen inhoudelijk op ontwikkelingen in de samenleving, wat waren de al of niet bewuste intenties van de diverse betrokken spelers bij het selecteren, beheren en presenteren, en hoe veranderen niet alleen de verhalen die verteld worden, of de collecties die binnengehaald worden, maar op den duur ook de instellingen zelf? Niet alleen keuzes zijn tijdgevoelig, ook de rol van erfgoedinstellingen zelf is aan verandering onderhevig, net als die van overheden, bijvoorbeeld in de mate waarin die al of niet verantwoordelijkheid voor erfgoed nemen. Een goed voorbeeld is het herijken van de governance (het geheel van bestuur, beleid, toezicht, beslissingsrecht) bij musea. Bezoekers worden van toeschouwers immers meer en meer tot participanten. Dat gebeurt in zekere zin ook op het niveau van branches, zoals in de archivaliek (records continuum) en monumentenzorg (community archaeology).

Typen onderzoek en gebruikte

onderzoeksmethoden:

Het lectoraat faciliteert, initieert, organiseert bijeenkomsten, symposia, werkbijeenkomsten, workshops, lezingen, gesprekken, debatten, annotaties, confrontaties en presentaties waarbij docenten, studenten en het erfgoedveld met elkaar vanuit een onderzoekende attitude met elkaar in dialoog gaan. Deze bijeenkomsten zijn gericht op begripsverheldering, op beschrijving en inventarisatie, en onderwijsontwikkeling.

Het lectoraat begeleidt daarnaast promovendi, master en bachelorstudenten bij concrete, afgebakende onderzoeksprojecten.

Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk

AHK, ArtEZ, Avans, DAE, Fontys, Hanze, HdK, HKU, HR, Rietveld, Zuyd

Leden kenniskring:

Dr. Hester Dibbits, Dr. Riemer Knoop, Jan Sas MA, Ruben Smit MA, Paula dos Santos MM, Marieke van der Duijn MM, Drs. Léontine Meijer- van Mensch MA (tot april 2014), Drs. Andrea Bandelli (PhD), Dr. Sophie Elpers, Prof. dr. Peter Jan Margry, Wayne Modest MM, Prof. dr. Theo Thomassen, Dr. Margriet Schavemaker

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

Publicaties

- Hester Dibbits, 'De ontwikkeling van een gevoel voor tijd. Erfgoedzorg moet het fenomeen 'tijd' voelbaar en zichtbaar maken.' In: Boekman 96: Erfgoed van wie, voor wie? (najaar 2013, 25ste jaargang), 74-79.
- Hester Dibbits and Marlous Willemsen, "Stills of our liquid times. An essay towards collecting today's intangible cultural heritage", in Sophie Elpers / Anna Palm (red.), Die Musealisierung der Gegenwart. Von Grenzen und Chancen des Sammelns in kulturhistorischen Museen, Bielefeld: Transcript 2014, 177-198
- Riemer Knoop, 'Bladerunner. Het neerdalend stof van een catastrofe'. In: Geert-Jan van Bussel, De informatiemaatschappij van 2023. Perspectieven op de nabije toekomst (2013).
- Riemer Knoop (red.), Prof. Laurajane Smith, All Heritage is Intangible: Critical Heritage Studies and Museums, Reinwardt Memorial Lecture 2011 (Amsterdam: AHK, 2012)
- Riemer Knoop (red.), Shanks, M. 'Let me tell you about Hadrian's Wall...': heritage, performance, design. Reinwardt Memorial Lecture 2012 (Amsterdam: AHK, 2013).
- Riemer Knoop (red.), Donker, B., 'Uit grootmoeders kastje. Kiezen en koesteren. Reinwardt Memorial Lecture 2013 (Amsterdam, AHK, 2013).
- Riemer Knoop: diverse verslagen congressen, recensies & toekomst etnografische musea, in o.m. MuseumVisie, Reinwardt Community.
- Riemer Knoop, 'Een leeg paleis vol keuzes: nadenken over toekomen voor Soestdijk', (refereed) bijdrage aan G. Walraven, C.J. Pen (red.), Lectoratenboek Erfgoed en Ruimte II (2014)
- Peter van Mensch & Léontine Meijer- van Mensch, New Trends in Museology (Muzej novejše zgodovine, Celje 2011).
- Léontine Meijer- van Mensch & Peter van Mensch, 'Proud to be Dutch? Intangible Heritage and National Identity in the Netherlands', in: Michelle L. Stefano, Peter Davis & Gerard Corsane eds., Safeguarding Intangible Cultural Heritage. Heritage Matters 8 (The Boydell Press, Woodbridge 2012) 124-136.
- Léontine Meijer- van Mensch, 'Participative Strategies in Documenting the Present. Gemeinsame Jahrestagung von COMCOL, CAMOC und ICOM Europe vom 31. Oktober bis 3. November 2011 in Berlin', ICOM Deutschland Mitteilungen 2012: 37.
- Léontine Meijer- van Mensch, 'Thinking outside the frame. Revisions of nineteenth-century museum classifications: introduction', in: Renée Kistemaker, Léontine Meijer- van Mensch & Tamara van Kessel eds., City museums on the move. A dialogue between professionals from African countries, The Netherlands and Belgium (Amsterdam Museum/Reinwardt Academic/Universiteit van Amsterdam, Amsterdam 2012) 35-38.
- Léontine Meijer- van Mensch, 'Von Zielgruppen zu Communities. Ein Plädoyer für das Museum as Agora einer vielschichtigen Constituent Community', in: Susanne Gesser, Martin Handschin, Angela Jannelli, Sibylle Lichtensteiger (Hrsg.), Das partizipative Museum. Zwischen Teilhabe und

User Generated Content. Neue Anforderungen an kulturhistorische Ausstellungen (transcript Verlag, Bielefeld 2012) 86-94.

- Léontine Meijer- van Mensch, 'Dealing with sensitive and controversial themes in exhibitions', museums.ch 2012 (7): 20-27.
- Léontine Meijer- van Mensch, 'Embracing participatory collecting: a new way of defining professionalism', in: Jacques Battesti ed., Que reste-t-il du present? Collecter le contemporain dans les musées de société (Editions Le Festin, Bordeaux 2012) 144-149.
- Léontine Meijer- van Mensch and Annemarie de Wildt, "AIDS Memorial Quilts. From mourning and activism to heritage objects", in Sophie Elpers / Anna Palm (red.), Die Musealisierung der Gegenwart. Von Grenzen und Chancen des Sammelns in kulturhistorischen Museen, Bielefeld: Transcript 2014, 87-106
- Paula dos Santos (org). The Round Table of Santiago de Chile. IBERMUSEUM, Vol. 1 Oct. 2012
- Paula dos Santos & Elaine Muller. 'When ICH takes holds of the local reality in Brazil: notes from the Brazilian State of Pernambuco'. in: Michelle L. Stefano, Peter Davis & Gerard Corsane eds., Safeguarding Intangible Cultural Heritage. Heritage Matters 8 (The Boydell Press, Woodbridge 2012)
- Sas, Jan en Ruben Smit. 'Measuring Generic Learning Outcomes in the Netherlands: a pilot study.' in, Jelavic, Zelka (ed.). Old Questions, New Answers: quality criteria for museum education. Zagreb: ICOM-Croatia, 2012. p. 135 – 146.
- Franse, Rooske. Reizen door het landschap van informeel leren – toepassingen van visies op leren in de praktijk. Amsterdam: Science Learning Center NEMO. Het gaat hier om hoofdstuk 1: 'Een theoretische basis'. p. 12-24. (bewerking interview met Ruben Smit)

Papers, congresbijdragen

Het lectoraat cultureel erfgoed verzorgde papers op tal van nationale en internationale congressen, onder andere voor ICTOP conferentie, IMESCOE, Universiteit van Helsinki, International School of Museology Slovenia, FARO Brussel, Bundesakademie Wolfenbüttel, Hanns-Seidel-Stiftung, Bayern, Leibniz Universität Hannover, Institut für Media, Theater und Populäre Kultur, Universiteit van Hildesheim, Iziko Museums Cape Town, Museumsakademie Graz, VI Encuentro Iberoamericano de Museos Montevideo Uruguay, National Museums Forum Petropolis, Brazil, Landesverband Museumspädagogik Nordrhein Westfalen, Polytechnisch Museum te Moskou, Moscow Museum Festival enz.

Organisatie symposia e.d.

Het lectoraat organiseert jaarlijks 6 Erfgoedarena's rond actuele thema's, die aansluiten bij het lectoraatsprogramma. Aantal deelnemers ligt per aflevering tussen de 60 en 100.

Het lectoraat organiseert jaarlijks de Reinwardt Memorial Lecture waarvoor een bijzondere spreker wordt uitgenodigd: 2011 Laurajane Smith, 2012 Michael Shanks, 2013 Birgit Donker, 2014 Kavita Singh.

- medeorganisator ICTOP Conference 13-15 september 2011, Reinwardt Academic
- medeorganisator serie Immaterieel Erfgoed met Prik, Imagine IC 2013-2015 (Mondriaan Fonds co-financiering)
- onderzoek naar lange termijntrends erfgoedveld tbv RWA- onderwijsbeleidsplan. Serie van twintig gesprekken met mensen in het werkveld (BMA A'dam, RCE, UvA/Bijz. Coll., EUR, VU, NMV, VRM, LCM, DEN, Saxion, Erfgoedhuis Gelderland, Kossmann/De Jong
- organisatie AIR Michiel Schwartz
- betrokken bij oprichting COE Creative Industries / Herbestemming Erfgoed

Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk AHK, ArtEZ, Avans, DAE, Fontys, Hanze, HdK, HKU, HR, Rietveld, Zuyd

- herbestemmingsproject Rivierstate, voorbereider projecten Soestdijk v, Ketelstraat Den Haag, Felix Meritis.
- medeorganisator COMCOL conference 'Museums and the Idea of Historical Progress', Kaapstad.
- deelname EU-programma rond 'participatieve musea' met museologen uit Hildesheim, Gothenburg en Istanbul als partners. In oktober 2013 konden in het kader van dit programma 9 masterstudenten en 2 docenten naar Gothenburg.
- trainingsprogramma Erfgoeddivisie Indonesische Spoorwegen ivv vernieuwen van het Spoorwegmuseum in Ambarata, Centraal-Java, Indonesië. (consortium RCE, TiMe-Amsterdam, het Tropenmuseum, RWA).
- SEA, Smart Experience Actuator (project Taskforce Innovatie Regio Utrecht, HKU (Lectoraat Art and Technology) & Utrechts Universiteitsmuseum (o.a. museale toepassingen game design). Dit project is in 2013 afgerond en daarbij is een publicatie verschenen: Smart Experience Actuator. Toegepaste games in retail, erfgoed en toerisme (januari 2014).
- ontwikkeling contractactiviteiten (KIT, Egypte, Vietnam), R&D (China)
- co-promotorschappen ivv promotieonderzoek Sophie Elpers, Judy Yaffe-Schagen, Tatiana Markaki, Andrea Bandelli

Samenwerkingspartners:

- Tropenmuseum
- TiMe
- Imagine IC
- RCE
- Universiteit Hildesheim
- en diverse andere partners in binnen en buitenland

Relevante nevenfuncties lector:

- Hester Dibbits - hoofd Master of Museology programma van de Reinwardt Academie (AHK)

Contactgegevens lector:

Dr. H.C. Dibbits
postadres: AHK, Reinwardt Academie, Dapperstraat 315
1093 BS Amsterdam
email: hester.dibbits@ahk.nl
telefoonnr: 06-292 88 88 4

Dr. R. Knoop
postadres: AHK, Reinwardt Academie, Dapperstraat 315
1093 BS Amsterdam
email: riemer.knoop@ahk.nl

Website of webpage lectoraat:

<http://www.ahk.nl/reinwardt>
http://www.ahk.nl/reinwardt/lectoraat/?sword_list%5B%5D=academie&no_cache=1

ArtEZ

Theorie in de Kunsten

Tags:

Theorie, onderzoek, multidisciplinariteit, kunsttheorie, discipline-theorie

Lectoraatsopdracht of missie:

Het lectoraat Theorie in de Kunsten heeft als missie onderzoek te doen naar de rol en betekenis van theorie in de (contemporaine) kunsten met daarbij bijzondere aandacht voor de artistieke praktijk en het kunstvakonderwijs. Hoe zou theorie in het kunstonderwijs zich kunnen of moeten ontwikkelen? Het doel is theorie in alle kunstdisciplines van ArtEZ een goed gefundeerde en adequate functie te geven. Het lectoraat wil dit bereiken door de betekenis van theorie in het kunstonderwijs en in de diverse kunsten te onderzoeken zonder zich tot een specifiek gebied te beperken. Hierdoor is het lectoraat in staat verbindingen te leggen tussen de diverse kunstdisciplines en hun onderlinge relatie in kaart te brengen. De dialoog tussen de disciplines acht het lectoraat belangrijk omdat in de kunstpraktijk disciplines steeds vaker samenwerken, zich met elkaar vermengen of een onderscheid niet meer als relevant beschouwen. Inzicht krijgen in de eigen artistieke discipline via een confrontatie met andere domeinen – in een multidisciplinaire omgeving – is een middel om verschil en overeenkomsten vast te kunnen stellen en productief te maken.

Lectoraatsbeschrijving:

Het lectoraat Theorie in de Kunsten houdt zich op diverse manieren bezig met het onderzoeken en ontwikkelen van theorie in de kunsten. Via de kenniskring Theorie in de kunsten wordt onderzoek gedaan in de diverse kunstdisciplines en worden concrete aanpassingen in het onderwijs voorgesteld en doorgevoerd. Zo is het Honours Programme Theorie en onderzoek ontstaan en het theorieprogramma ThINK voor alle opleidingen binnen de faculteit Art & Design. In de kenniskring Unpacking performativity (UP#) wordt onderzoek gedaan op het gebied van de performatieve kunsten in relatie tot urban space en urban dance. In de kenniskring Kunst en existentie wordt onderzocht op welke wijze existentiële vragen een rol spelen in de hedendaagse kunsten. Het lectoraat heeft bovendien het Platform Theorie opgericht om de discussie over actuele vraagstukken in de kunsten in een multidisciplinaire omgeving te stimuleren. Daarnaast onderzoekt het lectoraat met externe instellingen de rol van theorie en onderzoek in de concrete kunstenaarspraktijk, zoals in het project The Non-Urban Garden in samenwerking met Kunstvereniging Diepenheim.

Typen onderzoek en gebruikte

onderzoeksmethoden:

Het lectoraat heeft voor zijn onderzoek geen specifieke methode maar leunt wel sterk op de geesteswetenschappelijke traditie omdat het de kunsten in de eerste plaats ziet als producenten van betekenissen. In de kenniskring UP# wordt daarnaast onderzoek in de praktijk (embodied knowledge, practice based knowledge) als uitgangspunt genomen terwijl in de andere kenniskringen meer vanuit vakinhoudelijke vragen wordt gewerkt.

Leden kenniskring:

Kenniskring Theorie in de kunsten

Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk AHK, ArtEZ, Avans, DAE, Fontys, Hanze, HdK, HKU, HR, Rietveld, Zuyd

- Dr. Wim Nijenhuis, associate lector (architectuurtheorie en-geschiedenis ArtEZ)
- Drs. Geert Christenhusz (cultuurgeschiedenis/ muziek ArtEZ)
- Marijn de Langen (Ma) (honours programme Theorie en Onderzoek, ArtEZ)
- Laura van Grinsven (Ma) (kunstgeschiedenis en filosofie/ Art & Design, ArtEZ)
- Joep Christenhusz (Ma) (muziekgeschiedenis, ArtEZ)
- Saskia Korsten (Ma) (Docent BKV, ArtEZ)

Kenniskring Unpacking performativity

- Gaby Allard (Ba) (dans, ArtEZ)
- Bart van Rosmalen (Ma) (connecting conversations, De Baak)
- Niels (Storm) Robitzky (urban dance, freelance)
- Kim Lokers (Ma) (cultuurwetenschap, freelance)

Kenniskring Kunst en existentie

- Drs. Wilhelm Weitkamp (Art & Design, ArtEZ)
- Drs. Nelleke Hendriks (Art & Design, ArtEZ)
- Drs. Harbert Booij (theologie, Windesheim)
- Dick Kleingeld (MO B) (voorheen DBKV, Windesheim)
- Prof. dr. Renée van Riessen (theologie, univ. Leiden)

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

- Peter Sonderen en Marijn de Langen, 'Van zelf spreekt niets', in: *AzK, Art as/z Knowledge* [periodiek ArtEZ Honours Programme], november 2013, p. 1-3.
- P.C. Sonderen, 'In het oog van de levenden: onstervende gezichten' / 'In the eyes of the living: Undying faces,' in: *Levenswerk/Life's Work*, Margriet Luyten, Pels & Kemper: Den Bosch, 2013 (i.s.m. de Pont, Tilburg), p. 123-135.
- P.C. Sonderen, 'Weet je uitzicht: een proeve van artistiek onderzoek', in *Eet je Uitzicht*, een artistiek onderzoek, Kunstvereniging Diepenheim, <http://www.cejjeuitzicht.nl/essays/essay-peter-sonderen/> 2013.
- Iris van de Kamp en P.C. Sonderen, 'Het Honours Programme Theorie en onderzoek, een stevige en inspirerende uitdaging voor kunststudenten', in: *TH&MA Tijdschrift voor hoger onderwijs en management*, maart 2013, p. 55-60.
- Denken in kunst. Theorie en reflectie in het kunstonderwijs, (red. Henk Borgdorff en Peter Sonderen), Leiden: Leiden University Press, 2012.
- P.C. Sonderen, 'De theorie van het maken in de kunst: een gnoseologia alternativa', in: Henk Borgdorff & Peter Sonderen (red.), *Denken in kunst. Theorie en reflectie in het kunstonderwijs*. Leiden: Leiden University Press 2012, p. 12-28
- P.C. Sonderen, 'A Modern Anacharsis visiting Music Theory', in: *Dutch Journal of Music Theory*, Vol. 17. Nr. 1, February 2012, p. 61-67
- P.C. Sonderen, 'Teoria, książki i sztuka', in: *Dyskurs, Zeszyty Naukowo-Artystyczne ASP we Wrocławiu*, nr. 12, 2011, p. 202-222 ['Theorie, boeken en kunst']
- Albert van der Schoot, "Leren hoe het voelt", in ...En denken! *Bildung voor leraren*, ISVW Leusden 2012, pp. 254-262
- Albert van der Schoot, "Ook met je hoofd kun je studeren", in *Denken in kunst – Theorie en reflectie in het kunstonderwijs*, ed. H. Borgdorff en P. Sonderen, Leiden University Press 2012, pp. 104-115
- Albert van der Schoot, "Filosofie in het kunstonderwijs", in *Ruimte scheppen. Filosofie, Fontys en het HBO*, ed. P. van

- Zilfhout, C. Vergeer en N. Wiskerke, Tilburg/ Eindhoven 2010, pp. 109-118
- Thérèse Boshoven, 'Elk dans mag heten wel processie vanden duvel. Danscultuur en disciplineren in de oostelijke en zuidelijke Nederlanden, 1300 – 1700' [II], in: *Danswetenschap in Nederland*, 7, 2013.
- Wim Nijenhuis, *Het Weerwoord van de Materie*; Ambachtelijk maken in architectuur, Arnhem/Rotterdam, te verschijnen in 2014.
- Wim Nijenhuis, 'Het vuur van de retraite', en 'Ambacht en theorie', in: Zanders (ed.), *Oefenruimten; Ambacht en theorie in de architectuur*, Arnhem; ArtEZ Academie van Bouwkunst, z.j. [2012] pp. 6-18 en 126-156.

Kenniskring UP#, 'Unpacking performativity: a paper-performance in three parts', conferentie Event in Artistic and Political Practices. Universiteit van Amsterdam, maart 2013.

Samenwerkingspartners:

- Saxion Hogescholen (honours programma Liberal Arts & Science)
- Hogeschool Windesheim
- Kunstvereniging Diepenheim
- Universiteit van Amsterdam
- Defka
- Radboud Universiteit
- Association of Independent Art and Design Schools

Relevante nevenfuncties lector:

- Chief editor of International Association of Independent Art and Design Schools (AIAS)
- Curator Kunstvereniging Diepenheim project The Non Urban Garden.
- Voorzitter evaluatiecommissie Expert Centre Art & Design/Lectoraten – A&D AVANS Hogeschool, Breda, Hertogenbosch, Tilburg, 2013
- Lid evaluatiecommissie Lectoraten Amsterdamse Hogeschool voor de kunsten, 2012

Contactgegevens lector:

dr. Peter Sonderen
postadres: ArtEZ, Onderlangs 9, 6812 CE Arnhem,
Postbus 49, 6800 AA Arnhem
e-mail: p.sonderen@artez.nl
telefoonnr: 06-45658678

Website of webpage lectoraat:

http://www.artez.nl/Kennis_en_onderzoek/Theorie_in_de_kunsten

Design Academy Eindhoven

City and Countryside

Tags:

Public space design and research, urban and rural development, public domain, urban culture

Lectoraatsopdracht of missie:

The task of the City and Countryside Readership is twofold. Firstly, the readership aims to reinforce the knowledge base of teaching design in the domain of

Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk AHK, ArtEZ, Avans, DAE, Fontys, Hanze, HdK, HKU, HR, Rietveld, Zuyd

public space. The Readership introduces knowledge from spatial research (empiricism, theory, concepts, methods, backgrounds, et cetera) in design education. Such knowledge helps public space designers to position themselves in the social, urban planning and development and policy contexts in which they operate. Secondly, the readership aims to develop academic design research at Design Academy Eindhoven.

Lectoraatsbeschrijving:

The City and Countryside Readership is active in the field of public space and the public domain: the environment where the 'I' meets the other. This means both the urban and the rural environment, and the connections between the two. The focus is on the physical lay-out of spaces, organising encounters, and assigning meaning to places. Within this profile the Readerships focuses on a range of different themes – where our teaching is concerned, these are matched with the teaching programme at the department of Man and Public Space; where our research is concerned these are attuned to our collaborations with other knowledge institutes.

Typen onderzoek en gebruikte

onderzoeksmethoden:

The Readership focuses on public space design and research. It uses methods from urbanism, architecture, landscape architecture, spatial planning, urban sociology, (human) geography, and ethnography.

Leden kenniskring:

- Bas Raijmakers (lector Strategic Creativity),
- David Hamers (lector City and Countryside),
- Joost Grootens (hoofd Information Design Master),
- Danielle Arets (associate lector Strategic Creativity),
- Liesbeth Fit (hoofd afdeling Lab, Bachelors),
- Irene Fortuyn (hoofd afdeling Man and Leisure, Bachelors),
- Judith Konz (programma manager Masters).

Early Stage Researcher in kader van TRADERS Programma

In het kader van het TRADERS Programma biedt Design Academy Eindhoven plaats aan een zogenaamde “early stage researchers” (ESR’s) die vanuit de academie gedurende 3 jaar fulltime onderzoek doen.

Het lectoraat City and Countryside biedt zo’n onderzoeksplaats aan een design researcher die een nieuwe methode gaat ontwikkelen voor het in kaart brengen van de publieke ruimte, onder supervisie van lector David Hamers. De methode staat bekend onder de naam “Multiple Performative Mapping” en verwijst naar het ontwikkelen van een multi-gelaagde kaart, een kaart die niet alleen conventionele ruimtelijke patronen in een gebied aanduidt, maar die ook het inzicht weergeeft dat de verschillende stakeholders in dat gebied hebben, de manier waarop ze het gebied daadwerkelijk gebruiken, ervaren, waarderen en wat ze ervan verwachten. Onze ESR is Naomi Bueno de Mesquita, Master of Design and Public Space.

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

- Nabielek, K., Kronberger-Nabielek, P. and D. Hamers (2013). The rural-urban fringe in the Netherlands: recent developments and future challenges. SPOOL 1 (1), 1-18. Doi: 10.7480/2013.1.624.
- Hamers, D. (2013). The continuous road, pp. 56-59 in: D. Arets, H. van der Markt and E. Zoete (eds.), Public Space Magazine. Eindhoven: Design Academy Eindhoven.
- Hamers, D. (2013). De meubelboulevard, pp. 128-144 in: H. Dijkstra, R. Hagendijk, H. Harbers and P. Terreehorst (eds.), Bestemming gewijzigd. Moderniteit en stedelijke transformaties.
- Hamers, D. and M. Piek (2012). Mapping the future urbanization patterns on the urban fringe in the Netherlands, Urban Research & Practice 5 (1), 129-156.
- Hamers, D. and M. van Middelkoop (2012). Herkenbaar, overzichtelijk en geborgen. Een verkenning van de maatschappelijke achtergronden van afgeschermd woondomeinen in Nederland, Tijdschrift over Cultuur & Criminaliteit 2 (1), 11-28.
- Hamers, D. (2012). Verschijnen en verdwijnen, pp. 97-104 in: M. Kijk in de Vegte and S. Theijs (eds.), Randverschijningen, Groningen: GRAS Publishers.
- Hamers, D. (2012). City and countryside as attractions, pp. 38-42 in: D. Arets, H. van der Markt and E. Zoete (eds.), Public Space Magazine. Eindhoven: Design Academy Eindhoven.
- Hamers, D. (2012). Bewegen tussen schalen en doelen. Over overheidsbetrokkenheid bij de hedendaagse verstedelijking in Nederland, pp. 47-50 in: Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (ed.), Toekomst van de stad. Essays, Den Haag: Raad voor de leefomgeving en infrastructuur.
- Raspe, O., D. Hamers and W. Hornis (2011). It’s the agglomeration, stupid!, pp. 28-30 in: Burdett, R., H. Ovink and M. Hajer (eds.) (2011), The tale of two regions: A comparison between the metropolitan areas of South East England and the Randstad Holland. London: London School of Economics and Political Science/LSE Cities.
- Hamers, D. (2011). Waar ben ik nu ik me deze vragen stel?, pp. 13-19 in: A. Kliest, J. van Hezewijk, de Vries and J.W. den Hartog (eds.), Het elastisch perspectief. Kunst in Carnisselande, Barendrecht: Uitgeverij De Zwaluw/gemeente Barendrecht.
- Hamers, D. (2011). Next city/this city, pp. 158-164 in DutchDFA (ed.), Next: Designing education, learning from the next city, Beijing: A&J International Design Media Limited/FRAME/Dutch Design Fashion Architecture.
- Hamers, D. (2011). De snelweg als spiegel, p. 7 in: F. Tinga (ed.), De mobilist, Tilburg: Brabants Kenniscentrum Kunst en Cultuur.
- Hamers, D. (2011). The town in the country, the country in town, pp. 34-47 in: D. Arets, D. Hamers and H. van der Markt (eds.), Public Space Magazine. Eindhoven: Design Academy Eindhoven.
- Hamers, D. (2011). Stedelingen en dorpelingen delen de streek, pp. 21-38 in: J. den Hartog, S. Cox, G. Geerken, H. de Kuiper and E. Hooghiemstra (eds.), De

Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk AHK, ArtEZ, Avans, DAE, Fontys, Hanze, HdK, HKU, HR, Rietveld, Zuyd

regio als maat: geen dynamiek zonder burgers. PON
Jaarboek 2011, Tilburg: PON.

Samenwerkingspartners:

TRADERS: 'Training art and design researchers in participation for public space' (an FP7/Marie Curie Multi-ITN project: 2013-2017) in which Design Academy Eindhoven collaborates with the Faculty of the Arts/LUCA/Katholieke Hogeschool Limburg (B), Goeteborgs Universitet (S), The Royal College of Art (UK), Chalmers Tekniska Hoegskola (S), and Katholieke Universiteit Leuven (B). TRADERS focuses on developing and testing a methodological framework on which art and design (A&D) researchers can rely when working on public space projects in participatory ways.

Relevante nevenfuncties lector:

Senior Researcher Urban Area, PBL Netherlands Environmental Assessment Agency (Planbureau voor de Leefomgeving)

Contactgegevens lector:

Dr. David Hamers
postadres: Design Academy Eindhoven, Postbus 2125,
5600 CC Eindhoven
email: david.hamers@pbl.nl
telefoonnr: 06-50824867

Website of webpage lectoraat:

<http://www.designacademy.nl/Research/CityandCountryside.aspx>

Fontys

Kunstpraktijk in de Samenleving

Tags:

kunstpraxis, politiek, beroepspraktijk, globalisering, interventiekunst

Lectoraatsopdracht of missie:

Het lectoraat kunstpraktijk in de samenleving onderzoekt de transformatie van artistieke beroepspraktijken in een snel veranderende samenleving. Met de onderzoeksresultaten wordt advies gegeven aan de opleiding, beleid en in (inter)nationale debatten geïnterveneerd.

Lectoraatsbeschrijving:

Het lectoraat Kunstpraktijk in de Samenleving onderzoekt de transformatie van artistieke beroepspraktijken in een snel veranderende samenleving. Hoe werken technologische (bv. digitalisering), economische, politieke en ecologische verandering in op de werkcontext en het artistieke werkproces van kunstenaars? En, hoe reageren zij daar op? Ontwikkelen ze bijvoorbeeld ander artistiek werk, maar ook andere vormen van (zelf)organisatie en loopbanen? Het lectoraat probeert deze nieuwe

modellen in kaart te brengen en de kennis hiervan vervolgens in te zetten in het onderwijs.

Typen onderzoek en gebruikte onderzoeksmethoden:

Onderzoeksmethoden: kwantitatief statistisch onderzoek en kwalitatief etnografisch onderzoek inclusief diepte-interviews, discoursanalyse, theoretisch onderzoek.

Typen onderzoek:

- Onderzoek naar de selectieprocessen en beroepsmogelijkheden van popmuzikanten. (PhD)
- Onderzoek naar de hybridisering van de beroepspraktijk van beeldend kunstenaars. (Opdracht Mondriaan)
- Onderzoek naar het functioneren van kunstinstaties in een geglobaliseerde wereld. (Opdracht van MuHKA, De Appel en Witte de With)
- Onderzoek naar de breed maatschappelijke waarden van cultuur voor een samenleving. (Opdracht van de Vlaamse regering)
- Onderzoek naar de autonomie van kunstenaars. (PhD)
- Etnografisch onderzoek naar het gebruik van sound chambers. (PhD)

Leden kenniskring:

Wisselen jaarlijks, afhankelijk van welke sector binnen de FHK aan bod komt. Voorlopig werken we met 2 tijdelijke associate lectoren, een voor dans, een voor muziek. Zij hebben ieder hun eigen kenniskring.

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

Boeken

- Gielen, P. (2013), Creativity and other Fundamentalisms. Mondriaan: Amsterdam SP-NPR
- Gielen, P. (2013), Creativiteit en andere fundamentalismen. Mondriaan: Amsterdam SP-NPR
- Gielen, P. (2013), Repressief liberalisme. Opstellen over creatieve arbeid, politiek en kunst. Valiz: Amsterdam SP-NPR
- Gielen, P. (ed. - 2013), Institutional Attitudes. Instituting Art in a Flat World. Valiz: Amsterdam SP-NPR
- Corsten, M-J., Niesten, C., Fens, H. en Gielen, P. (red.-2013), Autonomie als waarde. Dilemma's in kunst en onderwijs. Valiz: Amsterdam SP-NPR
- De Bruyne, P. and Gielen, P. (eds. - 2013 - 2nd edition), Community Art. The Politics of Trespassing. Valiz: Amsterdam SP-NPR
- Gielen, P. and De Bruyne, P. (eds. - 2013 - 2nd edition), Teaching Art in the Neoliberal Realm. Realism versus Cynicism. Valiz: Amsterdam SP-NPR
- Gielen, P. (2012), La fable est Fabre et Fabre est la Fable, In: Acquati, S., De Vos, J. et Rossi, P. (red.), Jan Fabre. Les années de l'Heure Bleue. Dessins et sculptures, 1977-1992, Saint-Etienne: Silvana Editoriale, 175-180. SP-NPR
- Gielen, P. (2012), The Fable is Fabre and Fabre is the Fable, In: Acquati, S., De Vos, J. et Rossi, P. (red.), Jan Fabre. The Years of the Hour Blue. Drawings and sculptures, 1977-1992, Saint-Etienne: Silvana Editoriale, 181-206. SP-NPR
- Gielen, P. and De Bruyne, P. (2012), The Catering Regime, In: Gielen, P. and De Bruyne, P. (eds), Teaching Art in the Neoliberal Realm. Realism versus Cynicism. Amsterdam: Valiz, 1-14. SP-NPR

Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk

AHK, ArtEZ, Avans, DAE, Fontys, Hanze, HdK, HKU, HR, Rietveld, Zuyd

- Gielen, P. (2012), Artistic Praxis and the Neoliberalization of the Educational Space, In: Gielen, P. and De Bruyne, P. (eds.), Teaching Art in the Neoliberal Realm. Realism versus Cynicism. Amsterdam: Valiz, 15-32. SP-NPR
 - Gielen, P. and Heusden (van) B. (2012), A Plea for Communalist Teaching. An Interview with Richard Sennett, In: Gielen, P. and De Bruyne, P. (eds.), Teaching Art in the Neoliberal Realm. Realism versus Cynicism. Amsterdam: Valiz, 33-48. SP-NPR
 - Gielen, P. (2012), Artistieke praxis en de neoliberalisering van de onderwijsruimte, In: Borgdorff, H. en Sonderen, P. (red.), Denken in kunst. Theorie en reflectie in het kunstonderwijs, Leiden: Leiden University Press, 86-103. SP-PR
 - Gielen, P. (2012), De kunst van de openbaarheid. Daniël Dewaele en de conditie van het publieke domein. In: Ronse, P. (red.), Daniël Dewaele Selected Projects, Gent: Art Paper Editions, 28-48. SP-NPR
 - Gielen, P. (2012), The Art and Publicness. Daniël Dewaele and the condition of the public domain. In: Rons, P. (ed.), Daniël Dewaele Selected Projects, Ghent: Art Paper Editions, 28-48. SP-NPR
 - Gielen, P. (2012), The Biennial: A Post-Institution for Immaterial Labour. In: Seijdel, J. and Melis, L. (eds.), Open! Key Texts 2004-2012, Rotterdam: NAI, 127-138. SP-NPR
 - Gielen, P. and De Bruyne, P. (eds. - 2012), Teaching Art in the Neoliberal Realm. Realism versus Cynicism. Amsterdam: Valiz. SP-NPR
 - Keunen, G. (2012) Alternatieve Mainstream. LannooCampus: Leuven.
 - Gielen, P. (2011), Heritage, Urban Culture and Democracy in Europe. Antwerp: Museums and Heritage Antwerp. PrP
 - De Bruyne, P. & Gielen, P. (eds. - 2011), Community Arts. The politics of Trespassing. Amsterdam: Valiz. SP-NPR
 - Vanheteren, L., Hoogen (van den), Q. and Gielen, P. (eds. - 2011), Fight for the Arts – Strijd om de kunst. Amsterdam: Amsterdam University Press. SP-NPR
 - Gielen, P. (2011- 2nd print), The Murmuring of the Artistic Multitude. Global Art, Memory and Post-Fordism. Amsterdam: Valiz. SP-NPR
 - Gielen, P. (2011 - 4de druk), Kunst in netwerken. Artistieke selecties in de hedendaagse dans en de beeldende kunst. Leuven: LannooCampus. SP-PR
- Artikelen**
- Gielen, P. (2013) Заземление искусства в квартире влажную В мире: Прудникова, А., Хисматулина, Н и другие, 2-я Уральская индустриальная биеннале современного искусства, Центр УрФУ: Екатеринбург, стр. 132-139. SP-NPR
 - Gielen, P. (2013), Re-Grounding Art in a Flat Wet World, In: Prudnikova, A., Khismatulina, N. e.a, 2nd Industrial Biennial of Contemporary Art, Center of the Urfu: Ekaterinburg, 132-139. SP-NPR
 - Gielen, P. (2013), Artistic Praxis and the Neo-Liberalization of the Educational Space, Journal of Aesthetic Education, vol 47, nr 1: 58-71. SP-PR
 - Gielen, P. (2013), The Chronotopy of Post-Fordist Labour. In: Neidich, W. and Pasquinelli, M. (eds.), The Psychopathologies of Cognitive Capitalism – Part II, Archive Books: London, 45-59. SP-NPR
 - Gielen, P. (2013), Repressief Liberalisme. Kunst, markt en cultuurbeleid in Nederland, Kunstlicht, nr. 1-2, jg. 34: 12-19. SP-NPR
 - Gielen, P. (2013), Kunstpraxis en de neoliberalisering van de onderwijsruimte, in: Wesseling J. & Scholstra, O. (red.), Veranderend kunstonderwijs. De plaats van theorie aan de kunstacademie. Hogeschool der kunsten: Den Haag, 32-48. SP-NPR
 - Gielen, P. (2013), The Art Scene. A Clever Working Model for Economic Exploitation?, ONCURATING.org, 16 (13), 46-50. SP-NPR
 - Gielen, P. (2013), что составляет общее общественное достояние. Искусство в менее демократических Times, в: De Zegher, K. (ред.), Больше Света - Больше света, Москва Биеннале современного искусства: Москва, 301-312. SP-NPR
 - Gielen, P. (2013), Constituting a Common Public Domain. Art in Less Democratic Times, in: De Zegher, C. (ed.), Bolshe Sveta – More Light, Moscow Biennale of Contemporary Art: Moscow, 301-312. SP-NPR
 - Gielen, P. (2013), Institutional Imagination. Instituting Contemporary Art minus the ‘Contemporary’. In: Gielen, P. (ed.), Institutional Attitudes. Instituting Art in a Flat World. Valiz: Amsterdam, 11-34.
 - Gielen, P. (2013), When Flatness Rules. In: Gielen, P. (ed.), Institutional Attitudes. Instituting Art in a Flat World. Valiz: Amsterdam, 1-10. SP-NPR
 - Gielen, P. (2013), Autonomie via heteronomie. In: Corsten, M-J, Niesten, C., Fens, H. en Gielen, P. (red.), Autonomie als waarde. Dilemma’s in kunst en onderwijs. Valiz: Amsterdam, 21-38. SP-NPR
 - Gielen, P., Corsten, M-J., Niesten, C. en Fens, H. (2013), De autonomieparadox. Over de arme rijkdom en rijke armoede der zelfbeschikking. In: Corsten, M-J., Niesten, C., Fens, H. en Gielen, P. (red.), Autonomie als waarde. Dilemma’s in kunst en onderwijs. Valiz: Amsterdam, 11-20. SP-NPR
 - Gielen, P. (2013), Gezocht: autonoom onderzoeker (m/v), Artes, zomernummer. PrP
 - Gielen, P. (2013), Wanted: Autonomous Researcher (m/f), Open! Platform for Art, Culture and the Public Domain, <http://www.onlineopen.org/columns/wanted-autonomous-researcher/> PrP
 - Gielen, P. (2013), Autonomy via Heteronomy, Open! Platform for Art, Culture and the Public Domain, <http://www.onlineopen.org/essays/autonomy-via-heteronomy/> PrP
 - Gielen, P. (2013), Repressive Liberalism. In: Berg (van den) K. and Pasero U., K. (ed.), Art Beyond the Market. Sternberg Press: Berlin, 190-215. SP-PR
 - Gielen, P. (2013), Nomadeology: The Aesthetization of Nomadic Existence. In: Rand, S. and Heather, F. (eds.), Life Between Borders: The Nomadic Life of Curators and Artists. Apexart: New York, 17-30. SP-NPR
 - Gielen, P. (2012), Art as Minority Democracy, In: Open Cahier on Art and the Public Domain, No. 24, 80-81. PrP
 - Gielen, P. (2012), Cultuurbeleid voor barbaren, <http://www.soireebarbare.be/post/19284572029/cultuurbeleid-voor-barbaren-pascal-gielen>. SP-NPR
 - Gielen, P. (2012), Kunst als minderheidsdemocratie, In: Open Cahier over kunst en het publieke domein, No. 24, 82-83. PrP
 - Gielen, P. (2012), Art and Democracy (in the Netherlands), http://www.cimam.org/latest/latest21.php?id_noticias=488. PrP
 - Gielen, P. (2011), In naam van de democratie. Open: Cahier over Kunst en het Publieke Domein, 22: 27. PrP
 - Gielen, P. (2011), Misschien wordt het tijd om te acteren. Over de naakte ‘onmaat’. Etcetera. Tijdschrift voor Podiumkunsten. 29 (127): 3-8. PrP
 - Gielen, P. (2011), Internationaal cultuurbeleid in tijden van globalisering. Courant, feb.-apr.: 77-79. PrP
 - Gielen, P. (2011), Hoe de kunst de wereld kan redden én zichzelf. De Morgen, 26/8: 14. PoP
 -
- Samenwerkingspartners:**
- Avans Breda
 - Katholieke Universiteit Leuven
 - Erasmusuniversiteit Rotterdam
 - Universiteit Maastricht
 - Rijksuniversiteit Groningen
 - New School New York
 - Nagata University Tokyo
 - Moscow State University

Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk AHK, ArtEZ, Avans, DAE, Fontys, Hanze, HdK, HKU, HR, Rietveld, Zuyd

- Guacheum Art Space Seoul
- Museum voor Actuele Kunst Antwerpen
- Valiz uitgever Amsterdam
- Steunpunt Beeldende Kunst en Audiovisuele Kunsten Vlaanderen
- Vlaams Theaterinstituut
- Soicius – Vlaanderen
- Demos – Vlaanderen
- Cultuurnetwerk Vlaanderen
- Stadschouwburg Tilburg
- Incubate Tilburg
- De Pont Tilburg
- Moscow Biennial
- Sydney Biennial
- Lkca

Relevante nevenfuncties lector:

Hoofddocent Kunstsociologie en cultuurpolitiek,
Rijksuniversiteit Groningen.

Contactgegevens lector:

Dr. Pascal Gielen
Fontys, Postbus 90907, 5000GJ Tilburg
email: p.gielen@fontys.nl
telefoonnr: 06/22974331

Website of webpage lectoraat:

<http://www.fontys.nl/lectoraten/kunstpraktijk/lectoraat.298375.htm>

Gerrit Rietveld Academie

Art & Public Space

Tags:

Publieke ruimte; Artistic research; Publieksparticipatie;
Opdrachtgeverschap; Functie kunst en design in publiek domein

Lectoraatsopdracht of missie:

De lector heeft als opdracht het initiëren en begeleiden van onderzoek en onderzoeksgericht onderwijs binnen de Gerrit Rietveld Academie op het gebied van kunst en publieke ruimte en het stimuleren van de ontwikkeling van een nieuwe visie op dit gebied. De taken van de lector zijn:

- een theoretisch en methodologisch kader stellen, waarbinnen docenten en studenten van de Gerrit Rietveld Academie kunnen participeren in het onderzoek. Daarbij staat met name de vraag naar de aard van 'artistic research' centraal;
- het organiseren en managen van de kenniskring en daarmee het bevorderen van multidisciplinaire samenwerking tussen studenten en docenten van de participerende instellingen, kunstenaars, wetenschappers, opdrachtgevers en overheden;
- het organiseren van manifestaties (symposia, tentoonstellingen e.d.) die het onderzoek maatschappelijk hanteerbaar maken en de publieke discussie bevorderen;
- het genereren van publicaties over kunst in de publieke ruimte.

Lectoraatsbeschrijving:

Het Lectoraat Art & Public Space (LAPS) stimuleert onderzoek naar en theoretische reflectie over de rol van kunst en vormgeving in het publiek domein. Binnen de GRA en het SI stelt het Lectoraat een zogeheten kenniskring samen waarin onderzoek van docenten en externe experts ten aanzien van kunst in de publieke ruimte wordt geïnitieerd, gecoördineerd en besproken. In samenhang met het onderzoek dat in dit kader wordt verricht, ontstaan onderwijsprojecten waarin

Hedendaagse kunstenaars en ontwerpers positioneren zichzelf als onderzoekers, zowel in het maatschappelijke als in het kunstenveld. In sommige gevallen is het onderzoek het werk zelf geworden; materie en medium functioneren in dit geval als instrumenten voor het onderzoek of het denkproces.

Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk AHK, ArtEZ, Avans, DAE, Fontys, Hanze, HdK, HKU, HR, Rietveld, Zuyd

theoretische noties en reflecties met groepen studenten verder worden uitgewerkt. Ook faciliteert het Lectoraat het onderzoeksprogramma 'Making Things Public', waarin een selecte groep PhD-onderzoekers onder leiding van Dr. Sher Doruff promotieonderzoek verricht. Daarnaast richt het Lectoraat zich op de uitbreiding en versteviging van het theorieonderwijs aan de academie in algemene zin.

Het Lectoraat heeft zich, sinds de start in januari 2003, ontwikkeld tot een veelzijdig kennisinstituut dat grote ervaring en een uitgebreid netwerk heeft opgebouwd in het domein Kunst en Publieke Ruimte. Hiermee legde het Lectoraat de basis voor een internationaal kenniscentrum op het terrein van openbare ruimte in het algemeen en de rol van kunst in het publieke domein in het bijzonder. De missie van het kenniscentrum is het bieden van een centrale plek voor informatie, onderzoek en debat over kunst en openbare ruimte.

Met het verdwijnen van SKOR | Stichting Kunst en Openbare Ruimte zijn de bibliotheek en het archief van SKOR in december 2012 verhuisd naar de Rietveld Academie. Dit materiaal draagt bij aan de profilering van het Lectoraat als kenniscentrum. Het archief van SKOR omvat informatie over circa 1000 kunstwerken in de openbare ruimte, mede gerealiseerd en ondersteund door Praktijkbureau Beeldende Kunst (PBK), SKOR en de rijksoverheid. De bibliotheek en het archief dienen als bron voor onderzoekers van binnen en buiten de academie, bieden kennis die wordt toegepast in het onderwijs en zijn een informatiebron voor de overheden en instellingen die kunstwerken onderhouden en beheren. Tevens vormen het archief en de bibliotheek de basis voor het opzetten van onderzoek. Op basis van het archief werd in opdracht van het lectoraat door Clare Butcher de tentoonstelling *Scenographies* samengesteld, SMBA, Amsterdam, 15 september t/m 17 november 2013.

Typen onderzoek en gebruikte onderzoeksmethoden:

Artistic research

Leden kenniskring:

- Kasper Andreasen
- Bas van Beek
- Sanne Bovenlander, MA
- Krijn Christiaansen en Cathelijne Montens
- Oene Dijk
- Hermann Gabler
- Krist Gruijthuijsen
- Henri Jacobs
- Rini Hurkmans
- Renée Kool
- Jan Robert Leegte
- Lucas Lenglet
- Louis Lüthi
- Tine Melzer, PhD
- Martine Neddard
- Jens Pfeifer
- René Put en Rianne Petter
- Joke Robaard
- Johannes Schwartz
- Drs. Alice Smits

- Henri Snel
- Berend Strik
- Drs. Bert Taken
- Curdin Tones
- Elmo Vermijs
- Christel Vesters, MA

Onderzoeksgroep *Making Things Public*

- Dr. Sher Doruff
- Paula Albuquerque
- Kristina Andersen
- Hermann Gabler
- Janice McNab
- Drs. Ilse van Rijn
- Yvonne Dröge-Wendel

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

- Boomgaard, J. (2013). Met z'n allen naar de Nevelzee. *Metropolis M*, tijdschrift over hedendaagse kunst, 2013(no. 6), 64-69.
- Boomgaard, J. (2013). De mythe van de openbaarheid en het einde ervan langs de N16. In I. van den Broeck & G. Ivens (Eds.), *Route N16. Public Spaces for Private Experience* (pp. 50-55). Antwerpen: Art Paper Editions.
- Boomgaard, J. & Taken, B. (2012). Art Education in a Mediatized World. In J. Elkins (Ed.), *What Do Artists Know (The Stone Art Theory Institutes, 3)* (pp. 131-134). University Park: The Pennsylvania State University Press.
- Boomgaard, J. & Taken, B. (2012). Between Romantic Isolation and Avant-Gardist Adaptation. In P. Gielen & P. de Bruyne (Eds.), *Teaching Art in the Neoliberal Realm. Realism versus Cynicism (Antennae, 7)* (pp. 87-99). Amsterdam: Valiz Publishers.
- Boomgaard, J. (2012). Het effect van kunst in de openbare ruimte [Book review *Public Artopia. Art in Public Space in Question*]. *Bockman*, 93, 118-119.
- Boomgaard, J. (2012). In strijd met het gebouw. De architectuurgebonden kunst van het Stedelijk Museum. In J. van Adrichem & A. Martis (Eds.), *Stedelijk collectie reflecties: reflecties op de collectie van het Stedelijk Museum Amsterdam (Catalogus / Stedelijk Museum, 893)* (pp. 445-461). Amsterdam/Rotterdam: Stedelijk Museum Amsterdam / nai010 uitgevers.
- Boomgaard, J. & Doruff, S. (2012). De kunst van publieken: ruimte maken voor misverstand. *Open*, 24, 8-17.
- Boomgaard, J. (2012). Permanent signs of transience. In R. Petter & R. Put (Eds.), *Poster no 524: exploring the contemporary poster* (pp. 6-9). Amsterdam: Valiz.
- Boomgaard, J. (2012). Tussen de tijdgeest. In M.-J. van Beckhoven (Ed.), *Een vierkantje laten lachen: Bas Maters (1949-2006): 35 jaar monumentale beeldende kunst en architectonische vormgeving (ArtEZ Alumni, 2)* (pp. 70-80). Arnhem/Zwolle: ArtEZ Press/WBooks.
- Boomgaard, J. (2012). Wild park: commissioning the unexpected (Essay, 6). Amsterdam: Netherlands Foundation for Visual Arts, Design and Architecture.
- Boomgaard, J. (2012). Het zoeken van regels die niet bestaan. In H. Borgdorff & P. Sonderren (Eds.), *Denken in kunst: theorie en reflectie in het kunstondervijns (Leiden Publications)* (pp. 28-36). Leiden: Leiden University Press.
- Boomgaard, J. (2011). The chimera of method. In J. Wesseling (Ed.), *See it again, say it again: the artist as researcher (Antennae series, 6)* (pp. 57-71). Amsterdam: Valiz.
- Boomgaard, J. (2011). Dikke tijd. In R. den Hartog & A. de Vries (Eds.), *Het elastisch perspectief. Kunst in Carnisselande* (pp. 58-63). Den Haag: Uitegeverij De Zwaluw.

Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk AHK, ArtEZ, Avans, DAE, Fontys, Hanze, HdK, HKU, HR, Rietveld, Zuyd

- Boomgaard, J. (2011). The realm of possibilities. In U. Lindmayr (Ed.), *Crossing: from Middelheim Museum to the city and back again* (pp. 11-25). [s.l.]: Contemporary Art Heritage Flanders.
- Boomgaard, J. (2011). *Wild park: het onverwachte als opdracht* (Essay, 006). Amsterdam: Fonds voor Beeldende Kunst en Vormgeving.
- Boomgaard, J. (2011). [Book review *Locating the producers: durational approaches to public art*]. *Open*, 21, 148-149.

Samenwerkingspartners:

- Van Abbemuseum
- Alauda Publications
- Amsterdamse Bos
- Castellum Fectio
- Centrum Beeldende Kunst Utrecht
- Cobra Museum voor Moderne Kunst
- DeFKa
- Dutch Art Institute
- ESBA, Nantes
- HEAD, Genève
- John Moores University Liverpool Art and Design Academy, Verenigd Koninkrijk
- Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten (KABK)
- Leids Universitair Instituut voor Culturele Disciplines (LUICD)
- Mondriaan Fonds
- Sandberg Instituut
- SKOR | Stichting Kunst en Openbare Ruimte
- Stedelijk Museum Amsterdam
- Stedelijk Museum Bureau Amsterdam (SMBA)
- Stroom Den Haag
- TAAK
- University of Hildesheim, Kunstwissenschaft, Duitsland
- Universiteit van Amsterdam
- Vrije Universiteit

Relevante nevenfuncties lector:

- Hoofd Master Artistic Research, Universiteit van Amsterdam
- Lid Stuurgroep Promoveren in de Kunsten, NWO en Mondriaan Fonds
- Lid Stuurgroep Pilotprojecten Kunst en Openbare Ruimte Vlaanderen, Bureau Vlaams Bouwmeester
- Lid Raad van Advies Stichting LACDA
- Lid evaluatiecommissie Lectoraat Kunstpraktijk en samenleving, Fontys Hogeschool, Tilburg, najaar 2011.
- Partner en organisator Autonomy Project
- Partner in ARC/JAR
- Partner en organisator Fieldwork: Marfa
- Lid redactiecommissie LOKO

Contactgegevens lector:

dr. Jeroen Boomgaard
postadres: Gerrit Rietveld Academie, Frederik Roeskestraat 96, 1076 ED, Amsterdam
email: J.Boomgaard@uva.nl
telefoonnr: 020-571 16 35

Website of webpage lectoraat:

www.laps-rietveld.nl

Hanzehogeschool

Image in Context

Tags:

politiek, fotografie, social design, artistiek onderzoek, veranderkracht

Lectoraatsopdracht of missie:

Het lectoraat Image in Context maakt deel uit van het kenniscentrum Kunst & Samenleving. Dit kenniscentrum bundelt het praktijkgericht onderzoek van de Academie voor Beeldende Kunst, Vormgeving en Popcultuur MINERVA en het Prins Claus Conservatorium, School of Performing Arts. Het kenniscentrum bestaat uit drie lectoraten: Lifelong Learning in Music, Image in Context en Popular Culture, Sustainability & Innovation. Het lectoraat Image in Context vindt zijn urgentie in de verbreding van de (onderzoeks) praktijken, (onderzoeks-)rollen en (onderzoeks-)strategieën van kunstenaars en ontwerpers in de huidige samenleving. Het wil het zicht verbreden op wat kunst en ontwerpen zijn en kunnen zijn, kunstenaars aanmoedigen en uitdagen nieuwe beeldende praktijken en strategieën te ontwikkelen, door nieuwe samenwerkingen en verbindingen aan te gaan. Hierdoor leren kunstenaars en ontwerpers zich zowel autonoom als flexibeler te bewegen in een veranderende arbeidsmarkt. Het lectoraat wil organisaties en instituties in de samenleving in contact brengen met voor hen nog onbekende kunst- en ontwerp praktijken en het wil in het contact met die organisaties nieuwe beeldende (onderzoeks-)praktijken ontwikkelen.

Lectoraatsbeschrijving:

Het lectoraat Image in Context verbindt de kunsten (inclusief het ontwerpen) aan het politieke. Het doet dat tegen de achtergrond van de vele crises die in onze wereld gedefinieerd worden (klimaatcrisis, bankencrisis, ideologiecrisis, Oost-West crisis, etc) met specifieke aandacht voor de koppeling van lokale initiatieven aan globale netwerken en vanuit de overtuiging dat aan de basis van iedere verandering de erkenning van de ander als gelijke ligt.

De kunsten kunnen een positie innemen in het politieke krachtenveld van het publieke domein, daar waar onze wereld wordt vormgegeven. Zij zijn een krachts- of machtsfactor en hebben invloed vanuit het specifieke van de kunsten: ondervragen van fundamenteën, confronteren, verbeelden, nieuwe vreemde perspectieven bieden, oog hebben voor hetgeen buiten het voorspelbare ligt. Ze kunnen functioneren als change agent.

De veranderingsprocessen van de kunsten die in het lectoraat IiC worden geïnitieerd, ontwikkeld en beschreven zijn processen die in maatschappelijk (en dus politiek) opzicht leiden tot een inhoudelijke heroriëntering en herdefiniëring van het bestaande. Het lectoraat onderzoekt en beschrijft de rollen die kunstenaars en ontwerpers in de samenleving in kunnen nemen (en in gaan nemen) wanneer ze het atelier verlaten en hun autonomie in context plaatsen, dus

Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk AHK, ArtEZ, Avans, DAE, Fontys, Hanze, HdK, HKU, HR, Rietveld, Zuyd

meer in relatie tot en in samenwerking met de samenleving artistieke processen in gang zetten en artistieke producten maken. De basale verbreding van hun kunstenaarspraktijk betreft de verbreding van kunst-makers naar regisseurs van de artistieke communicatie.

Specifieke projecten van het lectoraat zijn: fotografie als onderzoek, de interculturele visuele dialoog, buurmanschap binnen de Europese Unie en Kunst en Ouderen.

Typen onderzoek en gebruikte

onderzoeksmethoden:

Het lectoraat ontwikkelt concrete onderzoeksprojecten waarbinnen artistieke onderzoeksmethodes binnen een helder gedefinieerde maatschappelijke context en doelstelling worden ontwikkeld. De uitkomst van het onderzoek komt de samenleving ten goede. De ontwikkelde methode is een impuls voor de praktijk van kunstenaars en ontwerpers.

Unieke onderzoeksvorm van het lectoraat zijn de fysieke en digitale open platforms waar materiaal wordt ontwikkeld en onderzoekers met elkaar in gesprek worden gebracht. Het idee hierachter is continu leren, onderzoeken en delen. Kennis is vrij. Binnen deze platforms ontstaan communities van searchers en researchers die nieuwe visuele talen van communicatie met elkaar ontwikkelen. Zie o.m. www.priccapractice.nl

Leden kenniskring:

- Andrea Stultiens
- Ruben Abels
- Ahmet Polat
- Lino Hellings
- Harold Koopmans
- Hanneke Brier
- Margo Slomp
- Frederiek Bennema
- Michel Spekrijse
- Herman van Hoogdalem
- Natasha Taylor
- Adri Schokker
- JP Brands
- Michel Jansen
- David Strobant
- Johan Faber

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

- website Minerva Onderzoekt www.kccademieninerva.nl
- digitaal platform Interculturele Dialoog (in ontwikkeling) Johan Faber, www.priccapractice.nl/id
- Expertisecentrum Priccapractice (in ontwikkeling) www.priccapractice.nl
- Cahier Anders Belicht (eigen uitgave juni 2014) zie ook www.priccapractice.nl/andersbelicht
- Cahier De kunstenaar als host (eigen uitgave 2013)
- Cahier Island cq (eigen uitgave juni 2014)
- Cahier Academy of the people (eigen uitgave juni 2014)

- Vervreemding als politieke interventie, Filosofie & Praktijk, nr. 3 (jaargang 33) herfst
- Photography as research, lezing en paper Triennale Istanbul, zie https://hanze.academia.edu/AnkeCoumans?notification_code=ENdsVz8W

Samenwerkingspartners:

- Noorderlicht Groningen
- Groninger Museum
- Faculty of Fine arts, University Marmara, Istanbul
- Bezelel, Academy of Fine Arts Jerusalem
- International Academy of Arts Palestina, Ramallah
- Sign Groningen
- RUG Groningen
- Blauwborgje, instelling voor dementerenden, Groningen

Relevante nevenfuncties lector:

Medewerker onderzoek Hogeschool voor de kunsten Utrecht

Contactgegevens lector:

Dr. Anke Coumans
postadres: Academie Minerva, Praediniussingel 59, Groningen
email: a.c.m.coumans@pl.hanze.nl
telefoonnr: 06-18832433

Website of webpage lectoraat:

<http://www.hanze.nl/home/Onderzoek/Kennisportal/Kenniscentra/Kenniscentrum+Kunst+en+Samenleving/Kenniscentrum/lectoren/Lector+Image+in+Context.htm>

HdK

Onderzoek in de Kunsten

Tags:

Artistiek onderzoek, kennistheorie, methodologie, muziek.

Lectoraatsopdracht of missie:

Het lectoraat levert een bijdrage aan de versterking van onderzoek in de kunsten in de Ba-, Ma- en PhD-onderwijsprogramma's, m.n. van het Koninklijk Conservatorium (KC), en richt zich daarnaast op de begeleiding van het onderzoek door docenten aan het KC.

Het eigen onderzoek van de lector doelt op de versterking van artistiek onderzoek als onderzoekveld in binnen- en buitenland, zowel inhoudelijk (door een bijdrage te leveren aan de theoretische verankering van onderzoek in de kunsten), als ten aanzien van de infrastructuur (netwerkvorming, financiering, regelgeving, ontwikkeling publicatiemogelijkheden e.d.). Een deel van de tijd wordt besteed aan onderwijs in het kader van de masteropleiding aan het KC en (incidenteel) de doctoraatsopleiding Docartes.

Lectoraatsbeschrijving:

Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk AHK, ArtEZ, Avans, DAE, Fontys, Hanze, HdK, HKU, HR, Rietveld, Zuyd

Het lectoraat levert een bijdrage aan de versterking van onderzoek in de kunsten in de Ba-, Ma- en PhD-onderwijsprogramma's, m.n. van het Koninklijk Conservatorium (KC), en richt zich daarnaast op de begeleiding van het onderzoek door docenten aan het KC.

Het eigen onderzoek van de lector doelt op de versterking van artistiek onderzoek als onderzoekveld in binnen- en buitenland, zowel inhoudelijk (door een bijdrage te leveren aan de theoretische verankering van onderzoek in de kunsten), als ten aanzien van de infrastructuur (netwerkvorming, financiering, regelgeving, ontwikkeling publicatiemogelijkheden e.d.). Een deel van de tijd wordt besteed aan onderwijs in het kader van de masteropleiding aan het KC en (incidenteel) de doctoraatsopleiding Docartes.

Typen onderzoek en gebruikte onderzoeksmethoden:

Gelet de uiteenlopende aard van het onderzoek aan het KC is er een breed pallet aan onderzoeksmethoden en – technieken. In de regel is de artistieke praktijk zowel het uitgangspunt van het onderzoek als ook de uitkomst van het onderzoek. De vraagstellingen worden ingegeven door wat opportuun is in de hedendaagse muziekpraktijk (uitvoerings-, componeer-, improvisatiepraktijk) en de resultaten van het onderzoek zijn veelal ook kunstwerken (uitvoeringen, interpretaties, composities etc.). Het onderzoek aan het KC vindt in de regel plaats in en door de muziek, d.w.z. dat de muziekpraktijk ook methodologisch het uitgangspunt is. Maar daarnaast – bijv. In het geval van meer op educatie gericht onderzoek, of ontwerponderzoek – kunnen ook methoden en technieken die hun oorsprongen hebben in de sociale, culturele of technische wetenschappen gehanteerd worden.

Leden kenniskring:

In 2013-2014 zijn de volgende personen lid van de kenniskring van het lectoraat:

-
- Donna Agrell, fagotiste, hoofdvakdocent barokfagot
- Johannes Boer, gambist, hoofd afdeling oude muziek
- Karst de Jong, pianist, docent muziektheorie
- Adri de Vugt, hoofd master muzikeducatie
- Paul Deneer, gitarist, studentendecaan
- Raviv Ganchrow, componist/kunstenaar, docent sonologie
- Wieke Kartsen, fluitiste, docent fluit
- Suzanne Konings, docent muziektheorie
- Bert Mooiman, organist, hoofdvakdocent muziektheorie
- Bart van Oort, pianist, hoofdvakdocent fortepiano
- Quijrin van Regteren Altena, bassist, hoofdvakdocent contrabas
- Gerda van Zelm, zangeres, hoofdvakdocent zang
- Enno Voorhorst, gitarist, hoofdvakdocent gitaar
- Ida Vujović, docent muziektheorie
- Susan Williams, trompetiste, hoofdvakdocent baroktrompet

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

• Uiteenlopende resultaten: publicaties, composities/ installaties, nieuw onderwijs, instrumenten. Zie de website van het KC voor meer informatie.

Samenwerkingspartners:

In het kader van het SIA RAAK project, the Artistic Research Catalogue, is intensief samengewerkt met 19 partners (onderwijs- en culturele instellingen) uit binnen- en buitenland. Zie de website van de hogeschool voor meer informatie over dit project. In het verlengde van dit project wordt samengewerkt in het zgn. Research Catalogue Portal Pilot; zie: <http://www.researchcatalogue.net/portal/portal>

Relevante nevenfuncties lector:

- Redacteur Journal for Artistic Research
- Lid Bestuurscommissie Onderzoek van de Vereniging Hogescholen.
- Lid Evaluation Panel Social Science and Humanities (SH5), Consolidators Grant van de European Research Council.
- Lid International Advisory Board 'Konstnärliga forskarskolan' (de nationale school voor artistiek onderzoek in Zweden),
- Lid Advisory Board of 'TAHTO', de doctoraatsopleiding van de University of the Art, Helsinki (Finland).
- Reviewer voor verschillende publicaties/ onderzoekfondsen in Europa (o.a. OPAK/KU Leuven, FWF, SWTF)

Contactgegevens lector:

Dr. Henk Borgdorff
postadres: Koninklijk Conservatorium, Juliana van Stolbergstraat 1, 2595 CA Den Haag
email: h.borgdorff@koncon.nl

Website of webpage lectoraat:

www.koncon.nl

HdK

Kunst Theorie & Praktijk

Tags:

Artistic research, kunstonderwijs, theorieonderwijs, onderwijsvernieuwing

Lectoraatsopdracht of missie:

Het lectoraat Kunst Theorie & Praktijk heeft tot taak het onderzoek in beeldende kunst en vormgeving te ontwikkelen en te verdiepen. Het lectoraat KTP stelt zich ten doel om de integratie van theorie- en praktijkonderwijs te bevorderen en om studenten en docenten te stimuleren tot het doen van onderzoek.

Lectoraatsbeschrijving:

Onderzoek staat aan de KABK centraal. Veel aandacht wordt besteed aan de rol van het denken in het maken, aan de reflectie van de student op het creatieve proces en aan de ontwikkeling van een (theoretische)

Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk

AHK, ArtEZ, Avans, DAE, Fontys, Hanze, HdK, HKU, HR, Rietveld, Zuyd

positionering van het eigen werk in het kunstenveld. Het onderwijs is gericht op het aanleren van een onderzoekende houding bij de student.

Het lectoraat Kunst Theorie & Praktijk speelt hierbij een stimulerende en initiërende rol. Het houdt zich bezig met de vraag hoe praktijk en theorie in het kunstonderwijs met elkaar kunnen worden verbonden. Zo organiseert het lectoraat pilot projecten waarin praktijk- en theorieonderwijs geïntegreerd zijn. Het lectoraat heeft een honours programme opgezet, dat bestaat uit interdisciplinaire cursussen voor excellente studenten. Onder voorzitterschap van de lector ontwerpt het overleg van theorie-docenten een nieuwe visie op het theorieonderwijs aan de kunstacademie, een visie die eveneens haar neerslag krijgt op het praktijkonderwijs. Ook organiseert het lectoraat samen met diverse partners symposia, workshops en lezingen op het terrein van artistic research.

Het onderzoek in de kunst (artistic research) is een nieuwe discipline, die gebaseerd is op de toenemende interesse bij zowel kunstenaars als theoretici voor het theoretische aspect van de kunstpraktijk en voor de cognitieve functie van het kunstwerk: kunst als manier om de werkelijkheid te leren kennen. De KABK werkt op het gebied van artistic research nauw samen met PhDArts, promotietraject voor beeldende kunstenaars en ontwerpers aan de Academie der Kunsten (AdK) van de Universiteit Leiden. Het doel van de AdK is om de kunsten en academische disciplines samen te brengen op een manier die recht doet aan beide elementen. De AdK stimuleert en faciliteert onderzoek dat kennis en inzichten ontleent aan de artistieke praktijk. Artistic research zoals het gedaan wordt aan de AdK is gericht op enerzijds verruiming van het begrip van academische kennis en anderzijds op de tacit knowledge die belichaamd wordt in kunstwerken.

Typen onderzoek en gebruikte onderzoeksmethoden:

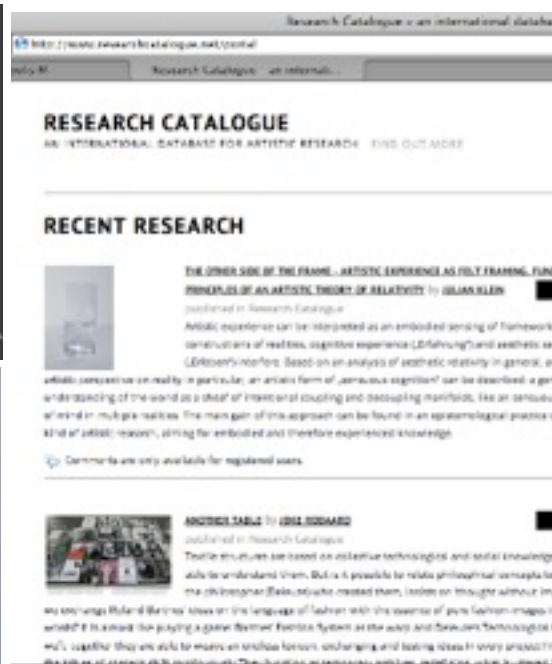
- artistic research
- kunsthistorisch onderzoek
- onderzoek in de kunsttheorie

Leden kenniskring:

Delphine Bedel; fotograaf, uitgever, curator, promovendus PhDArts
Liesbeth Fit; schrijver, redacteur, docent aan de KABK en coördinator bij de Design Academy Eindhoven
Irene Fortuyn; beeldend kunstenaar, PhDArts promovendus, docent aan de KABK, hoofd afdeling 'Man and Leisure' aan de Design Academy Eindhoven
Ingrid Grootes; kunsthistoricus, docent kunst/fotografiegeschiedenis en -beschouwing aan de KABK.
Roosje Klap; grafisch ontwerper, ontwerpstudio Roosje Klap, hoofd van de afdeling Grafische Ontwerpen aan de KABK, adviseur bij het post-academisch instituut Jan van Eyck Academie in Maastricht.
Ruchama Noorda; beeldend kunstenaar, PhDArts promovendus
Corinne Noordenbos; fotograaf, hoofd van de afdeling Fotografie aan de KABK
Ewoud van Rijn; beeldend kunstenaar, docent KABK
Hans Scholten; beeldend kunstenaar, PhDArts promovendus, docent aan de academie St. Joost
Taco Stolk; conceptualist en docent aan de Universiteit Leiden en bij ArtScience aan de KABK en het Koninklijk Conservatorium

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

Lezingen en symposia (2011 – heden):
2014: De Waarde van Kunstcritiek, een lezing door Janneke Wesseling tijdens het Studium Generale van de Universiteit Leiden de lezingen reeks 'Kunst voor the happy many'.

Artistic Research Catalogue

The Artistic Research Catalogue project, led by Henk Borgdorff (researcher at the University of the Arts, The Hague) and Michael Schwab (Editor in chief Journal for Artistic Research), was awarded with a two-year subsidy by the SIA RAAK-International programme in March 2010. With nineteen national and international partners, the ARC project enables the creation of an independently functioning and digital platform for the documentation, exposition and distribution of research in the arts worldwide.

Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk AHK, ArtEZ, Avans, DAE, Fontys, Hanze, HdK, HKU, HR, Rietveld, Zuyd

2013: De volmaakte beschouwer. De ervaring van het kunstwerk en de actualiteit van de receptie-esthetica, lezing door Janneke Wesseling tijdens het Studium Generale van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.

2013: Dag over Onderzoek en Onderwijs aan de KABK, een studiedag voor docenten

2012: Artistic Research: Research and Performativity, een lezing door Janneke Wesseling tijdens een 'Real World' sessie van Artquest in de Whitechapel Art Gallery in London.

2012: Rethinking Robert Smithson, een symposium i.s.m. Alauda Publications, over de relevantie van het werk van kunstenaar Robert Smithson.

2012: ...En daar dan een foto van, lezing door Hans Aarsman voor de hele academiemeenschap

2012: Ruby Tuesday, lezing door Janneke Wesseling in Schunck, Heerlen, naar aanleiding van de publicatie See It Again, Say It Again. The Artist as Researcher.

2011: Landelijke Dag van de Theorie, expertmeeting voor docenten in het kunstonderwijs

2011: Lezing door Andrea Fraser, voor de hele academiemeenschap

2011: The artist as researcher, lezing door Janneke Wesseling in het International Studio & Curatorial Program (ISCP), New York

2011: Festival Nieuwe Vragen, een symposium, met tentoonstelling rond het thema 'onderzoek in de kunst', ter gelegenheid van de opening van het academisch jaar

2011: Towards a reception aesthetics of contemporary art, lezing door Janneke Wesseling op de jaarlijkse conferentie van het Nederlands Genootschap voor Esthetica, in Gent, België.

2011: How do Artists Think?, lezing door Janneke Wesseling in Museum Boijmans van Beuningen het symposium 'Schoonheid en Wetenschap'.

Publicaties (2011 – heden):

2013:

'See it Again, Say it Again', J. Wesseling in J.M. Hedinger en T. Meyer, What's next? Kunst nach der Krise. Ein Reader. Berlin: Kadmos

Veranderend Kunstonderwijs. De Plaats van Theorie aan de Kunstacademie, red. Onno Schilstra en Janneke Wesseling, Den Haag: Koninklijke Academie

2012: 'Hoe denkt de kunstenaar? Theorie en reflectie in het kunstonderwijs', bijdrage J. Wesseling in H. Borgdorff en P. Sonderren, Denken in Kunst. Theorie en Reflectie in het Kunstonderwijs. Leiden: Leiden University Press

2011: See it Again, Say it Again. The Artist as Researcher. Red. Janneke Wesseling. Amsterdam: Valiz.

Samenwerkingspartners:

Universiteit Leiden

PhDArts, Academie der Kunsten, Universiteit Leiden

Master Artistic Research, HdK Willem de Kooning

Academie, Hogeschool Rotterdam

Valiz, Amsterdam

Alauda Publications, Amsterdam

Relevante nevenfuncties lector:

Co-directeur PhDArts, doctoraatsprogramma voor beeldende kunstenaars en vormgevers, aan de Academie der Kunsten van de Universiteit Leiden. Kunstcriticus voor NRC Handelsblad.

Contactgegevens lector:

Dr. J.C. Wesseling

postadres: KABK, Prinsessegracht 4, 2514 AN Den Haag

email: j.wesseling@kabk.nl

telefoonnr: 070-3154755

Website of webpage lectoraat:

www.lectoraatktp.nl

HKU

Artistiek Onderzoek

Tags:

Onderzoek, artistieke denkprocessen, kennisproductie, experimenteel kunstonderwijs

Lectoraatsopdracht of missie:

De vraag naar de specificiteit van Artistiek Onderzoek vormt het vertrekpunt van het lectoraat: Hoe wordt de methode van artistiek onderzoek bepaald? Hoe verhoudt artistiek onderzoek zich ten opzichte van andere vormen van op kennis gericht onderzoek? Laat artistiek onderzoek zich ook leiden door een dominant paradigma, of is er juist vanwege het individuele vertrekpunt veeleer sprake van een diversiteit aan methodische perspectieven? Maar ook, en dit is de vraag waar de kenniskring zich op richt: hoe laat zich in het algemeen (zowel op bachelor- als masterniveau) een – experimenteel - curriculum ontwikkelen dat de onderzoekende kunstenaar als uitgangspunt neemt?

Lectoraatsbeschrijving:

In 2011-2012 richtte het lectoraat zich vooral op het debat rondom PhD research. Middels een ondersteuning van het Fonds BKVB werd een hieraan gerelateerd project voor Manifesta 8 (presentatie en symposium: As the Academy Turns) georganiseerd. Vervolgens werd gewerkt aan een reeks succesvolle PhD aanvragen (Jeremiah Day, Lonnie van Brummelen – onderzoeksbeurzen Mondriaanfonds/NWO), de promotie van Irene Kopelman (presentatie in BAK Utrecht) en het project Doing Research (DOCUMENTA 13).

In 2013-2014 richt het lectoraat zich met name op de vraag naar de positie en de situatie van het experimentele kunstonderwijs. Het project Offside Effect (1st Tbilisi Triennale) vormde hiertoe een eerste verkenning. Tevens, en hieraan gerelateerd, zal gewerkt worden aan een herintroductie van het begrip esthetica.

Typen onderzoek en gebruikte

onderzoeksmethoden:

- Experimentele tentoonstellingsprojecten
- Seminars, Symposia
- PhD onderzoek Fine Art
- Publicaties

Leden kenniskring:

- Jeremiah Day, PhD onderzoeker (beurs NWO/Mondriaan Fonds: 2010-14)
- Lonnie van Brummelen, PhD onderzoeker (beurs NWO/Mondriaan Fonds: 2012-16)
- Annette Krauss, onderzoeker
- Klaas Hoek, senior lecturer
- Tiong Ang, senior lecturer

Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk

AHK, ArtEZ, Avans, DAE, Fontys, Hanze, HdK, HKU, HR, Rietveld, Zuyd

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

- 2013 Presentation. Radical Imagination. Closing Symposium Gothenburg Biennial (with Sally Tallant, Joanna Warsza and Marc Leger). www.goteborg.biennial.org/rs_events/view/Finissage_conferense_thur
- 2013 Publication. Review Bergen Assembly (An Initiative for Art and Research). Metropolis M, October. <http://metropolism.com/reviews/monday-begins-on-saturday/>
- 2013 Publication. Counter-archival dissemination, in: Michael Schwab, Henk Borgdorff (eds.), The Exposition of Artistic Research, Leiden University Press, pp. 237-244.
- 2012 Project and Publication. Curator Offside Effect, 1st Tbilisi Triennial (with Wato Tsereteli), CCA Tbilisi (and five other locations in Tbilisi: Fine Art Museum, Europe House, Literature Museum, State Academy of the Arts, Shindisi Residency). Symposium and Publication Metropolis M Books. www.e-flux.com/announcements/offside-effect/
- 2012 Publication. Critical Curricular Practices, in: Nikolaus Hirsch and Markus Miessen (eds.), Critical Spatial Practices, Sternberg Press, Berlin/New York, pp. 126-127.
- 2012 Project and Publication. Curator City Pavilion (Amsterdam Pavilion, one of the 30 city pavilions), 9th Shanghai Biennale (curators: Jens Hoffmann, Boris Groys, Johnson Chang, Qiu Zhijie): TAR. Temporary Autonomous Research. Artists: Falke Pisano, Jeremiah Day and Noline van Harskamp. Publication: Metropolis M. Books. www.e-flux.com/announcements/temporary-autonomous-research/
- 2012 Project and Publication. Doing Research. dOCUMENTA 13 (in collaboration with Chus Martínez, Head of d13 Curatorial Department): research symposium Doing Research, Summer School project (MA Fine Art and Doctoral Research) and launch publication Doing Research. www.artandeducation.net/announcement/doing-research-earn-at-documenta-12/
- 2012 Publication. Para-educational Investigations. In: Blue House Project (Jeanne van Heeswijk)
- 2011 Publication. (Book) The Pleasure of Research, Finnish Academy of Fine Art. Helsinki. 90p. Over-view of educational and curatorial research projects (2006-2011). www.e-flux.com/shows/view/10294
- 2011 Presentation. Re-plant. Expertmeeting Shanghai Art Museum. Concept/preparation 9th Shanghai Biennale Re: Activation, with: Lewis Biggs, Li Lei, Xu Yiang, Yongwoo Lee, Fumio Nanjo, Gao Shiming and Yang Fudong. Selected Curators: Qiu Zhijie, Boris Groys, Jens Hoffmann and Johnson Chang.
- 2011 Presentation and Publication. The Institutional Conscience of Art. Symposium IUAV/Venice Biennale: Art as a Thinking Process. Publication: Sternberg Press, Berlin (Ed. Angela Vettese), pp. 210-221. www.artandeducation.net/announcement/art-as-a-thinking-process-visual-forms-of-knowledge-production
- 2011 Publication. Agonistic Academies, Sint Lukas Academy Press, Brussels. Editor and Editorial with Jan Cools, pp.7-11. (Booklaunch: Venice Biennale, IUAV, Aula Magna, Palazzo Tolentini).
- www.e-flux.com/shows/view/9668
- 2011 Publication. Twenty Thoughts on Artistic Knowledge, in: James Elkins, What do Artists Know?, Stone Art Institute Series, #3, The Art Institute of Chicago, pp.200-204.
- 2011 Publication. Context Responsive Investigations, in: Intellectual Birdhouse, Artistic Practice as Research (eds. Ute Meta Bauer, Michael Schwab and Florian Dombois), pp. 49-62. Walther Koenig, Cologne/London. www.art-agenda.com/shows/intellectual-birdhouse-artistic-practice-as-research
- 2011 Publication. As the Academy Turns, (MaHKUzine. Journal of Artistic Research, 10) Manifesta 8, Murcia, Spain:

Curator research exhibition (CENDEAC: Frans Jacobi, Denise Ziegler, Irene Kopelman, Guilio Squilacciotti, Janis Rafailidou, Katja Tukiainen, Magnus Bartas, Maija Timonen, Matts Leiderstam) producer soap opera project (with Tiong Ang, presented as CENDEAC) and organizer three day international artistic research symposium: presentation and critical evaluation of presented (doctoral) research projects, with a.o. Sarat Maharaj, Gertrud Sandqvist, Tom Holert, Mick Wilson, Marquard Smith, Hito Steyerl, Juergen Bock, Jan Sven-unsson, Tuomas Nevenlinna Juergen Bock. Project sponsored by Fonds BKVB (pilot project).

- <http://www.artandeducation.net/announcement/manifesta-8-collaborative-project-as-the-academy-turns/>

Samenwerkingspartners:

- EARN, European Art Research Network, 2011-2013
- Vrije Universiteit, Amsterdam, 2011 - Promotie onderzoek Jeremiah Day
- Finnish Academy of Fine Arts, 2011-2013
- SHARE, ELIA Think Tank Project, 2011-2012
- Sint Lukas Academy Brussels, 2011
- Fonds BKVB, BAK, 2011
- Fonds BKVB/NWO, Promotieonderzoek Fine Art, 2011
- Venice Biennale, IUAV, Venetie, 2011 en 2013
- Documenta, Kassel, 2012
- Shanghai Biennale, 2012
- Tbilisi Triennale, 2012
- BAK, Basis voor Actuele Kunst, Utrecht, 2012
- Istanbul Biennale, 2013
- Kadir Has University, 2013
- Living Art Museum, Reykjavik 2013
- Iceland Academy of the Arts, 2013
- FRAME, Helsinki, 2013
- Gothenburg Biennale, Valand Academy, 2013

Relevante nevenfuncties lector:

Dean, MaHKU Fine Art, Utrecht
 Visiting Professor, PhD Programme, Finnish Academy of Fine Arts, Helsinki
 Member Advisory Board Platform Art Research Sweden, Gothenburg
 Member ERC, European Research Council, Brussels
 Member Academic Committee Shanghai Biennale
 Tutor, De Appel Curatorial Programme, Amsterdam

Contactgegevens lector:

Dr. Henk Slager
 postadres: HKU/BKV, Ina Boudier-Bakkerlaan 50, 3582 VA Utrecht
 email: henk.slager@bkv.hku.nl
 telefoonnr: (030) 254 79 91

Website of webpage lectoraat:

<http://www.hku.nl/web/Onderzoek1/Lectoraten/ArtistiekOnderzoek.htm>

**Willem de Kooning Academie,
 Hogeschool Rotterdam**

Cultural Diversity

Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk

AHK, ArtEZ, Avans, DAE, Fontys, Hanze, HdK, HKU, HR, Rietveld, Zuyd

Tags:

Diversity, Gender, Ethnicity, Sexuality, Identity, Arts

Lectoraatsopdracht of missie:

The Lectoraat Cultural Diversity conducts practice-oriented research on the subject of Cultural diversity within the arts and the City of Rotterdam, and initiates projects in collaboration with students, tutors and external parties. The Lector also works closely with Business Strategy in order to enhance Diversity Awareness and therefore Equality. The Lector is also an advisor for curricular reforms at the school, the municipality of Rotterdam, non-profits and commercial parties.

Lectoraatsbeschrijving:

The notion of 'cultural diversity' is positioned between aesthetic strategies, political action and socio-economic development. In each of these, it has undergone different developments and obtained different meanings. 'Cultural diversity' has consequently become a somewhat vague term while remaining an urgent issue. It is closely linked to the diversity of populations in neoliberal economies, the transformation of big cities through labor migration and shifting demographics, issues of employment and - in the particular context of Creating 010 - the role of creative workers and the status of the arts: contestation of the Western canon, shifts of contemporary visual art towards transnational visual cultures, hybridisation of artistic practice, the role of globalized creative industries/economies. All these developments have far-reaching consequences for artistic practice and professions. As a School of Art and Design diversity is central to our creative and innovative inspiration. We aspire to a diverse community, not only of students but of faculty and staff as well.

While diversity is portrayed by the community's national, racial, class, (dis.) ability, sexual and gender identity profile, it also relates to the diversity of opinion and perspectives represented within the school. We are not referring to a concept of diversity that instrumentalises the notion of differences and perpetuates a status quo; rather, we wish to emphasise a notion of differences that allows us to think beyond the thresholds of our supposed identities, in order to envision a convivial culture (Gilroy 2005).

Typen onderzoek en gebruikte onderzoeksmethoden:

Quantitative and Qualitative Research
With the Lectoraat Cultural Diversity the Hogeschool Rotterdam is actively involved in researching the notion of Cultural Diversity and implementing practices and content in relation to the subject. Myself as Lector as well as two Tutors with each 0.1 FTE are working with me on the subject. After a research on Study Success and Diversity conducted by the Hogeschool Amsterdam at the Hogeschool Rotterdam, the Lectoraat will start a research at the WdKA about the mechanisms of Inclusion and Exclusion through teachers and their Diversity awareness in collaboration with the University

of Arts in Zurich and the Academy of Arts in Vienna. We are aiming with this research to understand, what the misconceptions and pre-assumptions of teachers are in concern of Cultural Diversity in order to address these issues better in future.

1.1 KIEM application

We are currently working on a transdisciplinary research proposal with Erasmus University on Rotterdam as a Fashion location for emerging designers. Key Questions will be:

What are the means through which independent fashion designers enter the market, what are the means to produce their designs?

What role play different categories such as gender, ethnicity and cultural identity in the current developments within the fashion industry in Rotterdam and in which way can they be connected to the social relations of consumption within a neoliberal society?

The overall purpose of this project is to develop a broader research proposal for a larger project that investigates the entrepreneurial practices of young fashion designers, its connection to social categories as well as support the development of academic curricula, which means identifying key skills for contemporary designers and reimplement them in the teaching practice.

2. Teacher Training

Starting in September the Lectorat will begin a series of teacher training at the WdKA, with a practical input in collaboration with the Kenniscentrum Diversiteit from the Gemeente Rotterdam, as well as theoretical custom made workshops that correspond to the practice input. 8 Workshops with a focus on the various categories such as Gender, Race/Ethnicity, Class, Sexuality etc. are already planned and the following workshops will correspond with the findings of the above mentioned research.

3. Lecture Series

We will also start in September with a Diversity Lecture Series, that is open for students and teachers with international speakers from a wide variety of fields (Fine Arts, Design, Sociology, Art-History).

4. Implementation in Curriculum

We are already working on a stronger implementation of the various aspects in concern of Cultural Diversity on a content level through the work on the development of the new Curriculum at the Willem de Kooning Academy. As a short-term approach we have also started to work in close connection to i.e. the fashion department and 3D Design to develop a focus on Cultural Diversity in their Curriculum, in particular. The WdKA also developed a Minor (Optional Course) for students with the subject Cultural Diversity, that I am supervising.

Leden kenniskring:

Drs. Liane van der Linden, Assistant/Researcher Cultural Diversity

Eva Visser, Researcher and Coordinator Kenniscentrum Creating 010

Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk

AHK, ArtEZ, Avans, DAE, Fontys, Hanze, HdK, HKU, HR, Rietveld, Zuyd

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

- Mondriaan Fonds: Ad hoc Commissie Regeling Herdenking Slavernijverleden
- Raad van Toezicht Stichting Jong Ondernemerschap (Businezz Club Rotterdam)
- Advies aan de gemeente Delft over toekomst Museum Prinsenhof
- Advies over Creative Factory in relatie tot de Hogeschool Rotterdam
- Publicatie inleidend hoofdstuk in "Oeps ... en dan moeten we ook nog wat met cultureel diversiteit ...?! Inspiratieboek voor de kunstpraktijk." Harriet Duurvoort 2013;
- presentatie films van Harriet Duurvoort in Zaal De Unie
- Tent/CBK Rotterdam Paramaribo Perspectives
- Kunsthal Auditorium, Rotterdam
- Friday 07.02.2014, 10.00 — 11.30., "This is not Africa — this is us"
- Morning Debate With Nana Adusei-Poku, Kudzanai Chiurai, Simon Gush, Renzo Martens, Simon Njami, Senam Okudzeto & Kemang Wa Lehulere. Moderated by Jelle Bouwhuis (Head of Stedelijk Museum Bureau Amsterdam). More information: http://www.westdenhaag.nl/exhibitions/14_02_This_is_not_Africa_I/1
- Public Lecture at Piet Zwart Institute by Renee Mussai, 26th of March 2014
- On Autograph ABP // Curating in and out of the Archive

Samenwerkingspartners:

- Witte de With Museum for Contemporary Arts
- Stedelijk Museum, SMBA
- Prins Claus Fonds
- Kenniscenter Diversiteit Rotterdam
- Nieuwe Institute
- TNO Delft Onderzoek creatieve hubs in opdracht van de Europese Unie
- Pact op Zuid Rotterdam afdeling cultuur en de rechtsopvolger Stichting Zuidzijde; culturele organisaties in Rotterdam Zuid
- Designplatform Rotterdam en Rotterdam Modestad
- Creative Spill (gemeente Rotterdam en andere Europese steden)

Relevante nevenfuncties lector:

Lecturer at the University of Arts in Zurich, Switzerland, Media Arts Departement

Contactgegevens lector:

Nana Adusei-Poku
Kenniscentrum: Creating 010, Hogeschool Rotterdam,
Wijnhaven 61, 3011 WJ Rotterdam
telefoonnr: 010-794 5514
aduna@hr.nl

Website of webpage lectoraat:

<http://creating010.com>

Zuyd Hogeschool

Autonomie en Openbaarheid in de Kunsten

Tags:

Grensgebieden tussen kunst en samenleving, artistiek onderzoek

Lectoraatsopdracht of missie:

Het Lectoraat Autonomie en Openbaarheid in de Kunsten is een centrum voor onderzoek dat bijdraagt aan de versterking van het kunstonderwijs en de kunstpraktijk. In dit onderzoek staat een probleemgerichte aanpak voorop. Het kennisdomein betreft de verhouding tussen kunst en samenleving. Het lectoraat functioneert hierbij als reflexieve en praktische "methoden en technieken afdeling" van de kunstopleidingen van Hogeschool Zuyd. Centraal staan kwesties die voortvloeien uit de voor kunstpraktijken kenmerkende spanning tussen de autonomie van de kunsten en de openbaarheid waartoe de kunsten zich verhouden. Het lectoraat situeert deze problemen op de grensvlakken tussen kunst en samenleving, tussen kunst en wetenschap en tussen kunstdisciplines.

Door praktijkonderzoek in en voor de kunsten wil het lectoraat bijdragen aan het opleiden van de kunstenaars van de 21e eeuw. Omdat Zuyd Hogeschool zich van een onderwijsinstituut ontwikkelt naar een kennisinstelling, is het nodig om ook in het kunstvakonderwijs onderzoek en onderwijs in de komende jaren verder te vervlechten. Het lectoraat wil vanuit het onderzoek bijdragen aan het vernieuwen van bestaande curricula en het ontwikkelen van nieuw onderwijs, aan docentprofessionalisering en aan de samenwerking met het werkveld en de maatschappelijke omgeving.

Lectoraatsbeschrijving:

Veel van de onderzoeksactiviteiten van het Lectoraat Autonomie en Openbaarheid in de Kunsten is gericht op de studie naar actuele relaties tussen de kunsten en samenleving. Om verschillende redenen is dit soort onderzoek voor de kunsten zeer noodzakelijk. Er wordt al dertig jaar lang gesproken over een 'crisis' in de kunsten, een discours dat in de afgelopen jaren extra voeding heeft gekregen door stevige overheidsbezuinigingen in de kunsten, door dalende publiccijfers en, algemener, door het vermeende verlies aan prestige dat de kunsten genieten. Dergelijke 'crisisverschijnselen' in de kunsten zijn uitingen van bredere veranderingen die in de maatschappij en in het domein van de kunsten plaatsvinden en die het hart van de moderne kunstpraktijk raken. Het lectoraat AOK onderzoekt hoe kunstenaars zich vanuit een eigen artistieke praktijk verhouden tot maatschappelijke kwesties. Voorbeelden zijn 'urban labs' waarin kunstenaars zich tot stedenbouwkundige vragen en problemen verhouden of 'community arts' projecten, kunstzinnige projecten die sociale vraagstukken zoals krimp, armoede of vergrijzing thematiseren. Het lectoraat onderscheid drie onderzoekslijnen: (1) Cultuur

Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk AHK, ArtEZ, Avans, DAE, Fontys, Hanze, HdK, HKU, HR, Rietveld, Zuyd

en stedelijke ontwikkeling en (2) Kunst voor en met de gemeenschap en (3) Kunst in de belevenissamenleving. Door deze drie lijnen heen ontwikkelt het lectoraat een eigen stijl van artistiek onderzoek (AR). Het lectoraat werkt hierbij vanuit de gedachte dat artistiek onderzoek zich kenmerkt door bewegingen tussen artistieke en academische disciplines. De uitbouw van artistiek onderzoek is van belang voor het kunstvakonderwijs van Zuyd om twee redenen: (1) de veranderingen binnen de kunstpraktijk en (2) de ontwikkelingen binnen het kunstvakonderwijs zelf. De onderzoekslijn AR is een plek waar geëxperimenteerd kan worden met onderwijs op het gebied van onderzoeksvaardigheden, zowel op maat (en als plaats voor innovatie en ijking) als meer gestandaardiseerd en basaal (als basisvaardigheden voor bachelor kunstvakstudenten en daarmee verbonden docentprofessionalisering) – denk aan projecten zoals het onderzoeksatelier waarin artistieke en onderzoeksvaardigheden worden vermengd, maar ook aan onderwijs gericht op specifieke onderzoeksvaardigheden zoals schrijven, documenteren, interviewen, etnografie etcetera. Ten tweede verbindt het lectoraat deze eigen stijl van onderzoek binnen het kunstvakonderwijs met een bredere en internationale gemeenschap van onderzoekers op het gebied van artistiek onderzoek.

Typen onderzoek en gebruikte onderzoeksmethoden:

Het lectoraat AOK hanteert een exploratieve, etnografische, “vreemd-makende” onderzoeksstijl, die de aandacht richt op de hedendaagse, alledaagse (kunst)praktijken om de rijkdom die verborgen ligt tussen oppositionele clichés over kunst, samenleving, politiek, wetenschap en onderzoek aan te boren. Meer specifiek heeft het lectoraat de afgelopen jaren een eigen stijl van artistiek onderzoek ontwikkeld: pragmatistisch geïnspireerd, op methodische documentatie en samenwerking tussen kunstenaars en onderzoekers gebaseerd, en gericht op kritische reflectie en interventie binnen relevante onderzoeksgemeenschappen. Dit onderzoeksperspectief gaat uit van het idee dat kennis een handeling is die een innovatieve oplossing biedt voor een probleem. Onderzoek doen heeft vanuit deze optiek te maken met het in kaart brengen van een probleemgebied met het doel op methodische wijze andere dan reeds bestaande inzichten te genereren die van belang zijn voor dat gebied. Deze inzichten worden vervolgens gedeeld met een relevante onderzoeksgemeenschap. Onderzoek heeft daarmee onmiddellijk ook een kritische component: het verhoudt zich tot bestaande inzichten over een bepaald domein, maar wijkt daar ook van af. Deze op pragmatische leest geschoelde onderzoekstraditie is relevant voor en kan daarnaast zelf geïnfecteerd worden door de onderzoekstraditie die aanwezig is in het bestaande kunstvakonderwijs.

Leden kenniskring:

- Anne Bruggenkamp
- Henk Guittart
- Frank Mineur

•Alexander Schreuder

Belangrijkste recente resultaten (publicaties, producten, presentaties, andere output) in de afgelopen 3 jaar:

- Benschop, R. (2014). “Practising the Artistic Research Catalogue”, in: Borgdorf, H. en Schwab, M. (red.) The Exposition of Artistic Research: Publishing Art in Academia. Leiden: Leiden University Press.
- Benschop, R. en Peters, P. (2012). “Een nieuwe kijk op Tilted Arc. Hoe kunstwerken hun publiek maken”, in: Open. Cahier over kunst en het publieke domein. Nr. 24, Dingpolitiek. Rotterdam, Nai010 Uitgevers.
- Jong, E. de (2011). See What Happens. Maastricht: ABKM.
- Mineur, F. (2013). “Zie ons nou eens! – theater en theatraliteit in een belevingsmaatschappij”, in: Zichtlijnen. Hoe kunst publiek wordt, Zuyd Hogeschool, Lectoraat Autonomie en Openbaarheid in de Kunsten.
- Peters, P.F. (red.) Zichtlijnen. Hoe kunst publiek wordt. Zuyd Hogeschool, Lectoraat Autonomie en Openbaarheid in de Kunsten.
- Peters, P.F. (2013). Zichtlijnen. Hoe kunst publiek wordt, Zuyd Hogeschool, Lectoraat Autonomie en Openbaarheid in de Kunsten. (t.g.v. afscheid lector Peter Peters)

Samenwerkingspartners:

- Zuyd: de lectoraten CESSRT (Nol Reverda) en Toerisme en Cultuur (Wil Munsters)
- Regionaal/lokaal: Centre for Urban and Euregional Studies (CUES) van de faculteit FdCMW van de UM, kunstinstellingen met een presentatieopdracht zoals de Jan van Eyck Academie en Marres.
- Landelijk: Lectoraat Kunst en publieke ruimte (Rietveld Academie Amsterdam), Lectoraat Onderzoek in de kunsten aan de Hogeschool van Beeldende Kunst, Muziek en Dans in Den Haag, Lectoraat Theorie in de Kunsten aan ArtEZ, Community Arts Lab XL in Utrecht.
- Internationaal: consortium rond de Artistic Research Catalogue.

Contactgegevens lector:

Dr. Ruth Benschop
postadres: Zuyd Hogeschool, Faculteit van de Kunsten,
Herdenkingsplein 12, 6211 PW Maastricht
email: ruth.benschop@zuyd.nl
telefoonnr: 043-346 6414

Website of webpage lectoraat:

<http://www.zuyd.nl/onderzoek/lectoraten/autonomie-en-openbaarheid-in-de-kunsten>

Avans

Autonoom Maken in Kunst en Ontwerp

Tags:

Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk AHK, ArtEZ, Avans, DAE, Fontys, Hanze, HdK, HKU, HR, Rietveld, Zuyd

auteurschap/gebruikerschap, samenwerking,
veranderende kunstpraktijk

en ervaring van docenten vastleggen, en samenhang
creëren.

Lectoraatsopdracht of Missie:

Het lectoraat is onderdeel van het Expertisecentrum Kunst en Vormgeving en werkt samen met het lectoraat Mensgericht Creëren in opdracht van de Avans opleidingen: kunst & vormgeving en Communication and Multimedia Design. Het faciliteert praktijkgericht onderzoek naar actuele ontwikkelingen op het gebied van kunst en ontwerp, waarvan de resultaten doorstromen naar het onderwijs van de betrokken opleidingen en ook naar de beroepspraktijk, opdat de toekomstige kunstenaars en ontwerpers van Avans Hogeschool een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan het eigen werkveld en de (regionale) economie.

Lectoraatsbeschrijving:

Platform voor onderzoek naar autonome maakprocessen in kunst en ontwerp. Praktijkgericht onderzoek naar de concepten 'auteurschap & gebruikerschap' en 'samenwerking' in de hedendaagse kunst- en ontwerp-praktijk. En onderzoek naar de veranderende rol van de kunstpraktijk, onder andere door hybridisering.

Binnen dit lectoraat is plaats voor zowel de eerder autonome disciplines ('kunstenaars') als de eerder opdrachtgebonden disciplines ('ontwerpers'). Zowel kunstenaars als ontwerpers kunnen er baat bij hebben de leef- of werkcontext van hun gebruiker of publiek te onderzoeken. En zowel de kunstenaar als de ontwerper is gebaat bij een beter begrip van samenwerkingsverbanden tussen makers onderling of tussen makers en publiek.

Typen onderzoek en gebruikte onderzoeksmethoden:

Specifiek voor het EKV ligt de focus op kunstonderzoek en ontwerponderzoek. Het iteratieve verloop van een ontwerpproces of het reflectieve karakter van onderzoek binnen de kunsten maakt dat de methoden en technieken vanuit het traditionele onderzoek, en meer specifiek het sociaal wetenschappelijk onderzoek, vaak niet van toepassing zijn voor onderzoek binnen de kunsten en ontwerpdisciplines. De uitdaging voor het EKV, de lectoraten en de onderzoeksgroepen is dan ook, naast het toepassen van bestaande methoden en technieken, het verder doorontwikkelen van eigen methodieken en technieken en deze onderscheidend te maken van andere vormen van onderzoek. In het kader van interdisciplinaire samenwerkingen, academie en expertisecentra overstijgend, is dit eveneens van groot belang opdat de specifieke onderzoeks-aanpak gezien en gewaardeerd wordt, ook door andere onderzoekers die eerder traditioneel georiënteerd zijn. Het EKV ambieert daarbij de verdere opbouw van een body of knowledge over kunst- en ontwerponderzoek met als doel het ontwerp en maakproces methodologisch verder te onderbouwen en te versterken. Concreet houdt dit onder andere in literatuur bijhouden en up-to-date houden, nieuwe kennis genereren en dissemineren, best-practices zichtbaar maken en delen met anderen, kennis

Belangrijkste publicaties in de afgelopen 3 jaar:

Dit lectoraat bouwt voort op de resultaten van het lectoraat Culturele en Maatschappelijke positie van de beeldend kunstenaar dat tussen 2005 en 2012 functioneerde onder leiding van lector Dr. Camiel van Winkel. Een beknopte publicatielijst:
Winkel, Camiel van, Pascal Gielen, Koos Zwaan, De hybride kunstenaar. De organisatie van de artistieke praktijk in het postindustriële tijdperk, AKV|St.Joost, 's-Hertogenbosch, 2012
Hagoort, Erik ism Camiel van Winkel, reader Autonomy and Commitment (ENG), AKV|St.Joost, 's-Hertogenbosch, 2012
Hagoort, Erik ism Camiel van Winkel, reader Autonomie en Engagement (NL), AKV|St.Joost, 's-Hertogenbosch, 2012
Winkel, Camiel van, Valéry Proust Museum / White Cube Fever, AKV|St.Joost, 's-Hertogenbosch, 2011
Winkel, Camiel van ism Karel van der Waarde Reader onderzoek in de kunsten / beeldende kunst, AKV|St.Joost, Breda/'s-Hertogenbosch, 2011
Hagoort, Erik ism Camiel van Winkel, Reader Ervaring en beleving, deel 1 en deel 2 (Erik Hagoort), AKV|St.Joost, 's-Hertogenbosch, 2011
Hurk, Bas van den ism Camiel van Winkel, Reader Vorm, Medium, Inhoud, deel 1 en deel 2, AKV|St.Joost, 's-Hertogenbosch, 2011

Contactgegevens:

Expertisecentrum Kunst en Vormgeving
postadres: Postbus 90.116, 4800 RA Breda
email: ekv.akvstjoost@avans.nl
telefoonnummer: 088 525 73 70

Website of webpage lectoraat:

www.kunst-en-vormgeving.nl

Onderzoeksmissies van betrokken hogescholen

Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten

De Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten leidt studenten op voor het nationale en internationale werkveld van kunst, cultuur en erfgoed. De AHK staat voor excellent opleiden: uitstekende docenten helpen bijzonder getalenteerde studenten hun artistieke identiteit te ontwikkelen vanuit vakmanschap en traditie, met oog voor vernieuwing en in nauwe verwevenheid met het internationaal toonaangevende werkveld waarvan Amsterdam de spil is.

Bovenstaande missie vormt de kern van het Instellingsplan 2013-2018. De missie is vertaald naar vier kerndoelen die samen de visie van de AHK op onderwijs en onderzoek weergeven en die het uitgangspunt vormen van het beleid op centraal en decentraal niveau:

Excellent opleiden als uitgangspunt en continu kwaliteitsstreven

Kunstenaars van morgen

Herkenbare positie in creatieve metropool Amsterdam

Onderzoek in dienst van onderwijs en vakontwikkeling

Het vierde kerndoel weerspiegelt het uitgangspunt dat onderzoek binnen de AHK ten goede komt aan het onderwijs en aan de ontwikkeling van het vak. Onderzoek is daarmee één van de instrumenten bij het verwezenlijken van de ambitie studenten op te leiden tot topniveau, bij het definiëren van het kunstenaarschap van morgen en bij het innemen van een herkenbare positie in de stad en in de bredere omgeving. De praktijkgerichtheid van het merendeel van het onderzoek past bij de status van de AHK als een instelling binnen het hoger beroepsonderwijs. Het onderzoek wordt dan ook vaak in samenwerking met het werkveld uitgevoerd.

Het vierde kerndoel uit het instellingsplan, ‘Onderzoek in dienst van onderwijs en vakontwikkeling’ is in vier subdoelstellingen uitgewerkt:

1. Onderzoek draagt bij aan de ontwikkeling van studenten, docenten en het onderwijs.
2. Onderzoek draagt bij aan de profilering van een faculteit en aan de afstemming van het onderwijs op de ontwikkelingen in de beroepspraktijk.
3. Onderzoek versterkt de verbindingen van individuen, de opleidingen en de AHK met het werkveld, met andere hoger onderwijsinstellingen en de omgeving
4. Onderzoek draagt bij aan de ontwikkeling van het kunstenveld.

Deze vier doelstellingen laten een beweging zien van binnen naar buiten. In de binnenste cirkel bevindt zich onderzoek dat direct gericht is op het onderwijs binnen een faculteit zoals bijvoorbeeld het opzetten van een theoretische leerlijn voor een bachelor- of masteropleiding. In een iets bredere cirkel bevindt zich onderzoek dat ontwikkelingen uit de beroepspraktijk naar binnen brengt. In een nog bredere cirkel komt onderzoek tot stand in samenwerking met het werkveld.

Tot slot is er onderzoek dat bijdraagt aan de ontwikkeling van de discipline en het werkveld in een bredere maatschappelijke context.

De start van het onderzoek aan de van de AHK ligt doorgaans in de onderwijs- en/of de beroepspraktijk. De opzet en methode van het onderzoek kent binnen de AHK een grote diversiteit en is onder meer afhankelijk van de aard van het vakgebied en de relatie tot het onderwijs.

Een belangrijk accent is het versterken van de verbindingen met de buitenwereld waarvoor op AHK niveau al vele jaren een Artists in Residence-programma bestaat en waarvoor sinds enkele jaren nieuwe samenwerkingsverbanden worden opgezet op centraal en faculteitsniveau in de vorm van Centres of Expertise en kenniscentra. Een ander accent is het bevorderen van docentdeskundigheid door onderzoeksprojecten van docenten. De AHK voert een actief promotiebeleid door middel van vouchers waarmee docenten tijdelijke uitbreiding van hun aanstelling en/of vrijstelling van onderwijsuren krijgen.

ArtEZ

ArtEZ wil zich ontwikkelen tot een instituut dat systematische kennisontwikkeling tot zijn verantwoordelijkheid rekent en daarmee actief deelnemen aan het maatschappelijk discours. Uitgangspunt daarbij is dat verdieping van het kunstonderwijs gevoed wordt door experiment, onderzoek en theorievorming op de relevante terreinen. ArtEZ heeft daartoe vier lectoraten ingesteld: Modevormgeving, Kunst, Cultuur en Economie, Theorie in de kunsten en Kunsteducatie. ArtEZ heeft de volgende algemene beleidsdoelen voor onderzoek geformuleerd:

Het via onderzoek systematisch ontwikkelen van kennis ter ondersteuning van de artistieke of educatieve beroepspraktijk, met bijzondere aandacht voor:

- De rol en betekenis van theorie in de kunsten en het kunstvakonderwijs;
- Interdisciplinariteit binnen de kunsten en interdisciplinaire samenwerking met disciplines buiten de kunsten;
- De rol van zowel lokale als internationale ontwikkelingen in de creatieve praktijk.
- Het leveren van een richtinggevende bijdrage aan het behouden en verhogen van de kwaliteit van theorie en onderzoek in het onderwijs.
- Het stimuleren van een onderzoekscultuur binnen ArtEZ.

De lectoraten zijn nauw betrokken bij de ontwikkeling van theoretische of onderzoekgerichte onderwijssonderdelen, zoals het Honours Programme ‘Theorie en onderzoek’. Theorie in het kunstonderwijs heeft als voornaamste doel inzicht te verschaffen in de context en contextualisering van de beroepspraktijk, de relaties van de kunsten en vormgeving tot de samenleving in al haar aspecten.

Missie Onderzoek per hogeschool

Met het ontwikkelen van centres of expertise hoopt ArtEZ de samenhang te bevorderen tussen de verschillende onderzoeksgebieden en zijn opleidingen. Tevens bevordert deze opzet de samenwerking met de masteropleidingen, zodat kennisuitwisseling wordt versterkt en gemeenschappelijke onderzoekprogramma's mogelijk worden.

Avans

Onderzoek is belangrijk voor Avans Hogeschool. In onze vijf expertisecentra en binnen onze lectoraten bundelen we kennis en ervaring, en doen we praktijkgericht onderzoek. De resultaten implementeren wij in ons onderwijs, waarin we actuele onderzoeksvragen uit het werkveld behandelen.

AKV | St.Joost werkt samen met de beide CMD-opleidingen van Avans in het Expertisecentrum Kunst & Vormgeving. Dit EKV heeft twee lectoraten op het gebied van beeldende kunst en ontwerpen.

Lectoraten zijn onderzoeksgroepen binnen het hbo. Een lectoraat wordt aangevoerd door een lector, die op zijn vakgebied onderzoek doet dat ten goede komt aan de ontwikkeling van het onderwijs en van de beroepspraktijk. Hij of zij doet dat samen met een kenniskring van docenten van de academies en deskundigen van buiten de academie.

De lectoren doen onderzoek, geven gastlezingen en workshops, adviseren bij onderwijsvernieuwingen en begeleiden onderzoeken van studenten die zich op hun onderzoeksterrein bevinden. De lectoren werken samen met de masteropleidingen van Avans, en daarbuiten ook met bedrijven, overheden en culturele instellingen.

De activiteiten van het expertisecentrum sluiten aan bij het beleid van Avans Hogeschool op het gebied van onderzoek. Avans heeft de ambitie zich te ontwikkelen tot een kennisorganisatie waarin praktijkgericht onderzoek een centrale plaats inneemt.

Dat wil zeggen: onderzoek dat gericht is op vragen die relevant zijn voor en leven in de beroepspraktijk. Het uitgangspunt in het onderwijs is dat studenten en docenten op een onderzoekende manier leren. Met het praktijkgerichte onderzoek en de onderzoekende manier van leren wil Avans bijdragen aan verbeteringen en vernieuwingen in de beroepspraktijk. Dit sluit aan bij landelijke ontwikkelingen waarin steeds hogere eisen worden gesteld aan de onderzoeksvaardigheden van studenten.

Codarts

Codarts is een gerenommeerde eigentijdse hogeschool voor de kunsten. Onderzoek is één van haar kernactiviteiten. Dit onderzoek draagt bij aan de kwaliteit van de opleidingen en aan de professionaliteit van de docenten. Het staat garant voor nieuwe ontwikkelingen in het onderwijs en verruimt het werkveld van afgestudeerden.

Lectoraten zijn innovatiecentra: nieuwe kennis leidt tot vernieuwing van het onderwijs en de onderzoekspraktijk. Eigen praktijkgericht onderzoek is essentieel. De lectoren van Codarts formeren daartoe een kenniskring die bestaat uit docenten en derden die op onderzoeksgebied dan wel op het vakgebied hun sporen hebben verdiend en op die manier nieuwe impulsen kunnen geven aan de onderzoekspraktijk en het onderwijs.

Als eigentijdse grootstedelijke kunsthogeschool is Codarts ervan overtuigd dat de kunsten en kunstenaars niet losgezongen kunnen worden van hun fysieke en maatschappelijke bestaan. In de visie van Codarts is de (toekomstige) kunstenaar en kunstdocent een mens van vlees en bloed die functioneert binnen een gegeven maatschappelijke context.

De eerste overweging vertaalt de hogeschool in de onderzoekslijn well-being. De nadruk ligt hier op de individuele fysieke en psychische factoren die een optimaal functioneren in de professionele praktijk bevorderen dan wel in de weg staan.

De tweede overweging vertaalt de hogeschool in een onderzoekslijn die de maatschappelijke positie van de kunstenaar tot onderwerp heeft. Uitgangspunt hierbij is dat de kunstenaar niet een passieve houding inneemt ten opzichte van ontwikkelingen in de markt, maar zich actief, met gebruikmaking van de middelen die de artistieke discipline biedt, mengt in het maatschappelijke debat.

Design Academy

Academic design research

Onderzoek is iets dat elke designer doet en daarom wordt het ook al in vele vormen op de academie onderwezen. Onderzoek hoort bij de basisvaardigheden van ontwerpers, want kennis van bijvoorbeeld materialen, mensen, omgeving, organisaties en ambachtelijke of industriële productieprocessen is vrijwel altijd nodig om tot goede ontwerpen te komen. Dergelijk onderzoek in brede zin richt zich vaak op het verzamelen, selecteren en combineren van bestaande kennis.

Daarnaast bestaat onderzoek dat als doel heeft nieuwe kennis te creëren, voortbouwend op bestaande kennis. Dat is bijvoorbeeld het doel van een promovendus, ook als hij of zij een ontwerper of kunstenaar is. In dergelijke situaties kunnen we spreken van academische kennis, mits die nieuwe kennis ook op academische wijze wordt vastgelegd en verspreid. Hoe de academische eisen in het geval van design kunnen worden ingevuld is onderwerp van een internationale discussie. Een discussie, die daarover overigens in toenemende mate overeenstemming laat zien.

Kennis hoeft bijvoorbeeld niet altijd de vorm van een geschreven academische tekst te hebben, al is die vaak wel onderdeel van de kenniscreatie. Belangrijker in een academische omgeving is bijvoorbeeld dat kennis gedocumenteerd wordt en toegankelijk en overdraagbaar is. Dat stelt een volgende onderzoeker

Missie Onderzoek per hogeschool

immers in staat daar op voort te bouwen. De lectoraten zien het daarom als hun taak verschillende structuren en werkwijzen op te zetten die ingebed zijn in de academie en het makkelijker maken voor anderen om in de toekomst academisch onderzoek op te zetten.

Fontys

De lectoraten van de Fontys Hogeschool voor de Kunsten hebben de opdracht om studenten en docenten zelfreflexief te maken van deze politieke dimensie, waardoor meteen ook de ethische consequenties urgent worden. Daarom is het noodzakelijk dat studenten een permanent kritisch onderzoekende houding krijgen aangeleerd, een attitude die de omgeving waarin ze terecht komen voortdurend bevraagt waardoor ze een eigen positie kunnen bepalen. Creatieve studenten moeten morgen in de beroepspraktijk niet alleen meer onderhandelen met een geïsoleerde artistieke peers, maar met ambtenaren, bouwpromotoren, woningcorporaties, bedrijfsleiders, pedagogen, politici, etc. De mogelijkheden van het uitoefenen van het creatieve vak zullen in de toekomst alsmaar meer afhangen van de strategische en tactische onderhandelingen die alumni op al deze maatschappelijke terreinen kunnen voeren. De lectoraten willen er toe bijdragen dat studenten hierin zelfbewust en ethisch verantwoord hun eigen stempel kunnen drukken.

Onderwijzen en kunst maken is nog steeds een kwestie van doen. De FHK kan zich landelijk en internationaal onderscheiden door aan te geven hoe dit moet gebeuren. Het gaat dan niet zozeer om een methode, maar wel om de waarden die de toekomstige docent of kunstenaar met zich meedraagt en uitdraagt. Zo'n waardegestuurd, geëngageerd creatief handelen bestempelt de FHK voortaan als kritisch vitalisme. Het onderzoek, maar ook de wetenschappelijke en opiniërende publicaties van de FHK-lectoraten moeten hier in de toekomst een ingrijpende bijdrage toe leveren.

Het belang van onderzoek en zelfreflectie m.b.t. dit kritisch vitalisme zullen tot in de poriën van de FHK duidelijk moeten worden gemaakt. Daarom worden volgende concrete actiepunten ondernomen (of gecontinueerd):

- Het onderzoeks- en publicatieregime van de lectoraten wordt aangehouden. Hierin worden onderzoeksbevindingen en zelfreflectie immers vastgelegd en kunnen ze met gemak als lesmateriaal en als inspiratie voor studenten en docenten worden geconsulteerd.
- Via boekpresentaties gekoppeld aan symposia en lezingen wordt de inhoud van de publicaties kenbaar gemaakt aan zowel docenten als studenten.
- In de sectorale kenniskringen wordt onder leiding van de geassocieerde lector de inhoud van publicaties besproken met docenten. Hierdoor krijgen docenten zelf inzicht in mogelijke onderzoeksvragen en –methodieken voor eigen onderzoek. Docenten worden daarmee aangespoord om zelf onderzoeksvoorstellen te formuleren en deze ook samen met hun studenten te ontwikkelen.

- Docenten en studenten worden aangespoord om zelf bijdragen te leveren aan publicaties, symposia, etc.

Gerrit Rietveld Academie

Onderzoek aan de Rietveld Academie staat ten dienste van het onderwijs of heeft tenminste een duidelijke relatie met het onderwijs. Wij stimuleren een onderzoekende houding bij onze studenten, onderzoek is onderdeel van het creërende en ontwerpende proces. Onderzoeksvragen zijn nadrukkelijk gerelateerd aan vragen in het werkveld en de maatschappij in het algemeen, wij voeren ons onderzoek waar mogelijk uit in samenwerking met externe partners. Het Lectoraat Art and Public Space (LAPS) is verantwoordelijk voor het initiëren en coördineren van onze onderzoeksinspanningen en het leggen van de relatie met de onderwijspraktijk. De komende jaren investeren wij in ons onderzoeksprogramma Making Things Public, waarin de rol van kunst en design in het publieke domein centraal staat.

Hanzehogeschool

Binnen de hogescholen wordt in toenemende mate praktijkgericht onderzoek gedaan. Binnen de Hanzehogeschool Groningen vindt veel onderzoek plaats op het brede terrein van Healthy Ageing. Het gaat daarbij over het verzamelen en ontwikkelen van kennis over het proces van gezond opgroeien en gezond en actief ouder worden. Door lectoren en docent-onderzoekers wordt daarbij vaak multidisciplinair samengewerkt aan oplossingen van problemen uit de beroepspraktijk. Hierbij worden ook studenten uit bachelor- en masteropleidingen betrokken. Resultaten van onderzoek worden gebruikt voor innovatie van de beroepspraktijk en voor de actualisering van de onderwijsprogramma's. Bij het onderzoek wordt veel samengewerkt met andere kennisinstellingen zoals het UMCG, de RUG, en de andere noordelijke hogescholen. Ook wordt veel samengewerkt met bedrijven en gemeentelijke en provinciale overheden.

Onderzoeksterrein Kenniscentrum Kunst & Samenleving
Hoe kunnen professionele kunstenaars en musici zo worden toegerust dat zij kunnen omgaan met de voortdurend veranderende eisen die vanuit de samenleving aan hen worden gesteld. En hoe kunnen zij het beste in staat worden gesteld om een actieve bijdrage te kunnen leveren aan innovatie?

Het kenniscentrum Kunst & Samenleving doet onderzoek naar de wisselwerking tussen kunst en samenleving en de daardoor steeds veranderende beroepspraktijk van kunstenaars en musici. De resultaten van dat onderzoek vloeien terug naar zowel de beroepspraktijk als naar de kunstvakopleidingen. Het kenniscentrum Kunst & Samenleving bestaat uit de lectoraten 'Lifelong Learning in Music', 'Image in Context' en 'Popular Culture, Sustainability & Innovation'.

Wisselwerking kunst en samenleving en rol kunstenaar

Economische tendensen, politieke ontwikkelingen, de beschikbaarheid van nieuwe technieken, de

Missie Onderzoek per hogeschool

wisselwerking tussen verschillende kunstdisciplines, nieuwe publieken in de samenleving. Al deze factoren hebben invloed op het beroep van kunstenaars en musici.

In de hele westerse wereld zijn de verwachtingen ten aanzien van kunstenaars aan het verschuiven. Er is steeds meer aandacht voor “populaire cultuur” en de wens leeft om cultuurparticipatie van bijvoorbeeld jongeren, migranten en lagere inkomensgroepen te stimuleren. Steeds vaker wordt kunst in verband gebracht met de ‘beleviseconomie’ en cultureel ondernemerschap is een hot item. Een belangrijk thema is ook de rol van de kunstenaar voor sociale cohesie binnen een steeds meer globaliserende wereld. Dit alles stelt eisen aan kunstenaars en musici en daarmee ook aan de kunstvakopleidingen.

Onderzoeksvragen

De kern van het onderzoeksprogramma van het kenniscentrum Kunst & Samenleving omvat de volgende vragen:

- Welke rollen vervullen kunstenaars/artiesten en vervullen de kunsten in de samenleving?
- Welke ontwikkeling zien we in die rollen?
- Wat betekent die ontwikkeling voor het kunstonderwijs op bachelor- en masterniveau?
- De veranderende beroepspraktijk wordt onderzocht vanuit zowel een lokale/regionale context als vanuit een (inter)nationaal/mondiaal perspectief.

HdK

De Hogeschool der Kunsten Den Haag streeft er naar om de resultaten van onderzoek permanent van invloed te laten zijn op het onderwijs, om via onderzoek de verbinding tussen kunst en wetenschap te versterken, om de kenniscirculatie tussen het beroepenveld en het onderwijs te stimuleren en om de doorstroom talentontwikkeling-vooropleidingstrajecten-bachelor-master-PhD-lifelong learning en het alumnibeleid te versterken. In dat kader wordt aan alumni en docenten van de Hogeschool de gelegenheid geboden om te promoveren, mogelijk gemaakt door de gemeenschappelijke regeling met de Universiteit Leiden.

Onderzoek in bachelor- en masteronderwijs

Al in de bacheloropleidingen wordt aandacht besteed aan onderzoeksgelateerde activiteiten. De student leert een onderzoekende, kritische houding te ontwikkelen, die zich manifesteert in het eigen werk, in papers en – waar aan de orde – in een eindschrift. Onderzoek vindt ook plaats door het maken van kunst of een ontwerp of door uitvoering van een muziekstuk, waarbij tijdens het maken of uitvoeren kennis en inzicht ontstaan over het artistieke product, het materiaal, de werkmethode en over de wijze waarop anderen het eindproduct zintuiglijk waarnemen en waarderen. Het gaat om reflecteren, kritisch beschouwen en het analyseren van eigen en andermans werk in historisch en eigentijds perspectief. Om dit naar behoren te kunnen doen, wordt onderzoek gedaan naar het hoe en waarom van eerder en elders ontwikkeld werk. Bij het KC zien we dit bijvoorbeeld in de muziektheoretische scholing die een noodzakelijke achtergrond en

voedingsbodem vormt voor het ontwikkelen van het muzikaal talent. Bij de KABK zien we het terug in vakken als mode- of fotografiebeschuwing en conceptontwikkeling, maar ook in de onderzoeksgerichte opzet van de hogere leerjaren. Bij sommige afdelingen zetten studenten hun eigen onderzoek op, maar andere afdelingen kennen onderzoeksgroepen.

Onderzoek in doctoraatstrajecten: de derde cyclus

Met het initiëren en implementeren van de doctoraatstrajecten docARTES en PhDArts heeft de Hogeschool rechtstreeks toegang tot het doctoraat. Geen enkele andere kunstopleiding heeft een vergelijkbaar arrangement met een (naburige) universiteit. Onze zusterinstelling, het Conservatorium van Amsterdam, doet mee aan docARTES en heeft via één bijzondere hoogleraar een entree bij de Universiteit van Amsterdam. Het Leidse hooglerarenkorps wordt thans gesierd door een imposant gezelschap kunstenaars/hoogleraren: Koopman (oude muziek), De Leeuw (20e/21e eeuw), Andriessen (compositie), Unger (typografie), Bor (extra-european performing arts) en De Ruiter (relatie wo/kuo), binnenkort aan te vullen met leerstoelen beeldende kunst en vormgeving, artistiek onderzoek en opvolgers van (a.s.) emeriti.

De derde cyclus is echter meer dan doctoraatstrajecten. In enkele ons omringende landen zijn inmiddels structuren ontstaan voor onderzoek en onderwijs op dit terrein door en voor research-fellows en doctorandi, al dan niet in projectvorm (Groot-Brittannië, Noorwegen, Zweden, Oostenrijk). De Hogeschool tracht in Nederland het centrale punt te worden voor dergelijke ontwikkelingen.

PhDArts en docARTES onderscheiden zich van de meeste buitenlandse PhD-trajecten voor kunstenaars/onderzoekers doordat de nadruk sterk ligt op de verdere ontwikkeling van de artistieke praktijk en op een hoog niveau van kunstenaarschap. Daaruit komen de onderzoeksvragen voort die de praktijk beïnvloeden, net zoals de zich ontwikkelende praktijk op haar beurt weer het onderzoek stuurt. Sinds het begin van het eerste (muziek)traject in 2004 is er inmiddels sprake van 20 gepromoveerden, terwijl in 2014 minstens 6 promotie-trajecten zullen worden afgerond.

HKU

HKU is als hogeschool voor de kunsten gericht op maken (scheppen, creëren, ontwerpen, interpreteren, realiseren). Ook in haar onderzoek gaat het hierom, in de drie gebieden: a. onderzoek door te maken; b. onderzoek naar het maken en c. onderzoek voor het maken.’

Voor HKU zijn onderzoek en innovatie belangrijk. Zij staan in directe relatie tot de strategische positionering en de maatschappelijke doelstellingen van HKU. Onderzoek kent twee gezichten binnen HKU: a. het ontwikkelen van onderzoeks-vaardigheden als onderdeel van het curriculum op bachelor- en masterniveau en b. specifieke onderzoeksprogramma’s, ondergebracht in de lectoraten, met als doel kennisontwikkeling en innovatie. Zij staan daarmee in dienst van de kwaliteit en de actualiteit van het

Missie Onderzoek per hogeschool

onderwijs binnen HKU en de ontwikkeling van de beroeps-praktijk en nieuwe werkerreinen.

De twee pijlers in deze programma's zijn a. onderzoek in de kunsten en media en b. onderzoek en innovatie op de raakvlakken van de kunsten met educatie, technologie en economie. Het onderzoek in de kunsten richt zich op beeldende, theaterale en muzikale maakprocessen.

Het onderzoek op genoemde raakvlakken richt zich op ontwerpprocessen en op innovatie van de creatieve werkvelden en het gebruik van kennis en kunde uit die werkvelden in andere sectoren, zoals zorg, erfgoed en zakelijke dienstverlening.

Juist de profilering van HKU, als kunstenhogeschool, op het terrein van de creatieve industrie en de cross-overs, is in het huidige tijdgewricht economisch en maatschappelijk relevant. HKU positioneert zich hiermee als relevante partner voor het bedrijfsleven en voor maatschappelijke instellingen daar waar het gaat om innovatieve projecten. Zij heeft op dat gebied een heel goed track record, nationaal en internationaal en wil dit ook in de toekomst op een hoogwaardige manier voortzetten. We bouwen daartoe aan een relevant netwerk van strategische partners, die samen met ons in projecten en programma's willen investeren. Ook onze internationaliseringstrategie zetten we vanuit dezelfde focus in, zodat partnerships met buitenlandse instellingen ons profiel en onze speerpunten versterken.

Het onderzoek van HKU wordt nadrukkelijk ingezet op het versterken van het HKU-profiel (kunsten en media gericht op beroepspraktijken in de creatieve industrie) en HKU-speerpunten (kunsteducatie, interactie-, game-, muziek- en designtechnologie in nieuwe toepassingsgebieden, creatief ondernemerschap, onderzoek & innovatie in de kunsten). De HKU pay-off 'nieuwe verbindingen, nieuwe toepassingen' is hier van toepassing.

Hogeschool Inholland

Onderzoek maakt op Inholland deel uit van het onderwijs. Dit levert een belangrijke kwaliteitsimpuls op voor het onderwijs. Daarnaast draagt het bij aan de innovatie van de beroepspraktijk en heeft het een belangrijk rol bij het professionaliseren van haar medewerkers.

De beroepspraktijk, profit en non-profit, heeft een belangrijke taak in het formuleren van onderzoeksvragen. Het onderzoek genereert kennis, inzichten en producten die bijdragen aan het oplossen van de problemen in de beroepspraktijk en/of aan de ontwikkeling ervan. Die onderzoekssamenwerking beperkt zich niet alleen tot de beroepspraktijk, met de HvA en AHK participeert Inholland in het Amsterdam Creative Industries Centre of Expertise. De resultaten van het onderzoek vinden hun weg naar het onderwijs. Zo sluit het onderwijs goed aan op de ontwikkelingen in het beroepsdomein, waar de hogeschool haar studenten voor opleidt.

Leerlijn onderzoek voor studenten

Een herkenbare leerlijn onderzoek in het onderwijs, zorgt voor een uitdagend leerklimaat voor onze studenten. De leerlijn draagt bij aan de ontwikkeling van hun onderzoekscompetenties: een onderzoekende houding en goede onderzoeksvaardigheden. De leerlijn onderzoek mondt uit in de afstudeeropdracht, waarbij de student voldoet aan de kwaliteitscriteria die aan een HBO bachelor worden gesteld.

Lectoraten geven vorm en inhoud aan het onderzoek binnen de hogeschool. De onderzoeksthema's van lectoraten sluiten aan op het onderzoeksprogramma van de opleidingen en op vraagstukken vanuit de praktijk. Zij leggen de verbinding tussen de beroepspraktijk en het onderwijs. Lectors hebben een adviserende rol bij curriculumvernieuwingen en begeleiden en trainen de docenten en studenten.

De beroepspraktijk, profit en non-profit, heeft een belangrijke taak voor het formuleren van onderzoeksvragen. Het onderzoek genereert kennis, inzichten en producten die bijdragen aan het oplossen van de problemen in de beroepspraktijk en/of aan de ontwikkeling ervan. De resultaten van het onderzoek vinden hun weg naar het onderwijs binnen de domeinen van Inholland. Zo sluit het onderwijs goed aan op de ontwikkelingen in het beroepsdomein, waar de hogeschool haar studenten voor opleidt.

Willem de Kooning Academie, Hogeschool Rotterdam

Praktijkgericht onderzoek is van cruciaal belang voor Hogeschool Rotterdam. De professionals die de hogeschool opleidt hebben een kritische, onderzoekende en ondernemende houding nodig. Ten eerste ontwikkelt de beroepspraktijk zich op alle terreinen in hoog tempo. Ten tweede wordt de professionele beroepspraktijk in toenemende mate gebaseerd op inzichten uit wetenschap en praktijkgericht onderzoek. Van professionals wordt niet alleen verwacht dat ze die ontwikkelingen bij kunnen houden, maar ook dat ze daaraan een bijdrage leveren. Dat betekent voor de hogeschool dat praktijkgericht onderzoek gericht is op kennis van en kritisch reflecteren op de beroepspraktijk en ook op het aanjagen van ontwikkelingen door bij te dragen aan vernieuwing en innovatie. In het verlengde daarvan heeft de onderzoekspraktijk de rol relevante ontwikkelingen in de beroepspraktijk te helpen vertalen naar inhoudelijke curriculumontwikkeling van de opleidingen en bij te dragen aan het niveau van kritisch vermogen, onderbouwing en onderzoeksmethodologie dat studenten en docenten ontwikkelen. Op deze terreinen wil Hogeschool Rotterdam een kwaliteitsslag maken. Dat vereist ambitie om de kwaliteit en samenhang van activiteiten te verbeteren en ook de omvang daarvan te vergroten.

Missie Onderzoek per hogeschool

Hogeschool Windesheim

Multidisciplinair, laagdrempelig en samen met u. Dat is de meerwaarde van onderzoek door Windesheim. We hebben veel ervaring met praktijkgericht onderzoek en hebben een grote verscheidenheid aan kennis in huis. We leunen hiervoor op de knowhow van lectoren, kenniskringleden, promovendi, docenten en studenten. Wij adviseren u graag in onderzoeksmethoden om antwoord te bieden op uw vraag.

Partners in kennisontwikkeling

Het formuleren en uitvoeren van het onderzoek doen wij samen met u als opdrachtgever. Wij zien u dan ook als een partner in kennisontwikkeling en kenniscirculatie. Maar ook als u geen opdrachtgever bent en wilt samenwerken op het gebied van onderzoek, zijn wij graag bereid kennis met u te delen.

Van vraagstuk naar praktijkgericht onderzoek

Heeft u een vraagstuk op één van onze onderzoeksterreinen, dan nodigen we u van harte uit contact met ons op te nemen. Wij verkennen of uw vraagstuk past bij de expertise en focus van een van onze onderzoeksthema's. En of uw vraagstuk geschikt is voor verheldering, verdieping of oplossing via praktijkgericht onderzoek. Mogelijkerwijs zijn er bestaande inzichten of onderzoek die u kunt gebruiken. En anders bestaat de mogelijkheid dat uw vraagstuk uitmondt in de opzet van een praktijkgericht onderzoek dat bijdraagt aan kennisontwikkeling voor uw organisatie.

Zuyd Hogeschool

Zuyd speelt een cruciale rol bij de ondersteuning van bedrijven door de ontwikkeling van kennis en innovatie. Om die reden verricht Zuyd toegepast onderzoek in opdracht en in samenwerking met overheden, bedrijven en instellingen. Ons onderzoek is gericht op het ontwikkelen van praktisch toepasbare kennis die relevant is voor de regio.

De lectoraten van Zuyd stimuleren de ontwikkeling, overdracht en circulatie van kennis. Zij doen maatschappelijk relevant toegepast onderzoek en adviseren bedrijven en instellingen.

De lectoraten zijn opgericht om synergie te bevorderen - extern door samenwerking met derden, intern door kennisdeling. Via de lectoraten sluit Zuyd aan op ontwikkelingen in het beroepenveld, bijvoorbeeld door aan te haken op speerpunten van regionale overheden of landelijke ontwikkelingen. Lectoraten werken met elkaar en met de opleidingen samen in de faculteiten. Ze staan onder leiding van een lector, een hooggekwalificeerde deskundige met ruime ervaring in onderwijs en onderzoek in een bepaald vakgebied. Onderstaand vindt u een overzicht van de lectoraten.

Contactgegevens lectoren

Architectuur

Ton Schaap, MURb
Lector Design in Urbanism, AHK
ton.schaap@ahk.nl

Prof. Dr. Ir. Han Wiskerke
Lector Foodscapes, AHK
han.wiskerke@wur.nl

Dr. Ir. Marc Glaudemans
Lector Stedelijke Strategieën, Fontys
m.glaudemans@fontys.nl

Jan Jongert, MA
Lector Interieurarchitectuur Inside Flows, HdK
jan@superuse-studios.com

Beeldende Kunsten, Vormgeving, Mode

Drs. José Teunissen
Lector Modevormgeving, ArtEZ
j.teunissen@artez.nl

Frank Koolen
Lector Kleur in Context
frank.koolen@hku.nl

Artistiek onderzoek, Theoretische reflectie, Kunstpraktijk

Drs. Marijke Hoogenboom
Lector Kunstpraktijk en artistieke ontwikkeling / AIR, AHK
marijke.hoogenboom@ahk.nl

Dr. Hester Dibbits, Dr. Riemer Knoop
Lectoren Cultureel Erfgoed, AHK
riemer.knoop@ahk.nl

Dr. Peter Sonderen
Lector Theorie in de kunsten, ArtEZ
P.Sonderen@artez.nl

Dr. David Hamers
Lector City and Countryside, Design Academy
david.hamers@pbl.nl

Dr. Jeroen Boomgaard
Lector Art & Public Space, Rietveld Academie
J.Boomgaard@uva.nl

Dr. Anke Coumans
Lector Image in Context, Hanzehogeschool
a.c.m.coumans@pl.hanze.nl

Dr. Henk Borgdorff
Lector Onderzoek in de Kunsten, HdK
h.borgdorff@koncon.nl

Dr. Janneke Wesseling
Lector Kunst Theorie & Praktijk, HdK
j.wesseling@kabk.nl

Dr. Henk Slager
Lector Artistiek Onderzoek, HKU
henk.slager@hku.nl

Dr. Pascal Gielen
Lector Kunstpraktijk in de Samenleving, Fontys
p.gielen@fontys.nl

Nana Adusei-Poku
Kenniscentrum: Creating 010
Lector Culturele Diversiteit
n.a.s.adusei-poku@hr.nl

Muziek

Dr. Michiel Schuijjer
Lector Muziek, AHK
michiel.schuijjer@ahk.nl

Micha Hamel
Lector New Performance Practice, Codarts
bgruson@codarts.nl

Dr. Rineke Smilde
Lector Lifelong Learning in Music, Hanzehogeschool
c.a.smilde@pl.hanze.nl

Dr. Evert Bisschop Boele
Lector New Audiences
e.h.bisschop.boele@pl.hanze.nl

Dr. Jan IJzermans
Lector Muziekontwerp, HKU
jan.ijzermans@hku.nl

Podiumkunsten

Drs. Marijke Hoogenboom
Lector Podiumkunsten in transitie, AHK
marijke.hoogenboom@ahk.nl

Drs. Nirav Christophe
Lector Theatrale Maakprocessen, HKU
nirav.christophe@hku.nl

Jiří Kylián
Lector One of a Kind, Codarts

Contactgegevens Lectoren

Dr. Désiree Staverman:
d.staverman@xs4all.nl

Bart van Rosmalen
Lector Kunst en Professionalisering, HKU
bvrosmalen@ish.nl

Film

Drs. Mieke Bernink
Lector Film, AHK
mieke.bernink@ahk.nl

Kunst en Technologie

Drs. Yolande Kolstee
Lector Innovatieve Visualisatie Technieken, HdK
y.kolstee@kabk.nl

Dr. Florian Cramer
Kenniscentrum: Creating 010
Lector Communication in a Digital Age, Willem de
Kooning Academie, Hogeschool Rotterdam
j.j.f.cramer@hr.nl

Dr. Peter Troxler
Kenniscentra: Creating 010 en Sustainable
Solutions
Lector Revolutie van de Maakindustrie, Willem de
Kooning Academie, Hogeschool Rotterdam
p.troxler@hr.nl

Dr. Marinka Copier
Lector Play Design & Development, HKU
marinka.copier@hku.nl

Peter Missotten
Lector Technology Driven Art
peter@filmfabriek.com

Dr. Anne Nigten
Lector Popcultuur, Duurzaamheid en Innovatie,
Hanzehogeschool
a.m.m.nigten@pl.hanze.nl

Kunst en Educatie

Prof. Dr. Folkert Haanstra
Lector Kunst- en cultuureducatie, AHK
folkert.haanstra@ahk.nl

Dr. Jeroen Lutters
Lector Kunsteducatie, ArtEZ
j.lutters@artez.nl

Dr. Jeroen Lutters
Lector Didactiek en Inhoud van de Kunstvakken,
Windesheim
jhr.lutters@windesheim.nl

Kunst en Economie

Dr. Koos Zwaan
Associate Lector Media, Cultuur en Burgerschap,
Inholland
Koos.Zwaan@inholland.nl

Prof. dr. Paul W.M. Rutten
Kenniscentrum: Creating 010
Lector Creative Business
p.w.m.rutten@hr.nl

Dr. Bas Raijmakers,
Lector Strategic Creativity, Design Academy
bas@stby.eu

Prof. Dr. Dany Jacobs,
Lector Creative Economy, HKU
D.Jacobs@uva.nl

Contactgegevens hogescholen

AHK

Postadres: Postbus 15079, 1001 MB, Amsterdam.
Bezoekadres: Jodenbreestraat 3, Amsterdam.

info@ahk.nl

t. 020 527 7710

Contactpersoon onderzoek/lectoraten:

Jaap Vinken <jaap.vinken@ahk.nl>

ArtEZ

Onderlangs 9, 6812 CE Arnhem

Postbus 49, 6800 AA Arnhem

t. 026 3535600

f. 026 3535677

info@artez.nl

Contactpersoon onderzoek/lectoraten:

Peter Sonderen <P.Sonderen@artez.nl>

Avans

Hogeschoollaan 1

4818 CR Breda

Postbus 90.116, 4800 RA Breda

t. 088 525 75 00

Contactpersoon onderzoek/lectoraten:

Rens Holslag <ma.holslag@avans.nl>

Codarts

Kruisplein 26

3012 CC Rotterdam

The Netherlands

t. +31-10-2171100

f. +31-10-2171101

codarts@codarts.nl

Contactpersoon onderzoek/lectoraten:

Bart Gruson <bgruson@codarts.nl>

Design Academy Eindhoven

Emmasingel 14

5611 AZ Eindhoven

postadres: Postbus 2125

5600 CC Eindhoven

t. 040 239 39 39

info@designacademy.nl

Contactpersoon onderzoek/lectoraten:

Yolande Hezemans

<Yolande.Hezemans@designacademy.nl>

Fontys Hogeschool voor de Kunsten

Zwijnsplein 1

5038 TZ Tilburg

Postadres: Postbus 90907

5000 GJ Tilburg

Directiesecretariaat

t. 08850 78100 / fhkdirectie@fontys.nl

Contactpersoon onderzoek/lectoraten: Karen Neervoort (per 1 januari 2015)

Gerrit Rietveld Academie

Frederik Roeskestraat 96

1076 ED Amsterdam

t. 020 – 5711600

f: 020 – 5711654

Contactpersoon onderzoek/lectoraten:

Jet Langman <jangman@rietveldacademie.nl>

Hanzehogeschool Groningen

Zernikeplein 7 / Postbus 30030

9747 AS / 9700 RM Groningen

t. (050) 595 55 55

f. (050) 571 06 34

info@org.hanze.nl

Contactpersoon onderzoek/lectoraten:

Harrie van den Elsen

via Marjan Schuring MJ

<m.j.schuring@pl.hanze.nl>

Hogeschool der Kunsten Den Haag

Postbus 11670

2502 AR Den Haag

Contactpersoon onderzoek/lectoraten:

Arthur Gieles <a.gieles@kabk.nl>

HKU

Lange Viestraat 2b

3511 BK Utrecht

Postbus 1520, 3500 BM Utrecht

t. 030-2332256

f. 030-2332096

Contactpersoon onderzoek/lectoraten:

Jan IJzermans <jan.ijzermans@hku.nl>

Hogeschool Rotterdam, Willem de Kooning Academie

Blaak 10, 3011 TA Rotterdam

t. 010 794 4750

Contactpersoon onderzoek/lectoraten:

J.J.F. Cramer <j.j.f.cramer@hr.nl>

Inholland

Hogeschool Inholland Diemen

Wildenborch 6

1112 XB Diemen

Postadres: Postbus 261

1110 AG Diemen

t. 020 - 495 11 11

Contactpersoon onderzoek/lectoraten:

Theo Broersen <theo.broersen@inholland.nl>

Windesheim

t: 0900 – 8899

info@windesheim.nl

Contactpersoon onderzoek/lectoraten:

Jeroen Lutters <j.h.r.lutters@gmail.com>

Contactgegevens hogescholen

Zuyd Hogeschool

postadres: Zuyd Hogeschool, Faculteit van de
Kunsten, Herdenkingsplein 12, 6211 PW
Maastricht

t. 043-346 66 70

Contactpersoon onderzoek/lectoraten:

Leo Swinkels

via DM (Debbie) ten Berge,

<debbie.tenberge@zuyd.nl>

Vereniging van Hogescholen

Bezoekadres: Prinsessegracht 21, 2514 AP Den
Haag

Postadres: Postbus 123, 2501 CC Den Haag

Bezorgadres: Jan Evertstraat 1A, 2514 BS Den
Haag

Telefoon algemeen: (070) 312 21 21

Fax algemeen: (070) 312 21 00

Colofon

Opdrachtgever Taskforce KUO Onderzoek: Vereniging van Hogescholen

Projectleiding: HKU, Jules van de Vijver, voorzitter; Tamara Rumiantsew, secretaris

Samenstelling en redactie: Tamara Rumiantsew

HKU, Lange Viestraat 2, 3511 BK Utrecht
Postbus 1520, 3500 BM Utrecht

Oplage: deze uitgave wordt als PDF download aangeboden